ВІСТІ
КОМБАТАНТА

5-6

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 1996

ВІСТІ КОМБАТАНТА

Рік 1995 Торонто – Нью-Йорк – Ч. 5-6 (196-7)

ЗМІСТ

(Закінчення на 144 сторінці)

ВІСТІ КОМБАТАНТА

5-6

1996

РЕДАКТОР: Д-р Мирослав Малецький

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців, Об'єднання кол. вояків УПА, Броди-Лев, Інк. Українська Стрілецька Громада в Канаді

VETERANS' NEWS, bimonthly, published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody-Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada.

VETERANS' NEWS
P. O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам Редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 30.00 дол. В США і інших країнах 30.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

Англія:

AUFC -- H.Q.
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London, W2 4HG
ENGLAND

Mr. S. Wasylko
4 The Hollows
Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND

Австралія:

Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Коментарі

Мирослав Малецький

ГІГАНТИЗМ І ДЕВОЛЮЦІЯ

Два поняття, дві протилежності. За словником, у людських відносинах гігантоманія — це стремління, майже хворобливе прагнення та потяг до величезного і грандіозного. Під поняттям деволюція розуміють щось відмінного, протилежного — тенденцію відступити від великого вниз до середнього і навіть малого. Сьогодні, навіть без основної аналізи можна запримітити наявність цієї тентенції в житті народів і держав, зокрема в побудові економічного ладу. Особливо яскраво спостерігається протистояння цих двох напрямів у міжнародних відносинах.

Стоїть питання: котрий напрям і наскільки корисний для людства? Спираючись на загально людських засадах – свободи, мирного співжиття, моральних переконань та безупинного старання поліпшити умовини свойого життя – треба гігантоманію уважати шкідливою та злою, і це не тільки сучасного світа. Вона не виправдала себе тепер, в минулому і немає навіть скромних підстав думати, що вона стане успішною у майбутності.

Головною причиною оперативної шкідливости гігантоманії – це факт, що з ростом інституцій і держав – ростуть проблеми многократно і це в геометричному вимірі. Для прикладу, погляньмо на два міста – одне мільйонове, друге восьмимільйонове. Оба міста мають ці самі проблеми, з тим, що це друге місто має їх десятикратно більші, з яких деякі навіть не можна розв'язати. Гігантне місто потребує великої адміністрації, більшого числа поліції, інших інституцій, які у паперовій "війні" між собою не спроможні полагодити проблем величезного міста. Поцікавившися ростом таких міст, як Сан Паулю в Бразилії, м. Мехіко в Мехіка, Логос в Нігерії і багато інших модерних міст, легко можна запримітити, що величезні міста не можуть розв'язати успішно таких проблем, як: зріст злочинства, розповсюдження наркотиків, корупція і т. п. Гігантизм спричинює те, що відносини пересічного громадянина з оцим колосом дегуманізуються і людина в такій масі стає незначним номером.

Заобсервовується стан, що в народних господарствах країн західного світа проходить процес гігантизації підприємств у великі

промисловоторговельні інтернаціональні концерни, в яких досить сильно проявляються монополізаційні тенденції та можливість закрити свої основні операції в одній країні і перенести їх в іншу країну, де їх операції виглядають краще. Очевидно, вони не зважають на долю дотеперішніх своїх працівників. Такі практики спричинюють ріст великих трудових організацій (юній), які зчасом ставлять завеликі вимоги та потраплять навіть заблькувати продукцію. Оба явища, міжнародні концерни і великі юнії, здається, перейшли свою пожиточність, бо ріст бюрократії гальмує індустріяльну ініціятиву малих і середніх підприємств та, відчужуючи працівників, сприяє бракові їх почуття стабільности. Ці дії можуть довести до поважних заворушень і неспокоїв.

Україна у своїх теперішніх границях та з числом населення належить до середньої величини держав. На жаль, географія поставила Україну біля сусіда — Росії. Під її окупацією довелося Україні проживати декілька століть. Північний сусід України на протязі своєї історії аж до нинішнього часу відзначався великим апетитом на чужі заселені землі, загарбуючи їх постепенно. Оці підбої приходили під різними гаслами — спершу була оборона одної православної віри, потім ідея панслявізму, а в XX столітті появилися гасла комунізму, які шумно проголошували ідеї соціяльної справедливости та боротьби за неї робітників, селян і трудової інтелігенції. Очевидно, центром отих рухів стала Москва. Там вирішувалося, що правильне, за що треба боротися, у що треба безапеляційно вірити.

Під сучасну пору забракло якогось придатного для імперіялістів льозунгу. Говорилося про потребу спільної оборони, хоч не ідентифікується перед яким ворогом; про багатостолітнє братерство(!), хоч всім відомо, що росіяни уважають себе за старшого брата з правом "опіки" над рештою "братів"; про спільну економіку, прозорі границі і т. і. Все говорення — це повторювання з минулого і, крім епігонів, мало хто в це вірить.

Росіяни, а особливо їх правляча еліта продовжує хорувати далі на гігантоманію. Вони в минулому побудували величезний дзвін, який ніколи не задзвонив; вони побудували найбільшу у світі гармату, яка ніколи не вистрілила. Ці експонати так наче б символізували цілу політику Росії, яка ніколи не виконала свойого завдання — забезпечити добробут та стабільність населення своєї держави.

Гігантна російська імперія вимагала гігантної бюрократії, яка ніколи не змогла впоратися з проблемами, які з ростом великости множилися в непропорційному відношенні. Уряд імперії центра-

лізував всю владу, що також не привело до стабілізації в державі. Прийшли спроби розв'язати проблеми авторитативною силою, уживаючи терору. Але і ці методи — сила і терор — змогли мати тільки тимчасовий успіх, як оце засвідчує історія, власне, російської білої і червоної імперії.

Несповнені обіцянки уряду, а в багатьох випадках неможливість їх виконати, відчужували населення і владі прийшлося очевидні факти перекручувати, засекречувати, а навіть фальсифікувати. Гігантна імперія, щоб вдержатися, додала до факторів сили і терору ще і брехню.

Вже сама назва великої совєтської держави, СССР (Союз Соціялістичних Совєтських Республік) підтверджує цю гігантську брехню. Оця імперія ніколи добровільним союзом не була, бо союз постав підбоями і загарбаннями; не була також соціялістичною, а тільки сцентралізованим державним капіталізмом; не була і Совєтською (Радянською), бо вся влада концентрувалась в партійних центрах Москви, а так звані "республіки" стали жорстоко використовуваними колоніями. Оця держава голосила, що вся влада робітникам і селянам, а в дійсності спочивала в руках партократів. Проклямували рівність усіх народів, а на ділі "російський" народ був "рівнійшим", дозволяли свободу віри, але тільки в вчення своїх божків — Маркса, Леніна, Сталіна.

До найбільших одначе проблем гіганта — Совєтського Союзу — в опінії багатьох, належало питання національностей.

Совєтська пропаґанда в останніх роках свойого існування старалася створити нове поняття т. з. "совєтську людину", що на ділі означало русифікацію інших підлеглих народів. Така людина мала прийняти совєтські звичаї, совєтську реторику, вірити і повторяти в обов'язуючі в данім моменті офіційні партійні навчання та розмовляти обов'язково "на общепонятном языкє"!

Пролетаріят, як говорилося в їх навчаннях, не має вітчизни, бо він громадянин світу. Це, очевидно, не перешкоджає їх пропаґанді навіть тепер ґльорифікувати "отчественну веліку войну" (так вони називають другу світову війну).

Наслідки, ограничуючися тільки до 70-кілька річного панування російського соціялізму, усім відомі, і це самі руїни матеріяльні і духові. Все таки є ще багато таких громадян бувшого Совєтського Союзу, які радо вітали б його поворот, та який, мабуть, частинно задоволив би гігантські амбіції росіян.

Недавно газети принесли вістку, що високопоставлений американський дипломат, коментуючи ароґантну ухвалу російської Думи про Севастополь та Чорноморську фльоту, висловив, між

іншим, здивування, що декому в Росії (Думі) тяжко зрозуміти, що територіяльно зменшена Росія нарешті могла б раціональніше наладнати своє господарство, позбутися міжнаціональних конфліктів, і тим самим піднести рівень життя своїх громадян. Америка також велика держава, але спираючись на автономних стейтах, має принаймні половину проблем б. СССР. Припускаючи можливість, що Росія одного дня стане демократичною державою, задержуючи теперішню величину, вона не зможе обійтися без центральної адміністрації, великої бюрократії із значним числом поліції. А це вже джерело автократизму і терору. Тому спроби відновити гігантську державу СНД не мають майбутньости. Тенденція сьогодні в світі зміряє до деволюції, до зменшення великого до середнього і меншого.

Говориться, як контраргументи, що Захід Европи об'єднується. Частинно так. Самостійні держави добровільно домовляються про гармонійне координування економічних дій. Говориться також про політичні юнії, але виглядає, що можливість здійснення їх невелика. Події в Росії, на Кавказі і в бувшій Югославії доказують, що за самостійність люди готові проливати свою кров та навіть віддати своє життя.

Деякі твердять, що в Росії вже чути голоси горстки людей, яка починає розуміти, що причиною нещасть Росії і поневолених нею народів є саме оця гігантоманія. Росіянка В. Балаханова вже багато тому років ствердила, що "найбільшим історичним нещастям російського народу, а може цілої людськости, сталася побудова нами — великоросами — величезної, цілковито нерозумної, абсурдної й згубної для нас деспотичної імперії. Як нація ми розпорошили й зужили енергію для одної цілі — для зміцнення і безупинного побільшування найбільшої держави на світі" ("Газета" № 187). Сподіваємося, що згодом ця думка доб'ється до найбільш твердолобих політиків російського народу, з чого будуть користуватися самі росіяни, Европа, а навіть ціла земна куля.

Наслідки російського гігантизму ще довго відчуватимуть в Україні. Подумати тільки: чи Україні потрібні були космічні польоти, чи потрібна була ядерна зброя, чи потрібна була колишня друга щодо величини у світі фльота? Багато ще можна б поставити таких питань, на які є тільки одна відповідь: ні. Але будучи під владою гігантоманів, Україна мусила за все, що їй не потрібне, платити всім, що мала. Нічого дивного, що Україна, колись "молоком і медом текуча", стала, мимо своїх багатих ресурсів, незаможною у міжнародному співтоваристві.

Торонто, 12 листопада 1996 р.

Олена Губіна

ПОЛІТИКИ ЗАВЖДИ ГОТУЮТЬСЯ ДО НАСТУПНИХ ВИБОРІВ

13 листопада Президент Леонід Кучма призначив своїм Указом нове керівництво Державної телерадіомовної компанії України. І журналісти одразу прокоментували: ну нарешті і глава держави "засвітився" у розгортанні своєї наступної передвиборчої президентської кампанії. Бо що казати, Прем'єр-міністер Павло Лазаренко фактично має чотири телекомпанії, народні депутати "відвоювали" собі на державному телеканалі прямий етер у кілька годин на тиждень, а Кучма ніби й зовсім забув про пресу та її владу.

Згідно з новою українською Конституцією, парляментські вибори в Україні мають відбутися 1998 року. А президентські — ще через рік. Але Кучма вже пообіцяв привселюдно, що намагатиметься й удруге зайняти президентське крісло. Мовляв, впродовж одного терміну мало що можна встигнути зробити для держави. Втім, ця звістка скоріше могла поживити саме журналістів і мала вразити і багатьох політиків, і просто пересічних громадян. Бо є цікава закономірність: північна сусідка-Росія здавна тяжіє до монархістичного устрою, шукаючи єдиного "батюшку-царя", котрий приходить раз і назавжди. Тому і перемога Бориса Єльцина на президентських виборах минулого літа цілком лягає у цей контест. Але Україна — то козацька демократія. Гетьмани обираються і тут нема єдино Богом даних авторитетів. Сьогодні може керувати один, а завтра навзамін приходить інший. В Україні можуть тужити за минулими часами, але не так часто — за колишніми правителями.

Правителі колишніх совєтських республік у Середній Азії вже встигли провести загальнонародні референдуми, щоб на довгі терміни продовжити власні керівні повноваження. Але результати европейських виборів, які відбудуться через півтора-два роки, точно передбачити важко. А отже багато політиків мають шанс спробувати свої сили.

Голова Верховної Ради України Олександер Мороз тепер часто вирушає у поїздки по різних областях держави. Керуючись соціялістичними підходами, свою увагу насамперед зосереджує на простих виборцях. І по українському телебаченню часто можна побачити його то в полі, то в лікарні, то ще на якому зібранні. Мороз тривалий час залишається опонентом Леоніда Кучми і думається, їхні шляхи перетнуться і під час виборів. Принаймні, у першому турі. До речі, сьогоднішні парляментарі не виключають, що наступні вибори і до Верховної Ради, і на посаду глави держави можуть відбутися у ближчий термін. Прийнявши Конституцію, парлямент

практично себе вичерпав. А ті законопроєкти, котрі з подачі Олександра Мороза розглядаються нині, явно спрямовані на передвиборчу популярність. Законопроєкт про відшкодування заощаджень громадян, програма боротьби із злочинністю, питання про антизаконну діяльність різноманітних трастів, котрі впродовж останніх трьох років примудрилися обікрасти багатьох пересічних громадян... Все частіше у сесійній залі лунають заклики до відновлення справедливости і навіть пропозиції щодо імпічменту Президентові.

12 листопада Верховна Рада заслухала два законопроєкти про Кабінет міністрів. Перший, який являв президентський варіант, представляв перший віце-прем'єр Василь Дурдинець. Другий підготувала парляментська Комісія з питань правової політики та судово-правової реформи. Обминаючи зайві деталі, можна сказати, що головною метою законопроєктів було визначити систему побудови виконавчої вертикалі влади. Василь Дурдинець відстоював схему, відповідно до якої верхівку виконавчої вертикалі закриває сам Президент. Депутати висунули аргументи проти цього. Адже згідно з українською Конституцією, Президент є главою держави, але не виконавчої влади. Главою виконавчої влади визначений Прем'єр-міністер. Цієї схеми і дотримувалися депутати у своєму законопроєкті. І — саме його вони й схвалили вже у першому читанні. Президентський законопроєкт не знайшов необхідної кількости голосів для підтримки.

І ці результати голосування визначають ще одного претендента на наступні президентські вибори — нинішнього Прем'єра Павла Лазаренка. Сам він нещодавно заявив, що не братиме участи у цих наступних виборах. Але ж як відомо, політики живуть за схемою: я слово дав, я його і забрав. Бо я хазяїн свого слова. Спостерігаючи за сьогоднішньою активністю Лазаренка, важко відкинути імовірність його найближчих спроб балотуватися у Президенти.

Прем'єр Лазаренко також часто виїжджає до областей України. Щоправда, на відміну від Мороза, частіше зустрічається не з простими громадянами, а з обласним та районним начальством. І в цьому є резон. Допоки в Україні остаточно і на всіх рівнях не перемогла демократична виборча система і побудова владних структур, місцеве "начальство" матиме вплив на результати виборів по округах.

Свій вплив має Павло Лазаренко і на самих народних депутатів. У кулуарних розмовах у парляменті можна почути про те, що з багатьма він часто зустрічається і знаходить спільну мову. А не знайшов такої хіба що з донецькою депутацією, котра більше тяжіла до власних лідерів. Конфлікт Донецького та Дніпропетровського кланів явно загострився ще влітку. Павло Лазаренко посів посаду Прем'єра, швидко залишати яку не збирався. Між тим Донеччина протягом останніх років залишалася саме тим реґіоном, котрий

вносив дестабілізацію у роботу київських владних структур. Варто лише згадати, як влітку 1993 року шахтарський страйк примусив депутатів і самого Президента Леоніда Кравчука зголоситися на довчасні вибори. Як у ті дні крісло Прем'єра залишив представник Дніпропетровська Леонід Кучма, а зайняв представник Донецька Юхим Зв'ягільський.

Губернатор Донецької области Володимир Щербань, котрий обіймав цю посаду ще до минулого літа, заразом очолює і Ліберальну партію України. Її давно називають "партією великих гаманців", згадуючи лише хоча б першого її лідера Ігоря Маркулова, котрий кілька років тому вимушений був залишити Україну і перебратися до Америки. Про капітали багатьох донеччан ходить чимало припущень: наприклад, що зароблені вони завдяки різноманітним махінаціям із продажем вугілля, використанням не за призначенням державних дотацій. Але оскільки ці капітали є тіньовими і про їх існування ходить більше чуток, аніж реальних версій, так само важко говорити і про способи їх накопичення.

Достеменно відомо одне: минулого літа новий Прем'єр Павло Лазаренко доволі жорстко розібрався із шахтарськими страйками. До того ж у пресі поширилися і недвозначні натяки на те, що саме донецький клан напряму причетний до замаху на Прем'єр-міністра. Винних не назвали і досі, але всі "чутки" вартували Володимиру Щербаню губернаторського крісла.

Зрозуміло, що радо сприйняти переділ влади не могли й інші донеччани, серед яких був і керівник концерну "Атон", народний депутат Євген Щербань. Можна було лише здогадуватися, що ситуація ставала напруженішою. Але 3 листопада у Донецькому аеропорту Євгена Щербаня було по-звірячому вбито. Хто винний? Про це, як повелося, широкий загал навряд чи дізнається. Серед версій називають і "розборки" між різними кланами, і загострення боротьби за перерозподіл енерґетичного газового ринку України. Згадують навіть те, що напередодні Україну відвідав керівник Російського акціонерного товариства "Газпром" Рем Вяхірєв, який не досягнув тут своєї мети.

Похороном Євгена Щербаня у Донецьку керував лідер парляментської фракції "Соціяльно-ринкоий вибір", колишній Прем'єр-міністер України Євген Марчук. Похорон відбувся бучний і дехто з депутатів навіть підкреслював, що "аж занадто". Підкреслювали й те, що на телеекрані, де передавали репортажі із цвинтаря, надто багато показували самого Марчука. Людину, яка свого часу очолювала Службу Безпеки України і не випадково прийшла до парляментської фракції, якою опікується Ліберальна партія. Уже тривалий час ходять припущення про те, що саме Євген Марчук і змінить Володимира Щербаня на посаді голови Ліберальної партії, коли до неї приєднаються "рештки" Соціял-демократичної партії Юрія Буздугана. Отож Марчук — ще один і доволі впливовий претендент на президентське крісло.

Сьогоднішні його амбіції ніжно підтримує і сам Олександер Мороз. Не стільки через любов до нього самого, скільки з "політичних інтересів" — як людину, котра опонує Президентові Леонідові Кучмі. Тому можна вважати, що в необхідні моменти Мороз напряму забезпечить Марчукові парляментську підтримку. Сьогодні саме про їхній альянс здебільшого і говорять.

Зате явно меншими стали у парляменті пропрезидентські настрої. Але певна розгубленість виникла у зв'язку з останнім українсько-російськими переговорами стосовно розподілу Чорноморської фльоти. Тут ліві і праві депутати висловлюються одностайно про неприпустимість поступатися анінайменшими державними інтересами. А Кучмі закидають надмірну втаємниченість стосовно ходу тих переговорів. І лідер Руху Вячеслав Чорновіл, і керівник соціялістичної фракції! Іван Чих говорять: депутати мають право наперед знати, про що домовляється Президент. Бо залишають за собою право не ратифікувати документи, котрі протирічать законодавству України.

В Росії виборча кампанія ніби й не закінчилася. Президент Борис Єльцин, якого обрали росіяни, вже триваший час хворіє. І попри запевнення його команди, що саме він продовжує керувати державою, і політики, і журналісти все частіше сходяться на тому, що в Росії діє "інститут регентства". Зрозуміло, що безконечно діяти він не зможе, але так само зрозуміло, що Борис Єльцин навряд чи зможе відбути весь повний термін свого президентства. Тому російські політики не згортають передвиборчої агітації. І традиційним "козирем" залишається кримське питання. Цікава закономірність: воно в Росії знов піднімається саме у той час, коли завершилися бойові дії у Чечні. Тепер в Росії пробують вияснити, куди саме були витрачені гроші, які йшли із федерального бюджету на війну. Також намагаються дізнатися, хто "з'їв" зарплату шахтарів та військових, медиків та вчителів, які не отримують її по кілька місяців. І тоді Державна Дума Росії відвертає увагу громадськости, приймаючи закон про припинення розподілу Чорноморської фльоти. Пристрасті повертають в інший бік.

Президент України за звичкою летить з'язовувати стосунки до Москви. Про що він домовляється з російським Прем'єром Віктором Чорномирдіним, виявляється, набагато простіше дізнатися у.... Чорномирдіна. Йдеться про оренду Севастополя для базування російської Чорноморської фльоти терміном на 20 років. За цей час, вважають українські депутати, Україна неодмінно втратить Севастополь. А російські військові бази зміцніють на території України.

Без зайвих "порад" з Президентом Кучмою, депутати виносять на розгляд сесії законопроєкт "Про виведення військових формувань Російської Федерації з території України". Він зокрема передбачає, що перебування російських військових в Україні має обмежитись до 1 січня 2000 року. І те, що Росія не може розташовувати свої

військові бази на нашій території. Законопроєкт внесли представники депутатської групи Української Республіканської партії. Але вони сподіваються на підтримку й інших депутатів. Тим паче, що й голова Комісії з питань оборони та державної безпеки соціяліст Володимир Мухін розділяє такі ж позиції.

Леонід Кучма, між тим, не шукає підтримки депутатів. А звернувся за такою до Сполучених Штатів Америки. І США пригрозили Росії, що Міжнародний Валютний Фонд не виділятиме їй наступних кредитів, якщо вона не відмовиться від територіяльних претенсій щодо Севастополя. Останній транш, обіцяний Росії, МВФ таки не виділив, а кредити міжнародних фінансових організацій уже враховані в проєкті її федерального бюджету на 1997 рік.

Кучма точно розрахував ту настотоженість, котру сьогоднішня Росія викликає у світової громадськості. Непевна ситуація з хворим російським Президентом та амбітними політиками, котрі рвуться до влади, причому, готові йти навіть на порушення законів та міжнародних норм, явно відлякує від серйозної співпраці. Між тим в Україні швидкими темпами зростають настрої серед громадськости про необхідність вступу до НАТО. 34 відсотки киян розцінюють його як оборонний союз. 16 відсотків вважають миротворчою організацією. Отож Україна вибирає свій шлях.

Сьогодні майбутня виборча кампанія в Україні здебільшого лише прогнозується журналістами. Але стає помітним і певне згуртування політиків навколо фінансових капіталів.

Між тим, цьогорічна осінь в Україні явно не позначена гострими соціяльними виступами, як це бувало у попередні роки. Хоча повсюдно і говорять про невиплачену зарплату у бюджетній сфері, люди все більше привчаються самостійно давати собі раду і не покладаються в усіх дрібницях на державу. "Куди дівається електроенергія, котру не споживають зупинені підприємства?" — поставила якось риторичне питання директор Інституту Оцінки Людмила Симонова. Відповідь може бути в тому, що її таки споживають інші підприємства. Про них кажуть, що вони працюють "у тіні". Але ж таки працюють. Отож приватний сектор набирає силу.

Київ, 18 листопада 1996 р.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Веселих свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

Всім нашим передплатникам, авторам, дописувачам, Головним Управам і Членству Комбатантських Організацій

бажає

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ "ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА"

ПОЕТ НА ТЛІ ЙОГО ЮВІЛЕЮ

Іванові Драчеві, визначному поетові, організаторові й першому голові Українського Народного Руху, визначному громадському й політичному діячеві сповнилося 17 жовтня 1996 року 60 років життя. Сьогодні Ювіляр очолює Українську Всесвітню Координаційну Раду та Конґрес Української Інтеліґенції.

Інспіратові і співтворцеві української "шовкової революції" кріпкого здоров'я, видержливости та реалізації творчих задумів бажає

Редакція

Події, пов'язані з відзначенням ювілею Івана Драча, почалися в Україні за два тижні до того дня, в який поет з'явився на світ. Тернопільський педагогічний університет заплянував наукову конференцію за творчістю Драча. Професура й студенство філологічного факультету впродовж цілого дня "алґеброю звіряли гармонію", тобто аналізували прикметні особливості поетики й естетики того, хто є одним із законодавців моди в українській літературі. Одне слово, як і ведеться на таких академічних заходах, мова йшла в основному про літературні тексти. А вже ввечері тон і сценарій того, що відбувалося в тій же актовій залі філологічного факультету, відчутно змінилися. Тепер тут були не тільки філологи, а зійшлися люди з усього Тернополя. І до них промовляв сам Іван Драч. Перший голова Народного руху України, голова Української Всесвітньої Координаційної ради й голова Конґресу української інтеліґенції. Мовилося вже не тільки про літературу. Відомий громадський і політичний діяч говорив про проблеми державного й національного будівництва, про діяльність партій, про те гостре протистояння "вчорашніх" і "сьогоднішніх" людей по всій Україні, яка дуже нагадує велетенський будівельний майдан — будується Держава.

Наступного дня Драча вітали вже на львівській кондиторській фабриці "Світоч". Запитання до поета були тими ж, що й в Тернополі: чи є шанс на консолідацію національно-демократичних сил? хто буде претендентом на пост Президента України від цих сил на наступних виборах? чому в державну номенклятуру проникає так багато людей, котрих не випадає назвати національно-свідомими? Про все це — і не тільки про це — вголос розмірковував перед людьми поет, висловлюючи часом особливо різкі характеристики на адресу різних посадових осіб в Україні, які виявилися не на висоті вимог, що стоять перед справжніми державними людьми. На його думку, найбільша загроза в Україні — споживацьке ставлення до неї; люди анітрохи не турбуються тим, що вони можуть дати своїй молодій державі, зате пред'являють надзвичайно високі рахунки їй. З цією — притаманною для радянського соціялізму психологією треба боротися і взагалі, і зокрема — кожен у собі, у своїй душі.

Подібним за тональністю й тематикою розмови був і творчий вечір Драча в Дрогобицькому театрі. І як скрізь, звучала тут його тверда переконаність: ми в загальній масі доростемо до розуміння свого обов'язку перед своєю державою і тим значно зміцнимо її.

Не могла вмістити всіх, хто прийшов на зустріч із поетом, велика заля Львівського університету. Поезія і політика були на цій зустрічі поряд, як є вони в сучасному українському житті. Про Драча-політика й Драча-поета говорили Р. Лубківський, Р. Іваничук, М. Слабошпицький, Т. Салага та інші промовці. Вимальовувався портрет яскравої особистости у контексті політичних та культурних подій в Україні впродовж останніх шести-восьми років.

17 жовтня громадськість України вшановувала ювіляра в театрі ім. Івана Франка. Голова правління Спілки письменників України Юрій Мушкетик, що провадив вечором, надав слово голові адміністрації Президента України Дмитрові Табачнику, котрий зачитав указ про нагородження Івана Драча Орденом Ярослава Мудрого 5-го ступеня. Потім було зачитано привітання від прем'єр-міністра Павла Лазаренка й голови Верховної Ради України Олександра Мороза. Далі ювіляра вітали: надзвичайний та повноважний посол України в Словаччині Дмитро Павличко, академік НАН Микола Жулинський, голова Народного Руху Вячеслав Чорновіл, гетьман Українського козацтва Володимир Мулява, заступник голови Української Координаційної ради Михайло Горинь інші політичні й громадські діячі, письменники. Поетові вручають перстень Івана Мазепи, який свого часу був нагородою Богданові Лепкому, Спілка офіцерів України удостоїла поета своєї медалі, від імені Братства кол. вояків Української Дивізії УНА — Золотий Хрест "За особливі заслуги" вручає Драчеві голова Секретаріяту Української Всесвітньої Координаційної ради Михайло Слабошпицький — за відсутності представника Братства в ті дні в Києві випала ця почесна місія йому.

Вечір поета завершується його словом до всіх присутніх. Драч говорить, що йому і далі дорогі ідеали молодости, що він почувається особливо щасливою людиною, це щастя — від усвідомлення: звершилася мрія стількох поколінь українських патріотів, постала в світі вільна, абсолютно незалежна Україна. Далі поет читає свої твори з недавно виданої у видавництві УВКР "Рада" книги "Вогонь з попелу". Там уміщено твори далеких шістдесятих років, які анонімно ходили в рукописах і ніколи не друкувалися (за них владці могли виписати путівку в "будинок творчості" — концтабори Мордовії чи Воркути), а також зовсім "свіжі" вірші, народжені в наші дні. Політик Драч і Драч-поет не поборюють одне одного, а мирно співіснують у цій людині. Там, де закінчується один, починається другий.

Цей ювілей ще більше увиразнив постать Івана Драча на тлі наших гарячих днів, а також засвідчив його особливе місце в сучасній політиці та літературі.

Михайло Слабошпицький

Дмитро Павличко

ЕВРОПЕЙСЬКА БЕЗПЕКА ТА ІНТЕҐРАЦІЯ

Україна між Заходом і Сходом

Україна розбудовується на засадах ринку й демократії, від її осягнень у конституційному і в приватизаційному процесах великою мірою залежатиме її доля на міжнародній сцені. Обидва ці процеси йдуть, хоч і з труднощами, але назагал успішно. Тому позабльоковість України є також ознакою її справжньої суверенности та впевнености у власних силах, а не навпаки.

Дві світові війни XX ст. не випадково мали одним з головних театрів своїх дій територію України.

Нема сумніву, що допоки Україна не стане як незалежна держава частиною інтеґрованої Европи, доти існуватиме загроза европейській демократичній цивілізації.

ЕС з Україною – мир і розквіт континенту, ЕС без України – страх перед новими зіткненнями і воєнними випробуваннями, знекровлення бюджетів через видатки на мілітарні потреби. Отже, теоретично інтереси ЕС повинні збігатися з інтересами України.

Як відомо, Україна підписала відповідні документи щодо співробітництва з ЕС. Зрозуміло, наша країна повинна ще пройти в своєму економічному, громадсько-політичному розвитку певні стадії, щоб здобути членство ЕС. Але хочеться звернути увагу на духовний та культурний аспект цього питання. У країнах, які вже найближчим часом приєднаються до ЕС, деякі політики відчули, що це приєднання може неґативно впливати на збереження національної ідентичности народу, адже, не секрет, що на Заході розвиток культури та духовности перебуває ніби за межами державної політики.

Україна воскресла з мертвих. Могильний прах ще лежить на нашій національній свідомості. Ми не можемо сказати, що український народ існував у повному розумінні цього слова, тобто, жив повноцінним духовним і культурним життям за тих часів, коли не мав своєї держави.

Українська держава, якщо прагне змінитись і вистояти в нелегкій боротьбі з численними зовнішніми і внутрішніми її противниками, мусить піклуватись розвитком української культури, передовсім, збереженням української мови як головної бази своєї державности.

У цьому Україна подібна до Словаччини та до інших країн, які здобули свою незалежність в результаті розпаду СРСР, ЧССР та Юґославії.

ССУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ В ЗСАА

Social Service of Ukrainian War Veterans
Ukrainian Educational & Cultural Center
700 Cedar Road, Rm-122A, Jenkintown, PA 19046
(215) 663-9519

Суспільна Служба Комбатантів (ССК) у ЗСА, в складі слідуючих Ветеранських Організацій на терені ЗСА: Братство Українських Січових Стрільців, Об'єднання був. Вояків Українців в Америці, Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА в ЗСА, Товариство кол. вояків УПА і Об'єднання кол. Вояків УПА в Америці й Канаді, висловлює заслужену подяку всім жертводавцям, організаціям і збірщикам за їхній труд і пожертви під час кожнорічної "Листопадової Збірки" на фонд українським воєнним інвалідам.

Це бувші воїни УПА і 1-ої УД УНА та їхні вдови в Україні і в Польщі. Їм ніхто, крім нас, не помагав і не помагає, вони вдячні Вам навіть за найменшу допомогу, яку одержують від Вас через ССК.

Редакціям української еміграційної преси складаємо подяку за безплатне поміщування наших оголошень.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ
БАЖАЄМО
ЖЕРТВОДАВЦЯМ, ЗБІРЩИКАМ,
ОРГАНІЗАЦІЯМ,
КОЛИШНІМ ВОЯКАМ І ЇХ РОДИНАМ
ТА ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО
НОВОГО РОКУ

За Управу Суспільної Служби Комбатантів у ЗСА

Володимир Сімків — голова ***Ярослав Качай — секретар***

Інтеграція України з ЕС проходить і, мабуть, проходитиме повільніше, ніж залучення до цього процесу наших західних сусідів, і це нормально. Україна не може не рахуватися з тим, що її економіка пов'язана з країнами СНД, особливо з Росією, що вона має і, вочевидь, розширюватиме далі в тих державах традиційні ринки збуту своїх товарів і набування сировини. Базуючись на своєму законодавстві та на політичній свідомості більшости свого народу, Україна не може піти і не піде на перетворення СНД на нову наддержаву. Але нині ми розвиваємо співробітництво з членами СНД на двосторонній, а в деяких питаннях, як, наоприклад, повернення на батьківщину репресованих народів чи боротьба з наркотиками та організованою злочинністю, і на багатосторонній основі.

Україна намагається налагодити якнайкращі добросусідські відносини із Російською Федерацією. Від подій у цій впливовій і великій країні залежить напрям руху всієї нашої історичної щоденности і, безперечно, завтрашній день Европи.

Керівники НАТО, зрештою, всі видатні політики Европи підкреслюють одну й ту ж думку: мир і стабільність на континенті можуть бути досягнені тільки за умови, коли Росія братиме участь у загальноевропейському інтеграційному процесі як рівноправний партнер. Але в той же час всі розуміють, що Росія як могутня ядерна держава прагне залишитися такою і в майбутньому. Її інтереси мають глобальний характер, а немало показників свідчить, що інтеграція, яку вона ініціює і проводить у рамках СНД, має на меті відновити союз, але, звісно, не европейського, а того ж таки великодержавницького типу.

Юрай Альнер, словацький журналіст, в газеті "Народна оброда" за 29 травня цього року пише: "Кого треба переконувати, що Радянський Союз не був нічим іншим, як тільки оточеною сателітами Росією? І що Варшавський пакт служив посиленню "столітньої сфери російського інтересу?" До "столітньої сфери російського інтересу" (слова колишнього міністра закордонних справ А. Козирєва) належить, за його ж словами, не тільки ближнє, але дещо віддалене зарубіжжя. Звичайно, повернути цю сферу під свій контроль – завдання російської політики. Повернути, якщо не всю, то бодай її найважливішу частину, до якої належить і Україна.

Цілком зношена комуністична ідеологія, що була чудово припасованою маскою великодержавних амбіцій червоного Кремля, тепер замінюється так само зношеними ідеями єдности православних чи слов'янських народів.

Але все це – тільки нове чи, вірніше, з царської епохи взяте маскування, метою якого є не допустити до створення европейської чи світової системи безпеки, в якій власні інтереси треба гармонізувати з інтересами інших. Звичайно, в Росії є сили, які пов'язують майбутнє своєї батьківщини з демократією і Европою, а не з якимось слов'янським, православним чи комуністчним націоналізмом. Їх треба знати, їм треба допомагати, у них треба вірити.

Немало говориться й пишеться про те, що фундаментальною базою між ЕС стали взаємини між Францією та Німеччиною. Ця повчальна для всіх европейців істина – два великі сусідні народи, що впродовж віків перебували в напружених стосунках, а нерідко і в стані війни, прийшли не просто до тривалого замирення, а й до нечуваної за минулих часів ідеї єдности Европи. Чи Україна і Росія не є на Сході такими ж головними державами, як Франція і Німеччина на Заході Европи? Чи не залежить від їхніх добрих або злих взаємин успіх чи неуспіх загальноевропейського процесу інтеґрації? На такі запитання можемо давати ствердну відповідь, але мусимо пам'ятати, що Росія з багатьох причин (серед них – внутрішня конфліктність, відсутність демократичних традицій, надпотужність військова) ще довго не зможе "опуститись" до рівноправного партнерства ні в европейському об'єднувальному процесі, ні в зносинах із Україною. А тому не лише Україна, але й ціла Европа потребує допомоги іншої держави з глобальними можливостями, а саме США, в політичній діяльності, спрямованій на рівноправне, поступове приєднання Росії до европейських структур і европеїзації всього простору від Ванкувера через европейський материк до Владивостока.

Сьогодні є немало політиків, які пророкують майбутність Україні. Їхнє ворожбитування нескладне, навіть примітивне. Одні кажуть, що Україна має приєднатись до Росії, інші – до Европи, але розглядають вони і Росію, і Европу як щось однозначне й незмінне. Існує ілюзорний поділ тих територій на пекло і рай. Одначе ми виходимо з того, що сьогодні і Росія, і Европа і, мабуть, уся плянета є чистилищем, крізь яке мусять усі політичні сили проходити, тяжко осмислюючи свої помилки, пов'язані з комуністичними ілюзіями, експериментами, війнами та злочинами XX ст.

Той день, можливо, не так уже й далеко, коли ми збагнем, що Европа, якщо в неї включати і Росію з її азійськими просторами (а дотримуватись тут формальної логіки було б нелогічно), надто різна. Центральноевропейський реґіон країн, які мають багато спільних коренів і спільних проблем в економіці і в запровадженні демократичних порядків, ще довго не зможе стати рівноцінною частиною Заходу. Він повинен шукати і шукає сьогодні таких вигідних і перспективних для нього структур, як, наприклад, ЦЕФТА і ЦЕІ. Сьогодні дехто каже, що це підготовчі кляси для вступу в ЕС і навіть НАТО. Але, як тільки, нібито більш успішні учні, з цих кляс, перейдуть в ЕС і НАТО, а інші, нібито менш успішні, залишаться в них надовше, це не буде ні чим іншим, як тільки болісним розривом природної єдности реґіону. Від такого кроку до небезпечної лінії поділу всієї Европи дуже близько.

Думаю, в інтересах України та її сусідів був би розвиток центральноевропейського співробітництва на всіх рівнях і в усіх галузях. Загальноевропейський об'єднувальний процес був би набагато легшим, якби, насамперед, у ньому зформувались міцні реґіони. Однією з найголовніших і найперспективніших баз формування

центральноевропейського реґіону повинна бути його без'ядерність.

Троїста (Схід, Центр, Захід) реґіональна структура майбутньої, не поділеної на ворогуючі табори Европи, відповідала б рівновазі, яку встановлює між двома величинами третя величина. Особисто в мене немає сумніву, що майбутня об'єднана Европа матиме троїстий за територією, економікою та культурною традицією характер при єдиній політичній цілеспрямованості. Певна річ, створення окремої реґіональної організації безпеки з країн ЦЕІ чи з деяких країн колишнього Варшавського договору на сьогодні нездійсненне і, мабуть, у перспективі дуже проблематичне. Надто багато перепон і завад набудували на дорозі до цієї мети самі країни Центральної і Східної Европи. Між деякими з них існує напруженість, нема узгоджености з багатьох питань, а найгірше – деякі з них егоїстично думають, що вони в своєму характері мають більше европейськости, ніж, скажімо, Італія чи Франція, або, як кажуть у народі, вони більші католики, ніж Папа римський.

1 червня цього року ЦЕІ розширила коло своїх членів. Після набуття Україною членства в Раді Европи входження її до Центральноевропейської Ініціятиви знаменує новий надзвичайно важливий етап успішного розвитку української зовнішньої політики з чіткою европейською орієнтацією. Якщо буде подумана і реалізована концепція єдности ЦЕФТА і ЦЕІ, поява політико-економічного об'єднання в центрі континенту вирішить багато питань, над якими сьогодні сушать голови прихильники і противники розширення НАТО.

Найважливіше сьогодні для всієї Европи те, що відбувається в її центрі.

Цивілізаційне вирівнювання відносин між державами, які недавно були частинами імперій і дістали у спадок землі, заселені різними і досі ображеними народами, — це тяжкий екзамен на демократичну зрілість і національну толерантність Европи.

Усуваючи непорозуміння і напругу із своїх взаємин, рівняючись на Західну Европу, країни Центральної і Східної Европи роблять перший значний крок не стільки до інтеґрації із Заходом, скільки до витворення своєї реґіональної безпеки та економічної взаємодоповнюваности.

Евроегоїзм деяких західних сусідів України – це так само момент недовір'я до Української держави, з якого виникає на Заході позиція очікування, теорія втрачених шансів у співробітництві з тепер уже розваленою імперією. Це може декого заохочувати шукати подібних шансів у майбутньому, але сьогодні будь-яке недовірливе чи байдуже ставлення до України веде не в буduччину, а в темне й криваве минуле.

Україна не бере участи в перегонах – хто швидше добіжить до заповітної лінії, за якою начебто всі питання будуть вирішені. Але вона йде в тому ж напрямі – за сонцем, на Захід. ❑

Дмитро Павличко, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Словаччині.

Микола Рябчук

ЩО ОЗНАЧАЄ "ПІДТРИМКА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИКА"?

Розмови про підтримку національного виробника почались в Україні недавно, фактично — з появою на чолі Уряду нового прем'єр-міністра Павла Лазаренка. Сам факт, що керівники держави лише на п'ятому році її незалежности згадали про таку важливу справу, не може не дивувати. На відміну від освічених українських міністрів-економістів, напівписьменні галицькі селяни знали цей принцип ще сто років тому і, наскільки могли, послідовно його сповідували, дотримуючись нехитрого, зате вкрай важливого для економіки правила "свій до свого по своє".

Навряд, щоб українські міністри нічого про цей принцип не знали і мусіли чекати, поки з'явиться на чолі уряду колишній голова колгоспу з Дніпропетровщини та просвітить їхні ринково-реформістські голови. Як-не-як, за цим принципом уже давно живуть усі розвинені країни, або й просто ті, що всерйоз хочуть стати розвиненими. Вони всіляко стимулюють експорт і на різні лади обмежують імпорт. Для чого вони це роблять — пояснювати, мабуть, не треба: при значній перевазі імпорту над експортом зростає заборгованість і дефіцит бюджету, посилюється інфляція, збільшується безробіття.

А проте справа не лише в балянсі експортно-імпортних операцій. Ще важливішою є структура експорту й імпорту. Кожна нормальна держава старається купувати сировину, напівфабрикати і прості вироби, а продавати ліцензії, складну техніку, унікальні, престижні, розкішні товари. І робиться це знову ж таки з простої причини, якої українські міністри-економісти не можуть не знати. На світовому ринку вибір сировини і простих товарів є доволі широким, а отже й ціну за них легко втримувати низькою, особливо маючи власну подібну сировину та прості вироби. Зате вибір високотехнологічних, якісних, престижевих товарів є доволі обмеженим і тому легше диктувати свої супервисокі ціни, забезпечуючи тим самим супервисокі зарплати своїм робітникам.

"Ґлобальне село" і "ґлобальне місто"

Власне, на такому торговому обміні й заснована багатократна перевага розвинених країн над "недорозвиненими", прискорене збагачення одних і безнадійне зубожіння інших. Виграє найчастіше той, хто встановлює правила гри, а встановлюють їх ті, хто має

початковий капітал, хто визначає відсотки кредитів і умови та напрямки інвестицій.

Схематично ці взаємини між "першим" світом і "третім", можна зобразити як взаємини між ґлобальним містом і глобальним селом Хоч продукція "села" є начебто підставовішою і важливішою, воно завжди програє у торгівлі з "містом"-монополістом, тому що, по-перше, воно є розпорошеним і несконсолідованим, а по-друге, коли йому навіть вдається сконсолідуватись у якомусь питанні (як це зробили, скажімо, країни ОПЕК двадцять років тому щодо цін на нафту), то все одно це не змінює загальної ситуації — і то не лише тому, що консолідація не охоплює всіх галузей і всіх країн (знайти "штрайкберехів" серед бідних завжди легше, ніж серед багатих), а головне — світове "місто" у принципі само здатне забезпечити себе продукцією "села" (хоч, може, у меншій кількості і за вищими цінами), тим часом як світове "село" забезпечити себе продукцією міста ні в якій кількості і ні за якими цінами принципово не здатне.

Саме тому головні багатства накопичуються у "місті", а не в "селі", і цей капітал стає додатковим засобом диктування своїх правил гри, а отже й домінування.

Ситуація, безумовно, не є безвихідною, але щоб її змінити, потрібна, по-перше, допомога розвинених країн (як це було свого часу і з Японією, і з Кореєю, і з Тайваном, і з Чіле), а по-друге, потрібна свідома цілеспрямована, добре продумана політика самих тих недорозвинених країн, які хотіли б розвинутись. Тобто потрібна добра воля одних і наполегливість інших. Зрозуміло також, що добру волю виявляють передусім до тих, хто сам виявляє волю і наполегливість.

Облудна "стабільність"

То чому ж українські урядові еліти від самого початку не усвідомили цих простих істин і не подбали про відповідну економічну стратегію? Чому так легко вони допустили перетворення промислово розвиненої країни з досить значними кадрами науковців, конструкторів, інженерів і кваліфікованих робітників на експортера дешевої сировини і низькоякісного металу?

Очевидно, можна говорити про некомпетентність і про звичайну людську лінькуватість — адже простіше підписати папір на вивезення якоїнебудь руди, ніж докласти зусиль до її переробки та виготовлення з неї чогонебудь путнього. Тим більше, що для цього треба було б подбати і про закупівлю ліцензій та реконструкцію багатьох підприємств, і про пошук надійних партнерів, і про впровадження чіткого й стабільного законодавства, і про відповідний маркетинґ та рекляму власної продукції, і про справжню прива-

тизацію та закриття неефективних і безперспективних виробництв.

Усе це справді може порушити ту облудну "стабільність" чи, властиво, стагнацію, якою українські еліти сьогодні насолоджуються. А головне — все це може позбавити джерел офіційного й, особливо, неофоційного прибутку.

Корупція є головною причиною, через яку урядовці "не помічають" очевидних речей, а якщо й помічають, то не реагують, а якщо й реагують, то не надто дбають про виконання своїх вказівок. Правний та економічний хаос є тим каламутним живильним середовищем, у якому номенклятура виловлює чималу рибу, прикриваючи свої кримінальні дії "недосконалістю законодавства", "неузгодженістю політики", "розірваними зв'язками", "страйками", "інфляцією", "відсутністю дисципліни" і — коли вже зовсім припече — браком державного, міжнародного, господарчого та іншого відповідного досвіду.

Хоч який, власне, треба досвід, щоб не віддавати експорту в кілька разів дешевше й не брати імпорту в кілька разів дорожче, ніж вони на світовому ринку? Який треба мати досвід, щоб не дивитись п'ять років крізь пальці, як спритні шахраї без жодного мита завозять в Україну тютюнові та алькогольні вироби під видом "транзиту" через українську територію або в рамках "гуманітарної допомоги" під егідою спеціяльно створених для цього "ДОБРОДІЙНИХ ФОНДІВ"?

На самому лише безмитному ввезені цигарок українська держава, за підрахунками експертів, втратила близько двох мільярдів долярів. Зрозуміло, що в бідній країні за такі гроші можна купити не лише всю митницю, а й половину уряду разом з парляментом. Що, власне, мафія й робить.

"Дірки" в законах

Навіть якщо допустити, що "дірки" в законах були зроблені ненавмисне (хоч готували їх, як-не-як фахові чинники — може, колись ми навіть довідаємось їхні прізвища), то й тоді лишається незбагненним (або дуже навіть збагненним!), як ті дірки могли існувати під носом у влади по кілька років. Адже півтора мільярда коробок контрабандних цигарок за рік не перевезеш у валізах, ані навіть у кількох автах; для цього потрібен добре налагоджений конвеєр постачання і збуту.

Чи ж треба дивуватися, що за таких обставин в Україні так і не розвинулось виробництво якісних цигарок — ані власних, ані, як у сусідніх країнах, ліцензійних. Який виробник, сплачуючи державі величезні податки, може змагатися з контрабандистами, котрі продають імпортні цигарки за доляр, купуючи їх на світовому ринку по 5-10 центів за коробку (саме такою є їхня гуртова ціна при

умові вивезення й продажу їх за межами країни-виробника, — адже спеціяльно високі, акцизні податки є прероґативою тої країни, де імпортований тютюн та алькоголь розпродується).

Цигаркова афера — одна з багатьох, за які ніхто не поніс кари і, скоріш за все, не понесе, бо надто високо тягнуться її ниточки. Можна згадати й десятки інших справ, у яких не знайдено винних (власне, ще в жодній мільйоновій справі винних не знайдено), але висновок і так очевидний: паразитна українська олігархія зовсім не зацікавлена у розвиткові національного виробництва.

По-перше, таке виробництво потребує зусиль, інвестицій і, головне, часу, тоді як сумнівний експорт і ще сумнівніший імпорт, ліцензування і посередництво дають прибуток негайно і майже з повітря. Зрозуміло, що за такого господарювання країна неминуче дійде до стану, коли красти вже буде нічого, але це, здається, не надто турбує післякомуністичну номенклятуру. Її соціяльна свідомість, зрештою, ніколи не була вищою від свідомости жуків-короїдів, котрі пожирають дерево, не переймаючись тим, що воно завтра загине. Дерев у лісі на їхнє життя вистачить.

А по-друге, щоб розвивати національне виробництво, потрібно встановити чіткі правила гри, тобто встановити прості й ефективні закони, забезпечити їхнє неухильне виконання й суворе покарання за найменший переступ. На це українська олігархія ніколи не піде, бо тим самими вона підписала б собі смертний вирок — у переносному, а в деяких випадках і в прямому значенні.

Захисники на "мерседесах"

Отож, найправдоподобніше ми ще довго будемо читати про те, як українські державні мужі "підтримують національного виробника", роз'їжджаючи на імпортних автах, засідаючи серед імпортних меблів у своїх офісах або — останнє повідомлення — нагороджуючи олімпійців телевізорами марки "Соні". Лише торік, читаємо в іншій газеті, Україна закупила ліків на 280 млн. долярів, з яких 70 млн. — бюджетні фонди. І це в той час, коли на складах українських виробників накопичилося готової продукції більш як на 5 трлн. крб. (30 млн. дол.). Виявляється, Україна сама виробляє 230 аналогів до тих ліків, які імпортуються, і могла б виробляти ще більше, коли б Уряд інвестував у власну фармацевтичну промисловість, а не чужу. А проте, як стверджує голова Державного комітету з медичної та біотехнічної промисловости Юрій Спіженко, в аптеках сьогодні "з вогнем не знайдеш копійчаних гірчичників, тим часом як комерційні структури завозять лише дорогі імпортні ліки, бо їм це вигідно".

Чому "їм це вигідно" — пан Спіженко не пояснив, хоча здогадатись неважко: гріти руки на імпорті при сьогоднішніх "дірках" у законодавстві набагато легше, ніж на власних виробах. Сам Ю. Спіженко, будучи кілька років тому міністром охорони здоров'я, прославився тим, що закуповував за державні гроші такі "рідкісні", "високотехнологічні" ліки, як... засоби до розвільнення. Можна, отже, не сумніватися, що й гірчичники в українських аптеках незабаром з'являться — закуплені де-небудь у Туреччині чи Китаї. А пана Спіженка тим часом перекинуть за ще якесь міністерство чи комітет. Або пошлють амбасадором до Німеччини, куди він уже завбачливо вивіз свою родину.

Нещодавно, між іншим, один прискіпливий журналіст запитав пана Спіженка, звідки в нього взялось на рахунку 200.000 німецьких марок — при його скромній міністерській зарплаті. Пан колишній міністр, не моргнувши оком, пояснив, що ці гроші йому позичили німецькі друзі на навчання сина. Шкода, звичайно, що не всі українці мають таких німецьких друзів.

Лікувати симптоми чи саму недугу?

Наведений приклад з медичної галузі — це лише невелика крапля у величезному морі некомпетентности і корупції, що розлилось нині в Україні. Теоретично, підтримати національного виробника не так уже й складно. Для цього треба було б, по-перше, встановити єдиний для всіх податок з продажу — а не, як досі, з прибутку. І, по-друге, встановити диференційований податок на імпорт і експорт. Не входячи тут у деталі, зазначимо лише, що максимальні податки повинні встановлюватись на експорт сировини, мінімальні — на високотехнологічні, високоякісні вироби. Інакше кажучи, чим вищий ступінь обробки сировини, чим складніші товари з неї виготовляються, тим меншим має бути диференційований підхід, зорієнтований на підтримку й захист найбільш перспективних, пріоритетних галузей.

Сумнівно, однак, щоб сьогоднішні українські еліти були зацікавлені в таких заходах. Навіть якщо прем'єр-міністер та Президент України говорять про "підтримку національного вироб-ника" цілком щиро, на практиці — в разі здійснення такої програми — їм доведеться мати справу не лише з вибуховими пристроями на своєму шляху, а й з значно небезпечнішою історичною вибухівкою, яку заклала в український соціум тоталітарна імперія. Саме від неї Україна успадкувала паразитну, некомпетентну, злодійкувату номенклятуру, і саме від неї отримала так званий "народ України" (замість українського народу, що його большевики винищили майже до ноги). "Народ" цей, на жаль, мало чим від згаданої еліти відрізняється, а тому готовий не лише терпіти її, а й десятиліттями вибирати та перевибирати. ❑

Олег ГРИНІВ

ГЕНОЦИД БЕЗ МАСКИ

Про злочини нацистської Німеччини на загарбаних нею землях світ довідався зразу після закінчення Другої світової війни. Інакше із злочинами більшовицького режиму: правда про них випливає на поверхню лише в останні роки. Кремлівські верходови доклали чимало зусиль, щоби замести їх сліди. Про них заговорили під час короткочасної хрущовської "відлиги", але винуватцями називали не більшовицьку тоталітарну систему, а лише невелику групу у верхньому ешелоні влади, яка начебто деформувала суть системи. Однак з середини 60-х років навіть така критика була заборонена.

Чи не найбільше з усіх союзних республік колишнього СРСР, що розпався наприкінці 1991 р., постраждала Україна? Три голодомори (1921-22, 1932-33, 1946-47 рр.), повна ліквідація селянства як основної верстви нації, знищення національної інтелігенції, жорстокі репресії і масове виселення українців у віддалені необжиті райони холодного Сибіру, брутальне душення національних церков — Української Автокефальної Православної Церкви та Української Греко-Католицької Церкви, політика випаленої землі в роки німецько-радянської війни, цілеспрямована русифікація — такі прояви більшовицького геноциду українців.

Виявилось, що цілий ряд злочинів, які більшовики приписували нацистам, — справа рук лиховісного НКВД як основної опори більшовицької диктатури. Вже в часи горбачовської перебудови почав зніматись намул інших ідеологічних фальсифікацій. Інколи більшовицька влада оправдовувала свої злочинні дії тим, що вони були відповіддю на протирежимну боротьбу на західноукраїнських землях у повоєнний період. Проте факти заперечують і подібне твердження. Злочини більшовицьких окупантів у Вінниці спростовують їх "аргументи".

В українському місті Вінниця знищувались не ті, хто виступив на боротьбу проти чужоземних поневолювачів із зброєю в руках, а мирне населення. У 1995 р. вийшли дві книги: "Вінниця: злочин без кари" за редакцією Євгена Сверстюка та Олександра Скопа в Києві і "Народовбивство в Україні. Офіційні матеріяли про масові вбивства у Вінниці", що видано в Львові.

Треба зразу застерегти, що нині вдалось відкрити лише частину більшовицьких злочинів у довоєнній період, цебто лише вершину "айсберґу". Адже відомо, що на той час тюремні камери в місті були переповнені. За свідченням очевидців, в камерах на 16-18 осіб тулилось навіть 200-300 людей. Не залишались порожніми переходи

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

приятелям, знайомим

і

всій дивізійній братії

бажає

ІВАННА МАЗУРОК з РОДИНОЮ

Філядельфія, Па., ЗСА

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового

та Щасливого Нового Року

Головній Управі Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА,
Крайовим Управам і Станицям, Братству "Броди-Лев",
Редакції і Адміністрації "Вістей Комбатанта",
всім Дивізійникам і їх Родинам, комбатантам всіх
українських збройних формацій та всій українській пільноті

бажає

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД
УНА в ЗСА
СТАНИЦЯ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА

й підвали в тюрмах. За приблизними підрахунками, в енкаведистських катівнях Вінниці перебувало приблизно 30 тисяч чоловіків і жінок. Звичайно, тут, як і в інших містах колишнього СРСР, НКВД не діяло як якась начебто самостійна сила, а проводило політику більшовицького режиму, що вимагає міжнародного суду над КПРС та її підрозділами, зокрема й НКВД.

Видана у Львові книга дає достатньо підстав для того, щоби провести аналогії між злочинами нацистів і більшовицьких катів. Офіційні документи не підлягають сумнівам. У липні 1943 р. міжнародна комісія судово-медичних експертів з 11 країн (Бельгії, Болгарії, Фінляндії, Франції, Італії, Хорватії, Нідерляндів, Румунії, Швеції, Словаччини, Угорщини) на основі докладного наукового обстеження 66 масових могил дійшла висновку, що вбивства здійснювались приблизно в 1938 р. Підставами для цього були не лише свідчення членів родин, які впізнавали жертви, та інших свідків, а й документи, які знайдені при трупах, характерні посмертні зміни та інші ознаки.

Більшовицький терор спричинився до такого страху, що навіть після втечі червоних окупантів населення, що знало про енкаведистські злочини, певний час мовчало. Терор змушував населення мовчати, побоюючись повернення вчорашніх катів.

У розкопаних до осені 1943 р. 32 могилах знайдено 9.432 тіла, з яких вдалось встановити прізвища 675 загиблих осіб. Це переважно українські селяни з довколішніх районів, рідше — робітники, а також службовці чи священики. Соціяльний стан жертв визначався насамперед за типом одягу. Серед впізнаних 490 українців і 28 поляків, хоч не викликає сумніву, що в числі інших, — йдеться про 161 особу, — теж більшість становили українці, доказом цього є їхні імена та прізвища.

Як бачимо, встановлені прізвища лише невеличкої частини жертв. Причини цього пояснені в звіті про результати кримінального розслідування масових вбивств у Вінниці. В ньому зазначається, що "тільки в порівняно незначній кількості випадків на тілах можна було знайти посвідчення особи та інші документи, що давали б нам (експертам — О. Г.) можливість дійти певних висновків". Ювелірні вироби та інші цінності, що такі важливі для ідентифікації, не виявлені. При цьому треба зважити дві обставини. По-перше, вбивці не могли не полакомитись на цінності своїх жертв, а подруге, не слід забувати, що основну частину загиблих становили селяни, які в довоєнний час у СРСР не носили цінностей, зокрема ювелірних виробів. Ідентифікації не сприяло й те, що ексгумовані тіла із санітарних причин не могли довго лежати відкритими.

Висновки експертів підтверджуються показами свідків. Під час допитів енкаведисти поводились по-звірячому. Молодих жінок вони ґвалтували і кидали їх в масові могили без одягу. До речі старші жінки поховані в одязі.

Свої злочини енкаведистські кати здійснювали, як правило, вночі. Вони оголошували в'язням про їхнє вивезення на заслання і виводили з в'язниці. В її дворі під шум двигунів вантажних машин, призначених начебто для перевезення цих невинних людей, жертви розстрілювались з дрібнокаліберної зброї. Колишня друкарка в ҐПУ-НКВД у Вінниці засвідчила, що вона майже щоночі чула шум двигунів. "Шум, — казала вона, — тривав від півгодини до півтори години. Оскільки раніше я вже знала про чутки, що в'язнів ҐПУ (пізніше НКВД) розстрілюють, то вважала, що страти завше відбуваються, коли працюють двигуни. Остаточно я переконалась у цьому, коли почула залпи пострілів крізь шум двигунів". Працюючи в нічний час, вона чула в коридорі брязкіт кайданів, а також крики та зойки від болю. Між самими працівниками НКВД теж панували недовір'я і страх: вони не обмінювались думками, коли чули крики в'язнів.

Експерти констатували подібність способів знищення людей притульними пострілами досвідчених виконавців у задню поверхню шиї. Якщо поранені не помирали зразу, кати добивали їх києподібними предметами по голові. Інколи люди вмирали вже закопані живими в землю. Нерідко використовувались удавки, які знайдені на шиях похованих людей. Як і в російській Катині, в українській Вінниці люди поховані не в трунах, а кількома звалениими шарами. Їх тіла накривали шаром одягу. Однаковий і спосіб знищення жертв, про що вже йшлось. Не викликає сумніву, що злочинці вчились в одній і тій же енаведистській "школі". Та для справедливости мусимо зазначити неоднаковий розголос у світі про злочини в Катині й Вінниці. Катинська трагедія відома в цілому цивілізованому світі, а про трагедію в українському місті світ лише починає дізнаватись, бо в Україні до цього часу розкриття злочинів тоталітарного режиму не поставлено на державний рівень.

Як показали свідки, на запити членів родин про долю заарештованих рідних з НКВД надходили однакові відповіді: арештовані, мовляв, вислані в Сибір чи на Крайню Північ на тривалий реченець без права листування. Інколи довірливі люди писали листи на ім'я Сталіна чи Калініна, а відповідь отримували з НКВД. Вражає відповідь одній прохачці до Сталіна, бо надійшла від генерального прокурора СРСР А. Вишинського. Він писав, що чоловік цієї прохачки звільнений, хоч вона вже в 1943 році знайшла його одяг в одній з масових могил.

З Різдвом Христовим і Новим Роком

Веселих і Щасливих Свят Рідні і Приятелям

бажає

Д-р ЯРОСЛАВ РУДАВСЬКИЙ

з РОДИНОЮ

Вільмінґтон, Дель., ЗСА

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва та

Щасливого Нового Року

бажає

Д-р ТЕТЯНА І ЗЕНОН ЦІСИК

Філядельфія, Па., ЗСА

З Різдвом Христовим і Новим Роком

найщиріші побажання Веселих Свят —

Рідні, Приятелям і Знайомим

пересилає

ВІРА САВЧИН

Філядельфія, Па., ЗСА

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАНН Я ВЕСЕЛИХ СВ ЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

складають

ІРЕНА І ВОЛОДИМИР МЕДУХИ

власники

M.&M.ENTERPRISES CO.

2325 Brown Street, Philadelphia, Pa 19130

Tel. (215) 236-8880

Жертви НКВД у Вінниці знайдені в трьох місцях. Одне з них — сад, який НКВД відібрав від власника незадовго до описаних подій і обгородив високим парканом, не залишивши жодних щілин. Там на поверхні зрівняних могил насаджувались квіти, щоби уподібнити місце до дитячого майданчика. Та невдовзі відчувся сморід від трупів і довелось проводити дезинфекцію. У міському "парку культури й відпочинку" душогубці вдались до іншого способу маскування слідів свого злочину. Над масовими похованнями спорудили розважальні та ігорні майданчики. Говорити про якусь елементарну мораль не доводиться: більшовицькі кати в цьому перевищили своїх нацистських колеґ.

Як і в цілому по СРСР, в українській довоєнній Вінниці людей карали без жодних причин. Найпоширеніше звинувачення — це оголошення арештованих "ворогами народу". А ще були й інші підстави: за хворобу худоби в колгоспі; за зміну праці, бо попередня не давала змоги прогодувати родину; за продаж на базарі начебто зіпсованих і пересолених продуктів; за листування з родичами, яких закинула доля до Румунії, Польщі, Німеччини, Англії, США; за релігійні переконання...

Енкаведисти глумились над свободою совісти, хоч вона "гарантувалась" сталінською конституцією. Таке становище не зрозуміле для жителя Західної Европи, в якій не допускається суперечностей між законністю як системою імперативних правових норм та реальним правопорядком. Для більшовицького режиму не існувало навіть власних законів, якщо вони протидіяли злочинній діяльності цього ж режиму.

За релігійні переконання притягались до кримінальної відповідальности як духовні особи, так і миряни. Енкаведисти не зважали на те, що колишній священик не виконує душпастирських функцій і заробляє на прожиття тяжкою фізичною працею, і далі переслідували його. Для арешту достатньо було знайти в родині Святе Письмо. Те ж саме спіткало людей і тоді, коли хтось відмовлявся перестати ходити до церкви, співати в церковному хорі чи підтримував стосунки з колишнім священиком. Мета була одна: залякати українське населення, насадити серед нього атмосферу страху, щоби міцно тримати в покорі. Для цього заохочувались різні доноси особистих ворогів і навіть одних членів сімей на інших.

Книга "Народовбивтсво в Україні. Офіційні матеріяли про масовий терор у Вінниці", як і книга "Вінниця: злочин без кари", дає достатньо підстав для того, щоби кваліфікувати дії більшовицького тоталітарного режиму як злочини проти людяности, цебто за пунктом С статті 6 Статуту Міжнародного Військового Трибуналу, за яким судились нацистські злочинці. На жаль, більшовицькі злочинці до

цього часу уникли такої відповідальности перед Судом Народів. Зважмо, що навіть керівники державного перевороту в серпні 1991 р. російськими властями випущені на свободу. Комуністичні лідери в Російській Федерації не приховують своєї реваншистської програми і намагання повернути світ до часів "холодної війни", шукають для цього спільників у комуністичних партіях за кордонами Росії. Отже, суд над КПРС за злочини тоталітарного режиму, одним з яких є злочини в українському місті Вінниця, доконечний і в інтересах всього людства. Абсурдність трактувати такий суд як суд над мертвими керівниками колишнього СРСР цілком очевидна.

Безкарність заохочує повторити злочин. Якщо більшовики в Росії опанують безконтрольно центральну владу знову, то в їхніх руках опиниться нищівна ядерна зброя. Що буде, нема сенсу говорити.

Справедливість чекає на слово світової громадськости, керівників держав, над якими тяжіє відповідальність за майбутнє людства. ❑

Василь Федорович

НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ П'ЯТЬ РОКІВ...

(На марґінесі візити німецького канцлера Гельмута Коля)

В днях 2-5 вересня 1996 р. перебував у Києві з офіційною візитою канцлер Німеччини Гельмут Коль в супроводі своїх політичних дорадників і чільних представників німецької економіки та бізнесу. До речі, це була вже друга візита німецького канцлера в Україні, бо перша мала місце раніше — в червні 1993 р. Тут варто зробити мали дигресію або відхилення з поглядом в минуле.

Дипломатичні взаємини Німеччини з Україною як незалежною державою почалися в 1918 р., коли Українська Народна Республіка уклала в Бересті Литовському мир з Центральними державами, тобто з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією й Туреччиною. Німецькі делеґати, старі досвідчені дипломати, приїхали до Берестя добре підготовані до переговорів: крім багатого орієнтаційно-політичного та господарського матеріялу, вони привезли з собою теж мапу українських земель, де було показано, що Крим і Чорне море належать до України. Українські делеґати привезли свою мапу, на якій було зазначено, що Крим і Чорне море лежать поза межами України. На запит німців, чому вилучено Крим, українські делеґати відповіли, що Центральна Рада не вважає Криму українською територією, бо, згідно з принципом самовизначення народів, він належить до татарської республіки. Ця відповідь задовольнила німців і вони більше не порушували того питання.

Український уряд швидко зрозумів помилку щодо Криму й вирішив його зайняти і прилучити до України. Те завдання мав виконати Запорізький Корпус, що був під командою ген. Натієва (з походження осетинця, що був на службі української армії, згодом його замордували більшовики). Міністер військових справ полк. Жуковський наказав комендантові Запорізького Корпусу зформувати окрему групу, яка під командою полк. Петра Болбочана, потайки від німецького командування, мала зайняти Крим і Чорноморську фльоту в Севастополі. В квітні 1918 р. Болбочан вирушив на Крим, щоб його очистити від більшовиків і приєднати до України. Похід був успішний. Не зважаючи на завзяті бої, Болбочан здобув спершу Джанкой, а два дні пізніше — Симферопіль, з пляном іти негайно на Севастопіль. Але тут українська армія натрапила на несподівану перешкоду з боку німецької армії, яка саме прийшла до Симферополя. Німецьке командування поставило ультимативну вимогу припинити похід українських військ, бо, згідно з Берестейським договором, Крим не належить до України й українська армія не має права тут перебувати. Не хотячи входити в конфлікт з "союзними" німцями, українське командування зв'язалося з Києвом і

одержало наказ залишити Крим і вертатися на Україну.

Крим зайняли німецькі війська. Але довго вони там не втрималися, бо мусіли уступити під напором альянтів і більшовиків.

Слід теж підкреслити, що, згідно з Берестейським договором, німці мали допомогти українській армії очистити українську територію від більшовицьких військ. Правда, вони це зробили, але всюди поводилися як завойовники, а не як союзники. Німецьке військове командування встрявало у внутрішню українську політику, проводило масові реквізиції харчових продуктів, безправно арештувало українських громадян, нехтувало розпорядженнями української влади. Вкінці ті "союзні" німці розігнали Центральну Раду, спричинили гетьманський переворот і стали позакулісно керувати державними справами.

В цілому, німці залишили по собі в Україні чорний спогад.

Після упадку української державности і створення Радянського Союзу Німеччина перестала цікавитися Україною, а контактувалася тільки з Москвою. Такий стан тривав аж до 1991 р., коли розвалився Радянський Союз, а Україна проголосила незалежність.

Україна знову появилася на карті світу як незалежна держава. Проте Німеччина, яка слідом за іншими державами визнала щоправда Україну, ставилася до неї спершу обережно, немов би сумнівалася в тривалому існуванні нової держави. Вона далі дивилася на Москву як на грізну потугу й не хотіла її образити зв'язками з колишніми комуністичними республіками. Але час робив своє. Вслід за іншими державами, Німеччина почала іншими очима дивитися на Схід і зрозуміла, що там, крім росіян, є ще інші національності, а між ними на першому місці — українці. Отже, почалося деяке наближення між обома державами й перші дипломатичні та господарські контакти.

На третьому році української незалежности Німеччина повірила в життєздатність України і тоді в червні 1993 р. канцлер Коль вперше відвідав офіційно Україну. На летовищі в Борисполі його вітали — тодішній прем'єр-міністер Кучма, міністер закордонних справ Зленко та інші представники уряду. Звідси канцлер поїхав до Маріїнського палацу на зустріч з през. Кравчуком. Після офіційних привітань почалися в палаці наради. Темою розмов обох державних мужів були в першу чергу економічні проблеми та справа німецького населення в Україні; підписано декларацію про фундаментальні принципи взаємини між Україною і Німеччиною. Обі сторони виявили готовість розвивати тісну співпрацю для добра обох держав та звернули увагу на важливість побудови нової Европи, об'єднаної спільними інтересами й культурними вартостями, та постановили зробити з неї континент прав і свобід, включно з правом національних меншин, принципи гуманітарности, демократії і верховенства права мають бути основою нової Европи.

Україна й Німеччина зобов'язалися розвивати взаємні стосунки

згідно з міжнародними нормами, респектувати державні кордони й цілісність території, мирно полагоджувати спори з відкиненням погроз та застосуванням сили. Обі держави підкреслили потребу продовжувати процес роззброєння та контролі ядерної та іншої зброї масового знищення.

Підписана декларація прив'язує особливу увагу до розвитку взаємної кооперації. В Києві встановлено бюро для репрезентації німецької економіки в Україні, а одночасно відкрито подібне бюро в Німеччині для розвитку економічної співпраці між Україною і Німеччиною. Сторони заявили свою інтенцію кооперувати в сфері охорони довкілля.

На пресовій конференції канцлер Коль підкреслив, що взаємини з Україною є для Німеччини дуже важливі. Німеччина зацікавлена в стабільності на Сході, а Україна є одним із чинників тієї стабільности. Бонн буде помагати Україні в проведенні реформ, буде попирати молоду українську державу й кооперувати з нею на базі приязні і респекту для українського народу. Проте Коль "не забув" пригадати Україні необхідність підписання договору про роззброєння СТАРТ 1. (Може цей факт був одним із мотивів його місії до Києва, бо саме в тому часі цілий Захід включно з ЗСА наполягав на тому, щоб Україна позбулася ядерної зброї й передала її Росії "для знищення").

Кравчук у своєму слові сказав, що візита канцлера Коля започатковує нову стадію розвитку взаємин між Україною й Німеччиною, особливо в ділянці політики, економіки і культури. Німеччина є одним з головних торговельних партнерів України — в 1992 р. торгівля перевищила 2 мільярди марок, в Україні зареєстровано 89 нових німецьких підприємств.

Друга візита Коля в вересні 1996 р. припала на час, коли Україна відзначила п'ятиріччя своєї незалежности й показала перед світом, що вона не є якимсь тимчасовим явищем, як того хочуть деякі її сусіди, але утвердила своє тривале існування в світі. Незвичайно важливим чинником у державотворчому процесі є ухвалення Конституції, вкінці введення гривні як національної валюти. На ті всі моменти звернув увагу Коль у привітальній промові після приїзду до Києва, зазначуючи, що Україна це одна з найбільших держав на европейському континенті й вона займає пермаментне місце в колі вільних народів Европи. Нині вже ніхто не може квестіонувати української незалежности та цілісности її території без захитання стабільности й безпеки в цілій Европі. Завдяки заходам през. Кучми, Україна інтеґрується в Европу, вона тепер є респектованим членом Европейської Ради, а через договір про партнерство й кооперацію вона зв'язана з Европейською спільнотою. Крім того, вона кооперує з програмою Партнерства заради миру.

В результаті Україна є заанґажована в процесі розвитку нового порядку безпеки в Европі. Вона зробила рішучі кроки на дорозі до

ядерного роззброєння. Тому Німеччина попирала допущення України до европейських і міжнародних інституцій, також у майбутньому буде дбати про те, щоб Україна не знайшлася в зоні політичної небезпеки. На кінець Коль схвально висловився про те, що українське військо виконує миротворчу функцію в Боснії.

Щодо економіки, то Коль підкреслив, що Україна зробила великий поступ в напрямі вільного ринку. Правда, тепер Україна у важкому господарському положенні, бо зміна політичної системи й економічні реформи вимагають великої посвяти цілого народу. Тому Україна потребує значної економічної й фінансової допомоги; Німеччина готова далі помагати Україні розвивати середні торговельні й промислові підприємства, давати додаткові фонди та попирати Український Банк наданням 30 мільйонів марок кредиту.

При кінці Коль заявив, що Україна є привабливим партнером для німецької економіки, головно з уваги на високий інтелектуальний рівень українців, а також з уваги на великий індустріяльний потенціял і географічне положення. В зв'язку з тим Коль відмітив, що кооперація в ділянці культури й науки розвивається теж задовільно. Контакти між німецькими й українськими університетами дуже жваві й корисні. Коль задоволений з зустрічі з українськими студентами Київського університету, де йому надали почесний докторат.

На думку канцлера Коля, Німеччина зацікавлена в великій і незалежній Україні. Европа потребує незалежної демократичної України, а Україна потребує Европи.

Під час розмов у Маріїнському палаці през. Кучма і канцлер Коль обговорювали питання економічної політики, господарських реформ, енерґетики. Сторони підтверили, що Німеччина є одним з головних партнерів України в Европі, її інвестиції в українську економіку на кінець серпня 1996 р. становлять 174 мільйони дол.

На закінчення розмов обох державних мужів підписано низку документів, а в тому числі документ про повернення етнічних німців на Україну, про обмін культурними цінностями, вивезеними до Німеччини під час війни, і навпаки.

Після офіційних розмов з през. Кучмою в Маріїнському палаці канцлер Коль мав зустріч з прем'єр-міністром Лазаренком, головою Верховної Ради — О. Морозом і міністром закордонних справ Г. Удовенком. Після того Коль з членами своєї делеґації відвідав могилу невідомого вояка, місце поховання німецьких вояків, що загинули під час Другої світової війни. Наступного дня німецькі гості побували в Одесі, де підписали угоду про реконструкцію одеського летовища.

Візита канцлера Коля в Україні знайшла відгомін в західній пресі. Цікаві спостереження в журналі "Економіст" (Лондон), де при згадці про ту візиту обширно говориться про сучасне положення України, зокрема про її "балянсування" між Сходом і Заходом.

РАДІСНИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Вільному українському Народові, українським церковним Ієрархам, Проводам українських організацій, Членам Головної, Краєвих і Станичних Управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, Братству "Броди-Лев", Редакції і Адміністрації "Вістей Комбатанта", всій дивізійній Братії та їх Родинам, Комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажають

УПРАВА і ЧЛЕНИ
Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
в Едмонтоні, Альберта, Канада.

За Управу:

Богдан Небожук
секретар

Михайло Кучер
голова

Прем'єр-міністер Лазаренко в часі своєї візити в ЗСА підкреслив, що головною метою української закордонної політики є інтеґрація України з Заходом. Але Україна не почувається безпечною без замирення зі своїм сильним сусідом — Росією. Звідси в Україні деякі вагання, хоч на загал переважають прозахідні тенденції. Кучма поставив собі за мету втягнути Україну в західну орбіту і це йому частково вже вдалося. Не зважаючи на незадоволення Росії, Україна приступила до Партнерства заради миру, отже, до установи, що дозволяє посткомуністичним країнам кооперувати з НАТО у спільних військових вправах та інших діях. Ще кілька років тому більшість західних експертів була переконана, що Кучма, кол. директор найбільшого ракетного заводу, буде підтримувати тісні зв'язки з Росією. Але він, як і його попередник Кравчук, вирішив, що Україна потребує власного життєвого простору, й тому поставився з резервою до Росії. (На відміну від Білорусії). Україна відкинула московську пропозицію приступити до митної і мілітарної унії. Кучма виступив теж проти російських намагань оподаткувати українські товари, що приходять до Росії та обмежити імпорт цукру з України, заявляючи, що такі обмеження можуть довести до торговельної війни між обома державами.

Все таки Кучма старається якось співпрацювати з Росією. Він до деякої міри заспокоївся, коли Єльцин виграв президентські вибори. Він тепер настоює на тому, щоб якнайшвидше позбутися тих "дрібничок", що так псують відносини між обома державами. Найголовнішою з тих "дрібничок" є питання Чорноморської фльоти, що має свою базу в Севастополі. Росія вважає Севастопіль російським містом і тільки російська фльота має право до морських баз у тому місті. Українці, спираючись на принцип суверенности, хочуть користати з Севастопільської бази й не годяться на обмеження доступу до міста. Тому справа Чорноморської фльоти й Севастополя повністю не розв'язана. Щодо питання Криму, то місцеве російське населення обурене, що мусить жити під українською владою, дарма що Київ признав кримським росіянам чимало автономних прав.

Україна, занепокоєна тими напруженими відносинами з Росією, шукає на Заході допомоги в поладнанні того конфлікту. Поки що Америка стала недвозначно по боці України, заступник міністра закордонних справ Талбот запевнив Лазаренка, що навіть поширення НАТО на Схід не буде загрозою для України. Проте Україна таки затурбована, бо якщо середньоевропейські держави приступлять до НАТО, то Росія схоче силою втягнути Україну до свого нового союзу, створеного з кол. совєтських республік.

Не зважаючи на все, "Економіст" є оптимістом щодо майбутнього України, бо вона — на його думку — є експертом у балянсуванні між Сходом і Заходом і вже сьогодні вважає себе західною державою.

Торонто, 10 листопада 1996

Володимир Молодецький

СОВЄТСЬКА СПАДЩИНА В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Коли розлетілася "Імперія зла" — Радянський Союз, в Україні залишилася армія, яка нараховувала приблизно один мільйон людей. Рішенням Президента Кравчука і Верховної Ради, армія ця стала "Збройними Силами України" і новостворене Міністерство Оборони України мало зайнятися перетворенням тої покищо радянської армії на справжню Українську Національну Армію. Перебираючи армію під свою юрисдикцію, Україна перебрала з нею всю її позитивну і негативну спадщину. Радянське суспільство було побудоване на мілітарній системі. Деякі західні політологи називали Радянський Союз "мілітарним соціялізмом". Це з демократизацією суспільства мусило змінитися. Взагалі, як казав колись Троцький: армія — це копія суспільства й хворіє всіма його хворобами, тільки з більшою температурою. І тому коли на Україні наступили зміни, а зі змінами також економічна і соціяльна кризи, армія почала хитатися у своїй підставі й треба було її ґрунтовно реформувати. Під реформою нормально маємо на думці організацію армії, розміщення дивізій і корпусів, приділення пріоритетів, модернізацію воєнної техніки і її продукції. Чи це вистачить? Знаємо з історичного досвіду, що найкраще зорганізовані й озброєні армії були розбиті вщент, якщо їм бракувало боєвої моралі.

Колись американський генерал Джордж С. Паттон, промовляючи до своїх вояків, сказав так: "Я не хочу, щоб ви осягнули честь згинути за свою батьківщину. Я хочу, щоб ви зробили так, щоб ті с... сини навпроти вас вмерли за їх батьківщину". Як би це не було сказано, воно означує тільки одне: обов'язком вояка є боротися за свою батьківщину і, якщо обставини вимагають, віддати життя, виконуючи свої вояцькі обов'язки. Історія показує, що вояки всіх народів уважали смерть в бою за батьківщину за найбільшу почесть. Старовинні римляни мали вислів: "Ох, як солодко вмерти за батьківщину". Щоб армія була боєздатною, ефективною, вона мусить мати високу боєву мораль. Боєва мораль означує, що вояк хоче боротися і, здаючи собі справу з того, що він може згинути, не боїться того і є готов вмерти в бою. Знову маємо в минулому багато примірів, коли вояк, знаючи, що згине, боровся до останньої краплі крови й віддавав своє життя з любови до батьківщини. Триста спартанців, які згинули під Термопілами, досьогодні історія згадує з пієтизмом. Наша нація також мала таких героїв і свої "Термопілі".

Згадати хоч би наших студентів, що згинули під Крутами. Вони ж знали, що згинуть. Леґенда каже, що коли виїжджали з Києва, один з них звернувся в напрямку золотих церковних бань, які видніли на обрію, і, салютуючи, перефразував слова римських ґлядіяторів: "Ave Kyiv! Morituri te salutant!" (Прощай Києве! Ми, що маємо вмерти, поздоровляємо тебе!)

Щоб вояк посідав таку високу мораль, він мусить бути не тільки свідомим громадянином своєї держави, але передусім патріотом. Патріотизм треба виховувати. Треба впоїти у вояка гордість з приналежности до нації, а це тільки тоді станеться, коли цей вояк почує зв'язь з минулим, коли він стане гордим за своїх предків і схоче, за всяку ціну, не бути гіршим від них. Гляньмо на одну із зглядно молодих держав. Ізраїль. Коли римляни в 70-их роках по народженню Христа знищили Єрусалим, кількасот жидів з родинами втікли до твердині Масада, яку збудував ще король Герод. Там вони продовжували боротьбу через кілька літ. Бачучи, що римляни здобудуть напевно Масад, щоб не дати римлянам насолоди з перемоги, всі, включно з жінками і дітьми, поповнили самогубство. Цей крок можна квестіонувати. Для мене самогубство не є героїзмом і, будучи на їх місці, я радше вмер би в бою, забираючи з собою на другий світ, як то кажуть, для товариства, ще бодай двох римлян. Але це, що я думаю, не є важливим. Важливим є те, що уряд Ізраїля пов'язав минуле з теперішнім і ізраїльські вояки, закінчивши вишкіл, складають присягу на руїнах Масади. Тим вони розпалюють патріотизм вояцтва, закріплюють в молодих душах гордість зі своїх предків.

А як це відбувається у нас? Недалеко від Печерської Лаври у Києві розміщений "Музей Вітчизняної Війни". Величезна площа, по боках якої колосальні різьби в тому жахливому стилі "соцреалізму", які зображують совєтських вояків і партизан у бою з німцями. Посередині таблиці, прикрашені червоною зіркою, російські написи, які виславляють "ґероєв Савєтскаво Саюза". Через гучномовці подається музика, так звані похідні пісні Червоної Армії — по-російськи. Витворюється патріотичний настрій, але не український, а совєтський. Яку традицію ми вполюємо в душі наших вояків?

У всіх арміях світу військові формації, полки чи дивізії, для втримання тяглости мають назви пов'язані з минулим нації. В цей спосіб вояк може бути гордим, що він служить в полку чи дивізії, яка в минулому осягнула славу на полі бою. Це правильно. І українська армія нав'язує до традиції і називає свої дивізії "традиційними" назвами. Але якими? От вони: 17-а ґвардійська Криворізька Червонопрапорна танкова", "24-а Самаро-Ульянівська", "Бердичівська Залізна", "Орденів Суворова та Б. Хмельницького механізована", "51-а ґвардійська Вітебська ордена Леніна", "Червонопрапорна імені К. Ворошилова механізована". Далі йдуть такі назви:

"Орджонікідзевська", "Армянська територіяльна", "Азербайджанська", "Чапаєвська".

Щоб можна зорієнтуватися, яку традицію ці дивізії мають, я подам коротку історію 24-ої дивізії, за газетою "Час" від 6-го вересня 1996 р. Ця дивізія була зформована в Симбірську в 1918 р. У 1918-1919 брала участь у боях з арміями адмірала Колчака. У 1920 році була перекинута в Україну, де боролася з армією Української Народної Республіки та українським повстанським рухом. Після того вона залишається в Україні, де ще раз "відзначається" в 1932-1933 роках підчас голодомору, коли вояки дивізії силою відбирали харч у селян. За це в 1933 році дивізія дістає орден Червоного прапора. Чи треба ще щось пояснювати?

Історія всіх дивізій подібна й не треба її повторяти. Але, як правильно згадує автор згаданої статті на цю тему, 24-а Дивізія мала якийсь зв'язок з Україною. Неґативний, але мала. Зате такі дивізії, як "Армянська", "Азербайджанська", "Чапаєвська" нічого спільного з Україною не мали. Чиї традиції ми збираємося плекати? Де Рим, де Крим? Але це ще не все. Всі армії світу стараються нав'язати назви військових ступенів і формацій, чи як це в Україні називають, підрозділів, до історичних традицій своєї нації. А як це виглядає в Україні? Часто читаємо в пресі про так званих "прапорщиків". Які обов'язки виконує прапорщик в Українській армії, я в дійсності не знаю. Еквівалент того ступеня в Британській, Канадській і Американській арміях це так званий "Warrant Officer". Це в дійсності старший сержант, який відслужив в ступені старшого сержанта щонайменше десять літ, але не може дістати промоції на старшину через брак кваліфікацій. Йому дають почесну ранґу "Warrant Officer" з правом ношення старшинського однострою. Але не в тім діло. Коли я чую слово "прапорщик", мені на думку насувається пісня ще з царських часів, співана з дозою сарказму: "Раньше бил ізовщік, звалі мнє Володя, тєпєр я прапорщик ваше блаґородя". Але який зв'язок з українською традицією має ця ранґа? Не всі українці можуть зрозуміти, що це таке "взвод" чи "рота". Чейже чота і сотня не чужі нам терміни. А на яких традиціях опираються такі старшинські ступені, як: молодший лейтенант, лейтенант, старший лейтенант, капітан. Чи в Україні не чули про чотарів, поручників, сотників? Це саме відноситься до слів команди: "стройся" замість "збірка", "смірно" замість "струнко" й багато інших. Якого вояка ми виховаємо, коли будемо впоювати в нього такі традиції? Чи вояк, вихований на традиціях дивізій "Чапаєва" і "Ворошилова", може стати українським патріотом, який готов без застереження віддати своє життя за Україну? Навряд. Отже, побіч з реформуванням армії, ми мусимо армію українізувати. Так, українізувати! Це слово в деяких реґіонах України є табу. Але ми не повинні його уникати. Якщо ми хочемо мати армію, спосібну захистити Україну від зовнішнього ворога, хто би ним не був, ми

мусимо мати армію, яка складається із старшин, підстаршин і вояків, які є українськими патріотами і є готові за Україну віддати життя. Без цього українська армія, навіть найкраще озброєна і вишколена, не видержить ворожого удару. Отже, не біймося слова "українізація" й приступім до українізації армії. Кажуть: не можна ввести української мови до військових навчань, доки не буде підручників українською мовою. Безсумнівно, брак підручників українською мовою спричиняє великі труднощі. Але ж, безумовно, такі самі труднощі мали балтійські держави. Але чи навчання в естонській армії ведуться російською мовою?

Не маємо підручників? А чому? Чому п'ять літ по проголошенню самостійности ми ще не маємо військових підручників українською мовою? Хтось повинен за це відповісти. Кажуть, що сорок відсотків старшин і генералів не знають української мови. А чому? За п`ять літ найбільший "туман" міг би вивчити мову, зокрема коли вона споріднена. Проблема — не підручники. Проблема — брак волі. Що як що, але ввести державну мову в армії не повинно бути так важко. Дав приказ і виконуй його, а не виконав? Кожний знає, що чекає вояка, який не виконає приказу.

А назви дивізій треба змінити. В нашій історії є багато військових традицій, з яких можна черпати назви для справжніх українських дивізій. Починаючи від княжих дружинників, через козацтво, Січових Стрільців, Карпатських Січовиків, УПА, Дивізію "Галичина", чей же можна було б найти справжні традиційні назви. Чому ж, напримір, не назвати одну дивізію, дислоковану в західній Україні, "Дивізія Галичина"? Може ця назва боліла б деяким "патріотам", але ж "Чапаєвська" дивізія звучить для них краще? А чому ж у північних районах України не мати дивізії під назвою "Героїв Конотопу", замість "Чапаєвської", дивізію "Імені гетьмана Мазепи", замість "Азербайджанської", дивізію "Карпатських Січовиків"? Хтось мені сказав, що такі назви дивізій як "Галичина" чи "гетьмана Мазепи" не можуть бути в Україні прийняті всіма. Якщо це так, це означає, що не всі з нас дозріли до державного думання.

Нагадується, коли я поступив до старшинської школи Канадської армії і вперше зайшов до старшинського клюбу. На стіні я побачив портрет князя Фронтенака і під ним напис: "Скажіть генералові Вульфові, що я дам йому відповідь дулами моїх гармат".

Як знаємо з історії, князь Фронтенак командував французькими військами в бою за Квебек і ті його слова були у відповідь послам британського генерала Вульфа, який, окруживши Квебек, вимагав його капітуляції. Коли я здивований запитав одного старшину, як в англійському старшинському клюбі може висіти такий портрет, він відповів мені: "Що я думаю про Фронтенака, не є важливим. Чи я люблю французів чи ні, також не є важливим. Коли Квебек став частиною Канади, Фронтенак став частиною канадської історії, і тому він має місце й у нас в клюбі".

Коли ж ми дозріємо до такого способу думання? Але щоб дозріти, ми мусимо над тим працювати, ми мусимо виховувати наших вояків у патріотичному українському дусі. Український вояк мусить розуміти, що постать з української історії, навіть ним не люблена, має бути йому ближчою, ніж найбільший герой чужої нації. Але щоб це осягнути, ми мусимо впоїти в нашого вояка шану до нашої історії, без огляду на це, чи він з нею згідний чи ні; мусимо викорінити з армії все нам чуже. Одним словом, нам треба українізації армії. Тільки тоді ми збудуємо справжню Українську Національну Армію, яка стане ґарантом нашої самостійности.

Осип Труш

РОЛЯ УСС У ВІДРОДЖЕННІ МАЗЕПИНСЬКОЇ ІДЕЇ

У 1996 році минає 84 роки від майже незамітної події, коли 15-го грудня 1912 року довірочні збори Українського Студентського Союзу рішили почати військове навчання серед студіюючої молоді. Це був перший крок до творення стрілецьких формацій і, паралельно з довірочним рішенням, почати процес у напрямі ідеологічного перевиховання молоді під гаслом збройної боротьби за самостійність нації з усебічною підготовою своїх членів до воєнного ремесла.

Цей почин Українського Студентського Союзу став основою відродження традицій збройних сил, якою у 1914 р. став Леґіон Українських Січових Стрільців. Дуже яскраво з'ясував це УУС Теофіль Мелень, коли писав про єдність мазепинської ідеї і стрілецького чину, "що вони нав'язали ту нитку, яка порвалася після двох століть в Полтавській битві, і показалися ґідними спадкоємцями козацьких лицарів."

В першім січово-стрілецькім журналі "Відгуки" на початку 1913 р. в ідеологічно-програмових статтях, проголошено ясно і рішуче мазепинську ідею стрілецького руху, і яке завдання має перед собою молодь. Час її призадуматись і зрозуміти, як здобути і реалізувати думку мріяну в найбільшій непорочності наших душ, окрилену присягою козаків, зложеною 1709 р. Мазепі.

Ця присяга, зложена Мазепі перед Полтавським боєм, була вказівкою, як силою збройної боротьби скинути московське ярмо накинене Україні підступством і насильством після нещасного Переяславського договору. Це були ці фундаменти ідейного напряму січово-стрілецьких організацій, які вказували на безкомпромісову боротьбу проти Москви.

В тім же журналі "Відгуки" дальше писали, що "мусимо тямити, що ґарантією нашого існування, пристановищем нашого повного розвою може бути тільки власна держава. Щоби її створити, мусимо

бути все готові до бою. Мусимо подбати за власну фізичнуу силу. Не мир, а війна жде нас". Нелегко приходилось академічній молоді проводити в життя гасло вільної самостійної української держави. Бо, крім польської конспірації та постійних перешкод, тодішній провід галицьких українців вважав повище спрямування молоді фантастичними мріями,а спроби організації стрілецьких товариств вони називали "забавою молоді у військо".

Перешкоди поляків, мадярів і до деякої міри своїх, які протиставилися реалізації власної збройної сили, ідея, яку дискутовано на сторінках журналу "Відгуки", "що тільки з сильним і дужим числяться", полонила студентську молодь і додавала їй наснаги й витривалости переборювати всі перепони ворожих елементів, а слова Мазепи "нехай вічна буде слава, що през шаблі маєм права", стали мобілізуючим чинником і підсилювали віру в мазепинську ідею, що збройна сила є найкращим аргументом в її боротьбі за волю. Це був переломовий момент нашої історії, де мазепинська ідея перестає бути фразою, а набирає реального змісту і конкретного пляну її реалізації, то був рішучий крок вперед у розвитку української політичної думки. Її історичне значення полягає в тому, що формулюється вона, як революційна, визвольна, мазепинська ідеологія молодої української ґенерації перед Першою світовою війною.

Рівнож нелегким був шлях до творення Леґіону Українських Січових Стрільців, бо не було багато стрілецьких інструкторів, що навчилися воєнного ремесла перед війною. Ще менше найшлось у стрілецьких організаціях колишніх військовиків, але найбільше докучав у вишколі брак зброї й спорядження. Однак, помимо цих недомагань і без завершеного військового вишколу в Ґоронді, сотні Леґіону УСС пішли в бій і себе виправдали в боях за Маківку, а пізніше — через Галич, Золоту Липу, Семиківці, Лисоню, Запоріжжя, Київ, Мотовилівку, Львів, Вовчухи, Чортків і багато інших історичних місць.

Цей стрілецький похід серед кривавих боїв, перемог і невдач, давав наснагу їм прямувати до своєї мети, вони гордо несли український бойовий мазепинський прапор, а мистець Курилас у свойому малюнку на обкладинці першого Стрілецького Календаря в 1917 році зображував стрілецьку розстрільну, що йде до наступу, а над нею у виді духа видніє постать гетьмана Івана Мазепи.

Найбільшим досягненням січового стрілецтва в 1914 р. була візія і теза, що весь успіх нашої боротьби залежить в перщій мірі від власної сили. Це була основна ідея УСС, яка дала напрямні до приципу власних сил, що нав'язувала до ідеї національної єдности. І в 1914 р., під впливом стрілецького руху та його політичного проводу, прийшло до стихійної єдности всіх партій і організацій, без огляду на їх програми, світоглядові чи релігійні переконання. Протягом короткого часу створено один політичний центр, без ніяких групових амбіцій, ані боротьби за перщенство і тим самим

УСС ввели наш народ в нову добу його історії. І з такою постановою УСС виявили себе як дійсні державники ставлячи підвалини для відновлення української збройної традиції, яка була зародком військових формацій УГА, УНР, УВО, Карпатської Січі, 1 УД УНА і УПА.

Варто згадати про цей великий і впливовий вклад у скарбницю свого народу, коли прийшлося відкласти зброю і долати новий етап реалізації своїх стрілецько-мазепинських ідей для поневоленої нації. Вони не заломлюються, а активно включаються до нових метод діяльности для захисту інтересів свого народу. У всіх ділянках ми їх бачимо як провідний елемент, що видав ряд видатних діячів в Галичині під польською окупацією і в діяспорі. У всіх галузях політичного, господарського, релігійного і культурного життя нашого народу вони грали провідну ролю і давали примір, як треба захищати свою майбутність.

В періоді між Першою і Другою світовими війнами було в них бажання створити свою ветеранську організацію. Та однак польські окупанти стежили за кожним УСС-ом, що проявляв громадську діяльність, а польська поліція дбала про те, щоб українські вояки не були зорганізовані.

Можливість створити ветеранську організацію стала актуальною щойно після Другої світової війни, коли частина УСС опинилася на скитальщині в Західній Европі. Цю нагоду, по упливі трьох десятків років, вони використали для організування першого гуртка УСС в Берхтесґадені (Німеччина). Цей гурток перевів реєстрацію, до якої зголосилося 209, дав заклик до всіх УСС у вільному світі і зорганізував перший З'їзд УСС в лютому 1948 р. в Регенсбурзі (Німеччина). Цей з'їзд однодушно постановив плекання історичної традиції УСС, ідеал державности. Рівночасно з'їзд рішив звернутися до провідних громадських чинників із вимогою об'єднатися до позитивної праці і заперестати деструктивне самопоборювання, бо стрілецькою девізою завжди було: "Добро Батьківщини найвище право". Вони, маючи незаперечну моральну базу, стали одним із порядкуючих чинників серед роз'єднання еміґраційного громадянства, бо серед стрілецтва завжди був дух єдности, мимо цього, що в них були політично-партійні розходження, які не були на перешкоді, коли йшлося про загальне добро громади чи народу.

Процес успішної громадської діяльности УСС, зокрема в ЗСА і Канаді, позначився їх пляном зорганізувати всі ветеранські формації в одну спільну організацію. Львину частину підготовки до здійснення цієї ідеї вклали покійні вже ред. Іван Кедрин і Іван Поритко. Результатом їх заходів створено Об'єднання Бувших Вояків Українців в Америці (ОБВУА), до якого на початку увійшли існуюча в ЗСА Українська Стрілецька Громада, Братство УСС і Об'єднання кол. вояків УПА. Стрілецька Громада стала інтеґральною частиною ОБВУА, а Братство УСС і Об'єднання УПА затримали характер

автономних частин в ОБВУА. До повного злиття не дійшло з іншими формаціями так, як було в пляні Братства УСС, але в ОБВУА Братство тісно співпрацювало з іншими ветеранськими організаціями і успішно причинилося до організування і розбудови Суспільної Служби Комбатанта.

Коли взяти до уваги золотий ювілей в 1964 р., то відсвяткувало його 237 членів Братства УСС у вільному світі, а в 1985 р. вже осталося менше десятка в ЗСА і Канаді. В травні 1985 р., на прохання двох членів Управи Братства УСС — о. Василя Головінського і Івана Данківського — передано естафету Братства до Головної Управи ОБВУА. У сучасну пору на списку ОБВУА маємо одного "могікана" УСС і почесного члена ОБВУА побратима Теодора Баб'юка, який проживає в Рочестері, Н. Й. Нашому дорогому побратимові з приводу відмічення дати відродження мазепинської ідеї УСС висловлюємо наші найщиріші побажання пережити сто літ і вітаємо його грімким вояцьким привітом.

Повертаючися до 1914 року, коли творився Легіон УСС, український нарід перейшов тяжку Голгофу, але їх ідеї і примір вказали нам шлях, як стати ідейними, жертвенними і завзятими та непримиренними борцями за волю свого народу. Їх девіза: "Понад нами дух Мазепи" — "Перед нами Вітчизна" — "Бог у ділі — сила в Правді, віра в успіх, мов скала". Це залишається і тепер для нас актуальним, а майбутнім поколінням, щоби пам'ятали, що добро, велич і слава України — це основний закон для кожного українця й українки. ❑

Сергій Чорноус

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНК ДЛЯ ПАКИСТАНУ

Українсько-пакистанський контракт є однією з складових нашої державної стратегії в цій галузі, і від його реалізації залежатиме подальший розвиток нині вже загально-визнаного конкурентноспроможного рівня вітчизняного виробництва високотехнологічної та наукоміскої техніки. Ця угода — це прорив на світовий ринок озброєнь, де, як ніде, панує жорстока конкуренція. Отож знайти свою нішу і зайняти її на світовому ринку Україні буде нелегко. Об'єктивна потреба України в спецтехніці та озброєнні становить майже 10 відсотків порівняно з виробничими можливостями Мінмашпрому. Тому перед державою в умовах глибокої конверсії військово-промислового комплексу стоїть завдання адаптувати військові підприємства до роботи в умовах ринку. Після підписання 30 липня в Ісламабаді контракту можна впевнено говорити про те, що перший вдалий крок зроблено.

Ця, одна з найбільших "збройних" угод в світі, свідчить про те, що Україна зайняла належне місце на світовому ринку озброєнь. Адже до цього наша країна заробляла лише якихось 20 млн. американських долярів. І це при тому що обсяг українського експорту спецтехніки і озброєння разом з послугами міг би становити вже сьогодні щонайменше 4-6 млрд. долярів.

Що ж передувало цьому контракту?

Величезна і копітка робота сотень людей КБ та заводу ім. Малишева, фахівців спеціялізованої зовнішньо-торговельної фірми "Проґрес" та інших фірм і відомств. Слід зауважити, що ще на зорі незалежности керівники заводу ім. Малишева покладали великі надії на закордонних замовників, що дозволять знову зробити виробництво зброї прибутковим. Оскільки куций бюджет ЗС України не дозволяє профінансувати належним чином розробку, проєктування та виробництва нових зразків озброєнь і військової техніки, це дасть змогу зберегти кадри і технології.

Як відомо, торгівля зброєю — це велика політика і надто серйозна справа. На ринку збуту озброєнь та бойової техніки ніхто так просто своїми позиціями не поступиться...

Помітною і, як з'ясувалось, плідною була участь українських машинобудівельників у виставці "Айдекс-95", що відбулася в Абу-Дабі в минулому році. Там, в Аравійській пустелі, в центрі уваги був новий український танк та модернізований харків'янами найпоширеніший у світі танк Т-72.

Наші танкісти творили чудеса на подив 1200 високих посадових осіб, які прибули з 50 країн світу. Вони легко "брали" з ходу нездолані іншими бойовими машинами перешкоди. Танки стрибали через широченний рів, з ходу долали брід, що неспромоглися зробити навіть наші основні конкуренти на виставці — росіяни, які виставили свій кращий танк Т-80У. Доречно буде нагадати, що російський Т-80У жодного разу не стрибнув в Абу-Дабі через траншею, та й "брід" росіяни обминули. Бо ж харківські машини можуть штурмувати такі водяні перешкоди без попередньої підготовки, а механіку-водію російського Т-80У потрібно вийти з машини, провести відповідну роботу, і лише потім можна йти у воду. До того ж наш, український танк, значно нижчий "на зріст", ніж російська машина.

Цього вдалося досягти за рахунок вдалої компановки, хороших об'ємних характеристик двигуна. Якщо вже зайшла мова про серце машини — двигун, то слід додати, що первісток нашого танкобудування оснащений потужним удосконаленим дизельним двигуном, а російський танк — модернізованим вертольотним газотурбінним. Потужність їх майже однакова, проте російська "вісімдесятка" палива витрачає в півтора раза більше, ніж наш танк.

До того ж в пустелі при нестерпній спеці російський Т-80У втрачає до 30 відсотків потужности. Український танк таким недугом, як помпаж не хворіє. В саму страшну спеку він втрачає лише 10 відсотків

потужноети. Цьому сприяє ефективна система охолодження, що забезпечує без зниження потужности температуру двигуна на 48-50 градусів.

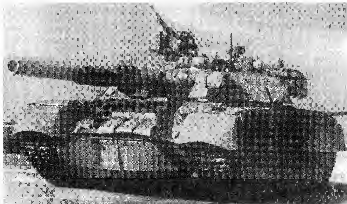
А ще харківський танк "всеїдний", як жартують заводчани, заливай все, що горить, і наша машина поїде і буде воювати. Це жарт, проте від істини зовсім недалеко. А оеь роеійський Т-80У працює тільки на дефіцитному паливі ТС-1.

Так що український танк виграв битву за пакистанський ринок нс завдяки інтриґам і надзвичайно низькій ціні, як стверджують численні російські засоби інформації і навіть офіційні посадові особи з "Росвооружения", а в результаті цілковитої переваги по усіх статтях і параметрах, в результаті чесної конкуренції з широко розреклямованими як російським Т-80У, французьким "Леклерком", американським "Абрамсом", німецьким "Леопардом", а також, з китайським Т-85. До того ж український танк з удосконаленим двигуном та системою охолодження пройшов усі можливі й неможливі тендери організовані Ісламабадом, здолав усі перешкоди, і значно випередив свого російського конкурента. Китайський Т-85 ми теж значно випередили. Він за усіма параметрами відставав на років десять від українського та російського танків, проте мав могутню підтримку в урядових колах Пакистану.

Але безперечні переваги україньких танків так і залишились би лише благими побажаннями, якби не самовіддана робота незчисленних спеціялістів Державного підприємства. Спеціялізована зовнішньополітична фірма "Прогрес" протягом трьох місяців демонструвала в Пакистані і міць броні та швидкість українських танків. Справа зроблена.

У ВБК зосереджені кращі фахівці, високі технології світового рівня. Ото ж військово-промисловий комплекс з його величезними потенційними можливостями зможе стати отим ланцюжком, з допомогою якого зможемо витягти нашу економіку з кризової прірви і здолати усі труднощі, щоб могли не тільки наші діти, а й ми жити в квітучій країні. ❑

("Народна армія")

Роман Панкевич
Львів

УКРАЇНА ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ

Конституційний процес в Україні, який тривав декілька років, породжував у патріотично налаштованих громадян чимало надій та сподівань, що прийняття Конституції — це завершення державотворчого процесу, повноправне входження України в європейські структури у відповідності з вимогами Ради Европи. Представники влади стверджували, що без Конституції неможливі докорінні реформи політичної та економічної системи України, подолання затяжної кризи. Тому більшість громадян України з напругою стежила за баталіями у Верховній Раді між прихильниками та противниками Конституції. Після обговорення та компромісів в кінцевому результаті залишилися неузгодженими статті про мову, символіку та приватну власність. Драматична червнева ніч на 28 червня закінчилася перемогою державницьких сил, конституційною більшістю ВР проголосувала за Конституцію України запропоновану узгоджувальною комісією. Нарід полегшено зітхнув — впала остання перешкода на шляху державотворення, появилася реальна надія на побудову національної, економічно розвиненої Української держави, відкрився шлях для забезпечення добробуту її громадян. І той прикрий та незрозумілий факт, що 86 депутатів лівого спрямування не прийняли присяги депутата на вірність Україні сприймався як такий, що обов'язково буде розв'язаний на осінній сесії ВР.

Швидко проминули парляментські канікули й громадяни з нетерпінням очікували осінньої сесії ВР, завершення формування Кабінету Міністрів та реальних кроків реалізації Конституції. Не зважаючи на те, що минуло лише три місяці від прийняття Конституції, серед свідомого громадянства щораз більше поширюються зневіра та розчарування.

Прийняття 10 статті Конституції про державний статус української мови вселяло надію та переконання, що врешті припиниться явна і нечувана досі русифікація України, що усі представники влади, депутатського корпусу, економіки, науки і культури заговорять державною мовою, почне вільно розвиватися українське шкільництво, у вищі навчальні заклади повернеться українська мова і вона як повноправна господиня запанує у всій державі. На жаль, так не сталося. Телебачення усе частійше показує виступи дружини

Президента України, яка ще ні разу не заговорила публічно по-українському. Генеральний прокурор Воросінов, який першим має стояти на сторожі Конституції і вимагати цього від інших, не зважаючи на обіцянку ВР підчас його затвердження вивчити українську мову, весь час говорить по-іноземному. Слідом за ними йдуть і високі державні службовці, а у стінах ВР іноземну мову чути значно частійше, як українську. То хіба буде мати належний авторитет державна мова, 10 стаття Конституції, Конституція в цілому, якщо найвищі посадові особи ігнорують її? І дальше закриваються відкриті з величезними труднощами у 1990-1992 роках українські школи, в адміністрації Президента, апараті ВР, Кабінету Міністрів основна мова спілкування — російська. То для чого треба було докладати стільки зусиль для прийняття 10 статті Конституції, коли вона за декілька місяців повністю здискредитована.

Стаття 20 проголошує Державні символи України — синьо-жовтий прапор, герб — тризуб та гімн "Ще не вмерла Україна". Появилася надія, що після прийняття Конституції зникнуть з будинків ВР, адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, Міністерства закордонних справ та інших громадських будівель, гігантські зображення совєтських гербів та прапорів, які викликають здивування та насмішку навіть у іноземців, які відвідують Київ. Але ці осоружні більшовицькі символи і сьогодні "прикрашають" усі урядові та громадські будівлі столиці й усе вказує на те, що ніхто і не думає їх знімати. Більше того, глава адміністрації Президента заявляє, що ця символіка є "історичною" і знімати її не слід. Появилися чутки про те, що нарешті з серця столиці — бульвару Тараса Шевченка усунуть кривавого ідола — пам'ятник Леніну на якому, мов на глум написано, що "без допомоги російського народу вільна Україна не можлива". Але запротестували комуністи і справа ліквідації пам'ятника зникла з порядку денного. І знову 7 листопада комуністи понесуть до пам'ятника "вождю" квіти і будуть прославляти "вєлікую октябрскую рєволюцію", а Президент та уряд будуть сором'язливо відвертати очі і вдаватим що, мабуть, так і треба відзначити криваву революцію в чужій державі — Росії, революцію, яка принесла неймовірне горе та мільйони людських жертв Україні. Чи колись настане край лицемірству існуючої влади в Україні?

Усе вище сказане, а також те, що вже ніхто у ВР навіть не згадує про демарш 86 депутатів, які не присягнули на вірність Україні, приводить до глибокого розчарування серед патріотично налаштованих громадян України. До цього додається і велика економічна криза, якій, не зважаючи на постійні запевнення влади про стабілізацію ситуації, не видно кінця. Велику надію поладало громадянство на зміну податкової системи, тому, що існуюча на сьогодні податкова система буквально дусить вітчизняного виробника і привела до паралічу промисловости та появи мільйонів безробітних. Уся Україна наповнена харчовими продуктами та іншими

товарами з усього світу, а українських товарів не видно. Не зважаючи на запевнення про зміну податкової системи уряд постійно запроваджує нові податки, і ніщо не вказує на зміну ситуації.

Щораз частійше лунають твердження поінформованих кіл, що влада в Україні повністю корумпована, криміналізована і безкарна та ніким не контрольована. Влада свідомо створює та підтримує правовий та господарський хаос в державі, при якому можна безкарно грабувати державу та її народ і наживати величезні особисті капітали. За даними слідчої комісі ВР останнім часом на приватних рахунках високих посадових осіб нашої держави осіло в закордонних банках 1.5 мільярда американських долярів, а Служба Безпеки України не хоче подати прізвища тих осіб посилаючись... на державну таємницю. З 500 кримінальних справ на високих урядників та депутатів, які заведено останнім часом, не доведена до результату ні одна. То ж коли, не зважаючи на постійні запевнення Президента про боротьбу з корупцією, буде припинена криміналізація влади?

Не краща і політична ситуація в Україні. Більшість представників Президента, призначених у східних областях, це люди з прокомуністичним та проросійським минулим і дуже сумнівно, що вони поміняли свої погляди. Вони оточують себе такими ж співпрацівниками. І якщо в економічному відношенні вони може і будуть намагатися змінити ситуацію на краще, не забуваючи про свій особистий інтерес, то в національному пляні від них, крім продовження русифікації та пригнічення всього українського, нічого чекати.

Усі ці кризові явища сповна використовують ліві сили, які приписують ці негаразди українській державності та владарюванню демократів, хоча ні одного свідомого українця-державника ні в Кабінеті міністрів, ні в апараті Президента чи ВР на сьогодні немає. На 6-му році незалежности комуністи продовжують поширювати гасла про відновлення СССР, тісний союз з Росією, що можливо лише при ліквідації Української держави. На жаль, такі антидержавні дії комуністів та інших лівих сил не зустрічають опору зі сторони влади, яка на підставі Конституції має усі можливості притягнути їх до кримінальної відповідальности.

Важко, дуже важко та повільно йде процес державотворення в Україні. Основна біда полягає в цьому, що людей, які мають реальну владу й могли б використати її для запровадження змін на краще, на сьогодні практично немає. Національно-патріотичні сили, подрібнені та розпорошені, зайняті з'ясуванням "стосунків" між собою, практично не мають ніякого впливу на хід подій.

Залишається лише надія на Божу ласку та Провидіння, які не покинуть Україну в біді і доведуть до того, що діти України врешті прозріють та візьмуть процес будівництва Української держави у свої руки та доведуть його до успішного завершення. ❑

Веселих свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року
бажають
Алла і Д-р Роман ТРОХИМЧУК
з СИНАМИ

Йонкерс, Н. Й.

Веселих свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року бажає
УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА ФІРМА
KOSTRUBA & SONS INC.
БУДОВА ФАБРИК І ВИНАЙМИ ФАБРИК
Tel. Bus. (905) 890-0196 Res. 270-0070
165-2 Matheson Blvd. East, Mississauga
Ontario, Canada L4Z 3K2
CROWN INVESTMENT CORP.

З нагоди Різдва Христового і
Нового 1997 Року
пересилає поздоровлення
NORTH QUEEN AUTO PARTS LTD.
70 North Queen Street, Toronto, Ontario M8Z 2C9,
Tel.: 233-5801
Найбільша в Канаді українська фірма купна та перепродажі
уживаних авт і тягарівок.
Найбільший склад автових частин всіх річників
та всіх американських та заокеанських марок.
Власники: БОГДАН і ВОЛОДИМИР СЕМБАЇ

Євген Лопушанський
Бучач

А СУДДІ ХТО?

Минуло п'ять років, як перестав існувати Радянський Союз, який держався на терорі. Не стало терору — не стало Союзу.

П'ять років існує незалежна українська держава, а порядки старі. Турбує одне: на високих посадах сидять люди старої заказки, яким незалежність — кістка у горлі і роблять все від них можливе, щоб викликати невдоволення народу. У Верховній Раді комуністи, соціялісти і червоні барони з високої трибуни Верховної Ради виступають проти існуючого ладу, проти державности. І їм не до вподоби символіка, прапор, гимн, Конституція.

Хочуть повернутися до Союзу, в обійми старшого брата. Де це так бачено, щоб десь в якій-небудь державі комуністи виступали проти власної держави? А у нас усе проходить безкарно.

Бувша еліта чи як її назвати "совєтская аристократія" — не може змиритися з тим, що їх час пройшов. Вони мають за чим тужити. За рахунок власного народу вони мали нробмежені матеріяльні блага і необмежену владу.

В прокуратурі і судах справи не кращі. На підставі ст. 1 закону Української РСР про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні від 17 квітня 1991 року гр. Лопушанського Я. С. реабілітовано. Мається довідка про реабілітацію з печаткою Тернопільської прокуратури від 21 травня 1992 р. Виходить так: ще старий режим признав реабілітацію, а прокуратура і обласний суд незалежної держави відміняють постанову від 17 квітня 1991 р. і присуд воєнного трибуналу військ НКВС вважають

копія

Прокуратура України
ПРОКУРАТУРА
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ
282000 м. Тернопіль, вул.Жовтнева,4

Прокуратура Украины
ПРОКУРАТУРА
ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ
282000 г.Тернополь
ул. Октябрьская,4

21 травня 1992р. № 13/3200-92

ДОВІДКА ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ

Гр. Лопушанський Євген Степанович
Рік і місце народження 1924 р., с. Нагірянка Бучацького району
Місце проживання до арешту Тернопільської області
по місцю народження
Місце роботи та посада до арешту селянин-одноосібник
Коли та яким органом засуджено (репресовано) 14 листопада 1944р.
ВТ військ МВО Тернопільської області
Кваліфікація скоєного та міра покарання з урахуванням змін, які вносились у вирок (несудово рішення) ст. 54-1"а" КК УРСР
на 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна
Арештований)а) 24 липня 1944 р. Звільнений) а) 13 липня 1954 р.
Утримувався (лась) під вартою, в місцях позбавлення волі:
9 років 11 місяців 19 днів.
Знаходився (лась) на засланні ________років______місяців_____днів

На підставі ст. 1 Закону Української РСР "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" від 17 квітня 1991 року гр. Лопушанського Євгена Степановича реабілітовано.

Старший помічник прокурора
Тернопільської області
старший радник юстиції підпис В.П. Гориневський

печатка

м. Бучач
вул. Весела, 5
Лопушанському Є.С.

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

ПРОКУРАТУРА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

282000, м. Тернопіль, вул. Листопадова, 4

09.07.96 № 13/1125-96

На № від

м.Бучач
вул.Весела, 5
Хоптянському Євгену Степановичу

В зв"язку з п.5 Постанови Верховної Ради України від 24 грудня 1993 р."Про тлумачення Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" прокуратурою області переглянуто питання про Вашу реабілітацію.

На підставі ст.2 Закону України від 17 квітня 1991 р. "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" за висновком прокуратури області від 27 червня 1996 р. визнано, що Ви обгрунтовано засуджені 14 листопада 1944 р. військовим трибуналом військ НКВС Тернопільської області за те, що добровільно поступили і служили в дивізії "СС Галичина".

В разі незгоди з цим висновком, Ви маєте право його оскаржити на підставі п.13 Постанови Верховної Ради України від 24 грудня 1993 р. "Про тлумачення Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні".

У цьому випадку надішліть заяву в прокуратуру області, в якій прошу послатися на дату і номер цього листа. Ваша заява разом з архівною кримінальною справою буде направлена для розгляду в Тернопільський обласний суд.

Заступник прокурора області Й.Гупік

обґрунтованим. Які були присуди воєнних трибуналів і скільки їх — було тепер не секрет.

Я вихований на християнській моралі і національній свідомості, але це, що я побачив від вересня 1939 по липень 1941 — страхіття. Масові арешти (навіть шкільної молоді), депортація, а при втечі перед бувшими союзниками — німцями —в тюрмах гори трупів і калюжі крови (Списки жертв мають в бучацькому "Меморіялі"). Хто за це відповість? Візьмемо жертви під церквою св. Покрови в Бучачі, хто їх скоїв? Чому правоохоронні органи не шукали винуватців? Не було вказівки, а ворогів шукають там, де їх ніколи не було. Багато з тих злочинців живе тут в Україні чи іншій республіці бувшого Союзу. Їх не треба шукати за бувшою берлінською стіною чи за океаном. А за злочини треба відповісти. Бувші злочинці почувають себе, як риба у воді. Груди в орденах, підвищена пенсія, пільги — за які заслуги?

Щоб не затрудняти відповідні органи скажу сам. Я бувший воїн Дивізії "Галичина" УНА. Як відомо дивізію "Галичина" зформовано в другій половині 1943 р., тоді, коли вже було видно крах гітлерівській Німеччині. Ми взяли в руки зброю від ворога не для того, щоб спасати конаючий райх, а для того, щоб відстоювати свої національні інтереси. Ціль і мета одна — Незалежна Українська Держава.

24 липня взятий в полон в Брідському кітлі і по довгих митарствах був доставлений під конвоєм в Чортківську тюрму, де 14. IX 1944 р. судив мене Воєнний трибунал військ НКВС Тернопільської обл. Присуд короткий: "растрел с конфіскацією имущества" (майна в мене зовсім не було). Батьки, вернувшись з евакуації, мусіли сплатити названу суму.

У смертній камері пробув приблизно 3 місяці. Умови незносимі: тіснота, (спали валетом), без лазні, без передач, без прогулянки, антисанітарія, воші. Як результат — тиф. Люди вмирали в камері смертників. Померли: 1) Євген Худик з Заліщицького р-ну, приблизно 1920-21 року народження, 2) Субтельний — працював лісником в Грималові чи біля нього. 3) Джуринський з Підгаєччини, з приходом Червоної армії в 1944 р. розвозив пошту в Підгайцях. Сидів зі мною в

одній камері. 4) Дрозд Петро з села Солоне Заліщицького р-ну, 1927 р. роджений (малолітній).

Мені судилося вижити.

14 листопада 1944 р. я підписав власноручно свій смертний присуд. Десь приблизно в половині лютого 1945 р. (числа не пам'ятаю, бо був хворий на тиф з високою температурою) мене принесли в тюремний шпиталь і там зачитали, що мені смертний присуд замінено 10 роками таборів і 5 років позбавлення в правах.

В червні 1996 р. я звернувся у відповідні органи, щоб допомогли мені переглянути мою кримінальну справу, так, як я не знав, коли мені замінили смертний присуд і хто розписався...

УКРАЇНА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ СУД

282006, м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 30 Тел. 2-47-82, 2-41-84

2. вересня 1996 р. № 063

№

Тернопільська область
м.Бучач
вул.Весела, 5
Лопушанському Євгену Степановичу

Тернопільський обласний суд повідомляє, що 29 серпня 1996 року президією облсуду переглянуто кримінальну справу відносно Лопушанського Євгена Степановича.

Постановою президії облсуду Лопушанського Євгена Степановича визнано обгрунтовано засудженим і в реабілітації йому відмовлено.

Заступник голови облсуду Є.П.Коваленко

Довго ждати не довелося.

9 липня 1996 року одержую з обласної прокуратури без печатки листа, в якому повідомляють мене, що з мене реабілітацію знято. (Не знаю, чи це випадковість, чи закономірність), але догадатися не трудно. Якщо я не згідний з рішенням прокуратури, то подати мотиви і вони переглянуть мою справу в обласному суді, що я і зробив, і просив повідомити мене, коли буде розглядатися моя справа. Мене, правда, не повідомили і 2 вересня одержую листа з обласного суду, що 29 серпня 1996 р. мою кримінальну справу переглянуто і визнано мене обґрунтовано засудженим. Так то лишився я "ізменніком родіни".

Совість у мене чиста, зрадником своєї батьківщини не був.

Не віриться, щоб незалежний суд незалежної держави визнавав "обгунтованим" присуди НКВД-х трибуналів. ❑

РОЗШУК

Прошу інформації про мого брата Михайла Булелика з Заріччя (Делятин), котрий після Бродів попав в полон. У 1945 р. був в таборі під Москвою у групі з Андрієм Білинським, Лавренком та Васили-шином.

Інформації надсилати на адресу:

Anna Burij, 16 Keywell Crt., Toronto, ON, Canada, M8Y 1S7

ЛЬВІВСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ ВІДДІЛ ІСТОРІЇ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

З проголошенням Акту незалежности України очевидним постало завдання створення музею Визвольної боротьби України як унаочнення музейними засобами довготривалого героїчного шляху українського народу до власної державности.

Подібні за характером музеї виникали по добі української революції 1917-1920-х рр. у Львові, в умовах буржуазної Польщі, у Празі — в осередку численної еміґрації, згодом — в Европі та за океаном при наукових громадах та українських комбатантських організаціях.

Після поразки України у Визвольних Змаганнях українські музеї та архіви за кордоном концентрували воєнно-історичні пам'ятки України, відігравали виключну наукову та ідейно-патріотичну функцію, залишились реальним джерелом українства та його історією. Зрештою, діяльність українознавчих установ за кордоном відігравала позитивну ролю у відстоюванні суверенітету України та визнанні України іншими державами.

Це було надзвичайно важно, оскільки в тоталітарній системі, де механічно знищувалась історична пам'ять української нації, асимілювалась українська культура під гаслом "багатонаціональної культури", — воєнно-історичні пам'ятки, архіви, як джерела до історії української визвольної боротьби, підлягали першочерговому знищенню. Однією з перших радянських акцій 1939 р. в Галичині було майже повне знищення Львівського Музею воєнно-історичних пам'яток НТШ з ліквідацією "націоналістичних" матеріялів. І тільки в 1995 р. в фондах Львівського історичного музею вдалось розшукати 351 пам'ятку-реліквію з музею 30-х років. Така ж доля спіткала в 1945 р. Празький Музей визвольної боротьби, а матеріяли з архівних справ музею стали в той час для НКВС предметом спеціяльних операцій. Отже, в той час матеріяли воєнної історії України потребували надійного утримання, і донині вони зберігаються і науково опрацьовуються за межами України — в Архіві-музеї у Клівленді, Українському музеї-архіві у Детройті, Українському національному музеї в Чікаґо, Українських музеях в Нью-Йорку, Едмонтоні, в архіві Ньюарку, архіві-музеї Вільної Академії Наук в Ауґсбурзі в Німеччині, в українському документальному центрі Українського інституту Америки, музеї Симона Петлюри в Парижі, музеї Степана Бандери в Лондоні, Українсько-Канадському Дослідчо-Документаційному Центрі в Торонті та в цілому ряді менших за обсягом, але значних установ.

Донедавна в українському радянському музейництві стояла проблема, можливо не цілком конкретна до українських музейних збірок

за кордоном: проблема повернення національних цінностей на Батьківщину. Але вістки з України про випадки нищення національних цінностей логічно спонукали українство в діяспорі зміцнювати думку про утвердження української музейної справи за кордоном.

Сучасні перетворення в Україні спрямовані на зміцнення власної держави. Прийняття Конституції свідчить про незворотність процесу демократизації та самостійности. Для утвердження ідейно-виховних засад українського націоналізму держава потребує нових інституцій.

Музей Визвольних Змагань у Львові має відіграти тут далеко не другорядну ролю у вихованні національної свідомости молоді та ілюструвати фактичне визнання державою націоналістичної ідеї. Саме таку мету в своїй діяльності переслідує колектив відділу історії Визвольних Змагань України ЛІМу.

Загалом музей охоплюватиме широкий часовий відтинок — власне, боротьбу за українську державність від Княжої доби, творення Гетьманської козацької держави, і далі — на широкому історичному матеріялі — історію Українських Січових Стрільців, УНР, Гетьманату, Директорії, історію творення Західно-Української Народної Республіки та героїку УГА; окремий акцент надається УВО, ОУН, боротьбі Української Повстанської Армії (УПА), УГВР, діяльності УД "Галичина", боротьбі УПА з московською окупацією, а також рух шестидесятників, діяльність української діяспори та в Україні.

Музейні надходження останнього часу засвідчили широку зацікавленість у створенні музею з боку ветеранських, наукових громадських організацій, широкої громадськости як в Україні, так і за кордоном.

Вагомий внесок для створення музею в серпні ц. р. зробило Всесвітнє Братство кол. вояків 1 УД УНА, благочинно передавши музею ефективну комп'ютерну техніку для організації наукової роботи, систематизації музейного матеріялу та видавничої справи.

Серед перших жертводавців музею були доктор Володимир Трембіцький, до речі, один з жертводавців Музею воєнно-історичних пам'яток НТШ у Львові 1930-х років, один з його співробітників, відомий історик та діяч Екзильного уряду; Степан Кікта — колишній директор Українського музею-архіву у Клівленді, ним подаровані аркуші недержавних поштових марок його опрацювання. Цінну бібліотеку із 48 книг надіслав з Англії Осип Довбуш, серед яких чимало цінних видань маловідомих в Україні. Оригінальні фотознімки та часописи надіслав Іван Підгірний з Клівленду, які виразно розкривають таборове життя інтернованих вояків дивізії "Галичина" в Ріміні (Італія). Виключну цінність у експозиційному відношенні становлять військові відзнаки, подаровані музеєві Орестом Корчаком-Городиським з Чікаґо, серед яких Хрест Симона Петлюри, Хрест Директорії, Галицькі Хрести, інші цінні Пропам'ятні медалі та відзнаки українських військових формувань. Вагомим в науковому та експозиційному відношенні є

матеріяли, отримані в дар від Романа Дубиняка з Англії, відомого збирача і дослідника українських пам'яток. Серед отриманих матеріялів — текст "Впорядку Української Повстанської Армії" (УПА), листівки УПА, копія альбому "Польова пошта України" з численними відбитками бифонів, різдв'яних листівок. Багато-пляновий документальний матеріял з сучасного життя діяспори, зокрема, про увічнення пам'яті борців за волю України надіслала пані Леся Храплива з Канади. Відомий діяч визвольної боротьби Степан Мудрик передав з Німеччини цінну літературу, а також копію важливого документу власноручно написаного Степаном Бандерою. Член УГВР, Мирослав Прокоп подарував музеєві свою книжку "Напередодні незалежної України", яка тільки-но побачила світ, та ряд знімків.

Сподіваємось, що список жертводавців з діяспори буде продовжено, і це стане предметом спеціяльного матеріялу. В те, що реліквії нашої воєнної історії стануть доступними до кожного українця — віримо разом з Вами і сподіваємось на широку участь української діяспори в справі створення нового музею.

На теренах України особливу підтримку музеєві надають Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, Всеукраїнське Братство ОУН-УПА, товариство "Меморіял", Галицьке Братство 1 УД УНА, колишні вояки УПА, репресовані, усі ті, кому не байдуже наше буремне минуле і гідне майбутнє молоді, але гордої своєю історією держави. ❑

В. Бойко
Зав. відділом історії
визвольних змагань України

ЗВЕРНЕННЯ ДО ДИВІЗІЙНИКІВ, ЇХ РОДИН І ПРИЯТЕЛІВ

"Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю, народ нацією, країна державою."
Михайло Грушевський

В дусі повищої цитати звертаємось до Вас з проханням допомогти нам збагатити цю історичну пам'ять творенням експозицій історії Дивізії "Галичина" в музеях України.

Конкретно просимо Вас про окремі експонати, цебто матеріяли, які безпосередньо чи посередньо відносяться до Дивізії "Галичина" (від її творення, включно з полоном і Братством.

При цій нагоді хочемо наголосити, що Ваш дарунок — колекція, книжки, тощо — може увіковічнити Вас чи назначені Вами особи на репрезентативній пропам'ятній таблиці.

Наприклад:

В пам`ять мого мужа
Любомира
полеглого під Бродами 1944 р.
Марта Терен

Присвячую моєму Дідові
сот. Миронові Вербоносу
Неля Брик

З книгозбірні кол. вояка
Дивізії "Галичина"
Степана Мокрого, 1995 р.

Кличемо до всіх: послужім нашій Батьківщині, залишаючи нащадкам експозиції історії, якої ми були співтворцями.

За інформаціями просимо звертатися до Крайових Управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА: **в США — Eugen Shypailo, 204 Hollister Ave., Rutherford, N.J., 07070-1907; в Канаді — Kornylo Kohutiak, 4100 Claypine Rise, Mississauga, ON, L4W 3S2.**

Експонати можна посилати безпосередньо до Львівського історичного Музею: **29000, м. Львів, пл. Ринок, 6, на руки зав. відділом історії Визвольних Змагань, Володимиру Бойкові.**

Головна Управа
Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

"КРАДІЖКА ВІКУ": 39 МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ!

Не в мої роки Вам писати, та коли читаю, як плачуть окремі громадяни за "комуністичним раєм", не можу мовчати. Коли нинішні комуністи жалкують, то їм є за чим — вони прагнуть необмеженої влади. Аби на народних нещастях і жертвах збудувати собі рай, а нам злидні. Неправда, що вони хочуть добра простим людям. Неправда й те, що відмежовуються од злочинів своїх попередників. Їхні заяви "рішуче відмовитись від різних перевертнів, кар'єристів, бюрократів" — звичайнісінька облуда. Виходить, раніше туди приймали, а тепер не будуть. На совісті (правильніше — безсовісності) комуністичної партії розстріли, голодомори, пограбування і терор. А що вона зробила з Україною! У виданні "На великой стройке" (1932 рік) повідомляється, що 1931 року в Союзі проживало 81 млн. 195 тис. українців і 77 млн. 791 тис. росіян. А після масових репресій (за переписом через 50 років) українців залишилося 42 млн. Може, скажуть, де ділися 39 млн. наших співвітчизників? Не скажуть. Вони лише можуть проспівати "Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышить человек" під час колективізації, терору й геноциду. Іншого шляху вони не відають. Знають вороже ставитися до всього українського: мови, символіки, незалежности. Паралізовані духовно майже 20 млн. комуністів зі своєю охранкою і всім іншим виявилися безсилими зберегти дорогу їм тоталітарну імперію.

Добре пам'ятаю, коли в нашому селі комуністи стали заганяти "добровільно" людей у колгоспи. Село було тоді великим і заможним. Охочих вступити в колгосп майже не було. Тож обкладали високими податками, погрожували, до особливо непокірних застосовували самосуд. Приїхали уповноважені райкому партії (їхні тодішні посади і прізвища запам'ятав добре) — в основному представники влади, які мали б захищати права людей. Суддя району Круков, полковник НКВС Березовський, його помічник Скоробогатько, голова сільради Микола Федоришин та голова колгоспу Петро Козерук так агітували Трифона Демидовича Бартюка вступити до колгоспу, що перебили йому хребта, і він тут же помер. Того ж дня ці "сини народу" розібрали "за непокору" хати і викинули на вулицю сім'ї Федора Самійловича Блажчука, Терентія Сильвестровича Паламарчука, Костя Микитовича Патлатого, Ганни Кирилівни Бригас, Якова Микитовича Свінціцького, а в Оляни Степанівни Козюк забрали все майно, вилучили землю і зажадали, щоб вона щодня сплачувала

податки. Особливо жорстоко знущалася з людей так звана "тройка".

Страх огортав людей, коли чули прізвища — Чаусов, Стецюра, Трач. Перший був секретар райкому партії, другий — голова райвиконкому, третій — начальник міліції. Останнього, до речі, його ж "брати по класу" розстріляли як ворога народу. Особливо нахабніли "активісти" 1932 року. У Савка Олексійовича Бойка, наприклад, знайшли у двох півлітрових пляшках заховане для прожитку сім'ї зерно і забрали, а самого господаря засудили до двох років примусової праці. Пізніше Сак Олексійович розповідав, що йому мали дати більш суворе покарання. Врятувало, що судді Беді він "подарував" срібний годинник. Згодом цього суддю також було розстріляно як ворога народу.

А хіба можна забути голодний тридцять третій! Василя Магерка, знесиленого від голоду, партактивісти застали на полі. Він хотів нарізати колосків, аби врятувати спухлих дітей. Там його й забили... Тоді від голоду щодня гинуло багато людей. Правління колгоспу навіть виділило спеціяльну підводу звозити померлих. Робив це Андрій Прокопович Ткачук, якому за це виділяли на прожиток щодня по кілограму вики. 522 душі забрав з нашого села страшний голод, навмисне запроваджений радянською владою, аби знесилити українську націю. Жорстока війна з німецьким фашизмом забрала з села у шість разів менше. Люди раділи, що перемогли і цю чуму. Думалося, що після цього заживемо, як люди. Та де там. У 1947 році знову голод... У селі знову уповноважені райкому партії знущаються з людей. Пам'ятаю, як побили тоді С. М. Бригаса та А. Г. Яцюка. А з Л. С. Яцюка так знущалися, що той не витерпів і повісився — був дуже бідний і не міг заплатити так звану позику. А коли вдова Ганна Семенівна Бригас благала уповноважених РККПУ Юшка та Линника пожаліти її, бо не мала чим сплатити податок, вони давали їх мотузок, мовляв, вихід у тебе один.

Чому ж нині серед нас знову різні блудослови намагаються затягти обманами в ярмо диктатури комуністичної партії? А ми, довірливі, інколи й самі наставляємо покірні голови. Якби не мали суверенної України, то наші діти клали б голови у Чечні, Таджикистані, інших російських авантюрах. Якби не горезвісний Союз, то й чорнобильського лиха у нас не було б. Україна була б високорозвиненою країною. Проте вірю, що подолаємо всі труднощі й житимемо заможно. Особливе прохання до молоді: будьте пильні: бережіть нашу Україну!

Іван Ткачук,

1908 року народження, учасник війни з Фінляндією,
інвалід II групи Великої Вітчизняної війни.
с. Чеснівка Хмельницького району
Вінницької області.
("Молодь України")

Орест Зелінський
Львів

У П'ЯТИРІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

П'яті роковини нашої незалежности, що широко відзначалися на високому державному рівні, це не тільки наслідок дії політичних чинників в Україні 90-их років XX століття. Це вислід праці й змагань багатьох поколінь українського народу, якому природа не дала вигідних умов життя, а історична доля не забезпечила йому легких успіхів і безтурботного існування. Важкими зусиллями тисячолітньої давнини доводилося добувати життєвий простір, що нині зветься Україною.

Довгі сторіччя тривали змагання й боротьба, поки наші предки закріпили за собою свою землю, багато вони "утерли поту", поки опанували і скультуризували дикі поля й ліси та організували Київську державу, що сягала від Карпат до Волги і була найбільшою державою тодішньої Европи.

Наше найголовніше державне свято — День незалежности, не обмежуймо лише п'ятирічним часовим відтинком. Пройдене нами останнє п'ятиріччя дає можливість значно ширшого й глибшого самоусвідомлення народу — народу-спадкоємця більш як тисячолітньої історії державотворення.

Так судилося, так історично склалося, що ми є спадкоємцями не тільки розквіту колишньої великої Київської держави, але й її трагічного занепаду, що стався під ударами монголів. Так судилося, що коли під ударами степових орд дедалі більше занепадала Наддіпрянщина, росло значення західних земель — Галичини й Волині. На теренах нашого, галицького краю, серед надзвичайно важких обставин, татаро-монгольської експансії, боротьби з тодішніми Польщею та Угорщиною, зусиллями тогочасної нашої політичної еліти, найвизначнішою постаттю якої є князь Данило, наново була з'єднана розбита держава, поширена державна територія, посилені політичні й культурні зв'язки з Західною Европою. Галицько-Волинська держава об'єднувала тільки етнографічні українські землі, населення її істотно зросло під напливом наддніпрянців, що втікали з-під татарської влади.

Близьке сусідство з Заходом принесло українському народові нові культурні впливи і надбання. Після занепаду Києва Галицько-Волинська держава продовжила на ціле сторіччя існування державної організації і стала головним політичним центром для всієї України.

ХРИСТОС РОДИВСЯ
СЛАВТЕ ЙОГО

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА Щасливого Нового 1997 РОКУ

ПОБРАТИМАМ-ЧЛЕНАМ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1. УД УНА
ТА ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ ВЕТЕРАНАМ
БАЖАЮТЬ ЩИРО — УПРАВА і ЧЛЕНСТВО
СТАНИЦІ НЬЮ-ЙОРК

Роман Добрян Атанас П. Добрян

Андрій Закревський

Іван Мирчевський

СТЕФАН ЛЕУШ

ГОГО Смигчинський

ДАНИЛО МОХ

Роман Мацюк

Володимир Микула

ЯРОСЛАВ БАЛАБАН

Юрій Михайло Цегельський

Стефан Скрибайло

Ірена Л. Дачинська

Володимир Троцюк

Мирослав Кушнір

Ст. Секрета

Р. Космирко

МИРОН ЗАЛУЦЬКИЙ МАРІЯН ...ОЛКО

ПАВЛО МІХЛЕВИЧ

П'ятьсотлітня історія князівської української держави — предмет нашої особливої гордости, одна з найцінніших наших історичних спадщин, бо вже тоді Україна була однією, найвагомішою ланкою у відвічних змаганнях, що її Европа проводила проти варварських орд. Наша земля лежала проти самих азійських "воріт народів", що пропускали в Европу нові й нові варварські орди — вона перша приймала на себе удари кочовиків. Україна довгі сторіччя була "непереможним щитом" Европи, грудьми своїх лицарів обороняла західний світ, розбивала одру за ордою, аж врешті сама лягла під ударами сусідів, яких і боронила.

Так складалося історично, що, будучи, по суті, великим полем неперервних інвазій ближчих і дальших сусідів, Україна часто падала під їхніми ударами. Правда, але при цьому на якийсь час завмирав лише суто державний організм нації. Душа її виявилася незнищенною. Ця незнищенність душі спричинила постання й піднесення української Козацької держави. Ідеї вольности й окремішности, затримані в політичних скарбницях нашого краю, запліднювали патріотичні чини Петра Сагайдачного і Богдана Хмельницького.

Тривалий і виснажливий період відродження українського державного механізму козацької доби полишив нам у спадок не лише віковічні імена і чини козацьких героїв, патріотів, безстрашних борців за волю, але й витворив чи не найперші у світі демократичні інституції суспільних взаємовідносин, найвагоміший і сконцентрований вираз дав соратник Івана Мазепи Пилип Орлик відомими світові "Пактами і Конституцією прав і вольностей Запорізького Війська" від 16 квітня 1710 року.

Яскравий вогонь лицарства і демократичної думки виявився невгасимим впродовж декількох століть поневолення розшматованої московською та австрійською імперіями української землі. Ця доба імперського гніту не була означена яскравими збройними виступами й боротьбою українців за волю, але була вона добою неперервних змагань духовного, інтелектуального відродження української думки, українського духу, українського характеру. Віками в наших душах виховували почуття якоїсь постійної вини перед загребущим сусідом, утверджували комплекс неповноцінности, сіяли розбрат і недовіру один до одного.

Але українська інтеліґенція тієї доби все-таки реалізовувала неймовірно важку для тих умов задачу — витворити з величезної етнічної маси українського народу українську націю, суцільний культурний організм, здібний до самостійного культурного й політичного життя, відпорний на асиміляційну роботу інших націй. І ця робота викресала полум'я національної революції 1917 року, заклала фундамент Української народної республіки в Галичині, що природньо об'єдналися, бо постали на єдинім духовім та історично-політичним

ґрунті. Але лібералізм української демократії не витримав облудного, підступного, варварського тиску більшовицької Москви і молода українська демократична держава була на десятиліття похована в ленінсько-сталінських катівнях. Знову була знищена й похована українська держава, але не дався нищенню волелюбний український дух. Дух січового стрілецтва часів ЗУНР запроменів з новою силою у лавах вояків Української повстанської армії, що вела безпрецедентну війну на декілька фронтів з більшовицьким й фашистськими загарбниками. Збройний опір УПА, подавлений у 50-их роках, трансформувався у зброю слова і духу шестидесятників, волелюбні смолоскипи яких не здатна була загасити остання більшовицька тюрма народів.

Оксамитна національна революція в Україні початку 90-их років — це вислід жертовности і демократичного подвижництва малочисельних, але мужніх груп шестидесятників, підтриманих масами народу, що духовно розкріпачився і трусонув останньою імперією.

При ретроспективнім погляді на понад тисячолітню історію українського державотворення чомусь рельєфніше постають і психологічно несприятливо впливають на нашу історичну свідомість періоди поразок фізичних, а не сторінки яскравих збройних перемог. При глибшій аналізі цієї ретроспективи постає висновок про специфічну особливу ролю України у світовій, европейській історії. Ролю вибраного народу, народу об груди якого впродовж тисячоліття мали розбиватися різні імперські навали, починаючи від азійських орд і закінчуючи останньою московсько-більшовицькою імперією. Ми, все-таки, духовно сильний народ, бо ставлячи стільки разів чоло не тільки своїм гнобителям, але й поневолювачам всього світу, так часто програючи фізично, ми жодного разу не стали рабами духовними. На полі битви духовно ми не програли жодного разу, бо за нами дійсно велика і славна історія. Своя, багатостраждальна, величня історія европейського народу, що був висунутий на схід як бастіон европейської культури і який своїми зусиллями та жертвами крови творив світове цивілізоване співтовариство.

Усвідомлення саме такої історичної ролі і значення України має додавати нам певности й оптимізму в непростих умовах нинішнього нашого державотворення.

Перед нашим народом постало до розв'язання безпрецедентне історико-політичне завдання — будувати соборну українську державу, змінюючи водночас і політичну систему, економічні відносини і, що найскладніше, загальносуспільну психологію. Таке завдання не стояло перед жодною державою світу. Складність цього триєдиного завдання полягає ще й в тому, що маємо розв'язувати усі ці проблеми шляхом еволюційним, терпляче, без революційних наскоків.

За час п'ятиріччя своєї суверенности Україна повернулася у світове співтовариство народів як самостійний державний чинник. Впродовж цього часу ми постали перед світом народом мудрим, здатним цивілізовано підходити до розв'язання гострих політичних проблем, народом, за плечима якого є непересічні демократичні цінності і традиції. Політичним виявом цього стали — прийняття нашої держави до Ради Европи, до цілої низки сучасних міждержавних інституцій і, звичайно, прийняття КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ. Прийняттям Конституції завершився процес державно-політичного усвідомлення українського народу як народу самостійного і соборного, що розбудовує і зміцнює загально-людські демократичні вартості. Між цим усвідомленням і реаліями щоденного будівництва існує цілий ряд об'єктивно складених прогалин суспільно-політичного характеру, на заповнення яких потрібно чимало копіткої праці.

У першу чергу — це економічні реформи в ринковому напрямі, повернення українця до його природного економічного стану господаря і творця. І все це необхідно пройти в умовах загостреної економічної кризи, що привела до зубожіння основні маси населення. Ще одна проблема — творення міцної політичної системи, яка могла б забезпечити демократичні засади функціонування українського суспільства.

Та чи тільки ці проблеми стоять перед нами?!

Ми на початку тяжкого шляху, який необхідно пройти не тільки нам, але й наступним поколінням.

Сьогодні, з позиції 5-річного відрізку пройденого шляху, ми можемо з впевненістю сказати, що перші кроки зроблені нами були правильними. Бо є держава, є Конституція, є вже 5 років нашої незалежности.

Так, нам тяжко. Дуже тяжко. Але чи легше було тим, хто підставляв свої груди під монгольські стріли, чи вмирав під Крутами і на Маківці?! Чи легше було тисячам і тисячам жертв комуністичного режиму.

Кожна будова вимагає тяжкої праці. А будова особлива, будова держави надзвичайно тяжкої і самовідданої праці.

І в пору згадати слова Великого Каменяра: "Надійшла пора до праці, до інтенсивної, невсипущої праці над собою самим! Виробляти себе на свідомих і статочних мужів, повних любови до свого народу і здібних виявляти ту любов не потоками шумних фраз, а невтомною працею.

Таких мужів потребує кожна нація і кожна історична доба, коли всій нашій Україні перший раз у її історичнім житті всміхнеться хоч трохи сповна горожанська і політична свобода".

Свобода всміхнулася нам!

Володимир Трембіцький

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА І УКРАЇНА В МИНУЛОМУ ТА У СУЧАСНОСТІ

Вступне слово

Треба було довго ждати, щоб хтось склав таку прекрасну статтю про Чехію, чеський нарід та про взаємини Чехії з Україною під сучасну пору, що появилася в редакційній частині "Свободи" ч. 74, за 19 квітня 1996, під заголовком "Україна-Чехія". Щоби дати характеристику чеського народу в національному та політичному розумінні, треба було бути громадянином Чехії довший час та відчувати всю духовність чеського народу. Не одному з наших варто б запізнатись з цим питанням, знаючи досі, так сказати б, чеську проблему через призму приналежности Закарпаття до ЧСР та про події в Карпатській Україні, яка в листопаді 1938 року частинно та в березні 1939 р. зовсім відійшла від ЧСР з проголошенням незалежности Словаччиною в половині березня 1939 року.

Має рацію автор статті про Чехію відміченням цінних прикмет чехів, рівня яких в нашому народі ще не до подумання досягнути, котрий впав у таку страшну національну, державницьку та соціяльну пропасть, як це ми зараз спостерігаємо та переживаємо. Чи беруть собі наші провідні особи в Київському уряді хоч якийсь примір від чехів, як творити тепер свою державу? Мабуть, ні, бо філософії буття чехів та українців комплектно відмінні. В наших провідних особах є тепер якась особлива зарозумілість в незаступимості їх у сучасному державницькому думанні... Ясно, що в Київському уряді є поодинокі особи ідеальної вартости, вони є архітекторами державної політики для добра України, але скільки цих, так сказати б, унікатів є? Ось тому ми ще не є так національно вироблені, як і балтійські народи, в яких їх бувші урядовці з совєтської адміністрації стали перш за все патріотами свого народу, а опісля т. зв. "лівих соціяльних орієнтацій". Немає серед наших провідників хотіння бути рівня поляків чи чехів... Мовляв, ми є ще чимсь іншим... без надії на краще...

Читаючи статтю про чехів у "Свободі", постає перед читачем питання: як то сталось, що Чехія допустила в 1919/20 роках на свою територію аж 20.000 українців в той повоєнний, скрутний під соціяльним та економічним оглядом, час. Чому саме чехи стали такими прихильними до українців в урядових празьких колах?

І. ВЗАЄМИНИ В 1917-1918-их РОКАХ

Тут, ясно, існувала в цих відношеннях до українців-еміґрантів глибша причина. Корінь цього добра лежав у приязній поставі урядових чинників УНР (1917-1918) за час присутности в українських містах (головно в Києві) чеських леґіонерів, яких, за чеськими даними, було приблизно 92.000. До цих вояків також мали особливі симпатії чеські поселенці в Україні — приблизно 75.000 — в тому біля половини на Київщині, а решта на Волині та в Полтавщині.

З прибуттям до Києва вже 2 листопада 1917 року великої індивідуальности Томаша Ґарріґа Масарика (із його співробітниками) почався перший контакт із вже існуючим урядом, який 20. XI. 1917 року III-им Універсалом проголосив державний статус України із символом УНР. Чеський провід в Україні створив свій національний комітет у проводі з д-ром Вацлавом Вондржаком та п. Максою, які стали посередниками між чеськими репрезентантами політичного центру — Чеської Народної Ради (зорганізованої 13 липня 1917 року) та з встановленням при Раді фактично чеського, але вже тоді з дуплістичним титулом, Чехо-Словацького Національного Закордонного Комітету як тіньового урядового чинника в союзному відношенні до Антантського бльоку держав та з українським урядом в Києві.

У проводі чеського політичного Комітету в цей час стояв проф. Томаш Ґарріґ Масарик із секретарем Комітету Едуардом Бенешом та ген. Пелію по військовим справам.

Представником Чеського Екзильного Уряду в Києві, тобто від імені проф. Т. Масарика був п. П. Макса.

В цей час прем'єр-міністром уряду УНР був Володимир Винниченко, міністром закордонних справ проф. Олександер Шульгин, міністром військових справ був Симон Петлюра, уповноваженим до чеських справ від уряду в Києві був Никифор Григорієв.

Існування чеського політичного чинника не подобалося імперським російським колам у Києві, які з кличем на російський спосіб думання панславістичної ідеї, зфабрикували провокативну аферу про якусь антиукраїнську поставу чеського леґіону та чеського політичного проводу, хоч Леґіон був саме допоміжним чинником Україні при існуючій вже військовій силі України. На ділі, чеське закордонне представництво в Києві було прихильне до змагання українців за їх національно-державницькі права, маючи тісний контакт з українськими міністерствами та Українською Центральною Радою. Ось тому на оскарження чехів за контакти з українською державною адміністрацією 13 листопада 1917 р. в чеському пресовому органі "Чехослован" була надрукована стаття з реакцією на оскарження чехів росіянами такого змісту:

"... Чехи і словаки борються за свою свободу і незалежність, заховують щирі симпатії до українського народу, і їх рука ніколи

не буде заплямлена слов'янською кровю". (*Нова Рада,* Київ, ч. 170).

Ось тому вже весною 1917 року (1. IV, 6. 05. й 19. IV. 1917) в Києві допомагали своєю присутністю чехи громадянам України, демонстрували приятельську поставу до змагань українців за їх національні права в час українських парадних демонстрацій в Києві та в Полтаві. 24 листопада 1917 року київський часопис "Нова Рада", ч. 193, помістив окремо ще заяву Томаша Гарріґа Масарика (який 13. XI. 1917 р. урядово вступив в постійний контакт з українським урядом УНР) такого змісту:

"Ми зайняли якнайлояльніше становище відносно українців та Української Народної Республіки. Найкращим доказом являються наші дружні взаємини з офіційними представниками республіки." (Дорошенко Д. ***Історія України 1917-1923 рр.***", (2-ге вид.), Нью-Йорк, 1954, ст. 242).

Тут треба дати ще мале вияснення: чеський політичний провід в Парижі, будучи в союзі з Антантою, в складі якої була від 1914 року й Росія, мусів з тактичних зглядів бути проти повного відокремлення України від Російської імперії, особливо через акт IV-го Універсалу (22 січня 1918 року) та, в додатку, й проти союзництва УНР із Центральними Державами за Берестейським договором (9. II. 1918 року). Ось тому політичний провід Томаша Масарика станув в конфліктній ситуації УНР із совєтською Росією на невтральній позиції, співпрацюючи у своїх справах дальше з урядом УНР, користаючи із чесько-українського договорення з 13 листопада 1917 року, згідно з яким Леґіон мав пристановище на території УНР, користався повною матеріяльною опікою від уряду УНР та, щонайважливіше, — одержав озброєння з арсеналів республіки. Коли прийшлося чеському леґіонові відходити на російську територію, починаючи від 18 лютого, через прихід в Україну німецьких та австрійських військ в допомозі Україні визволитись від російської совєтської інвазії, уряд УНР втримував приязні взаємини з чеським представництвом в Києві до тої міри, що не вимагав при відході з України здачі чеськими леґіонерами озброєння, даруючи цю зброю для забезпечення Леґіону в далекій його дорозі вглибину російської території — через Сибір до Влавидостоку — для охорони Леґіону від евентуальних намагань льокальних військових команд його роззброїти.

Такого впливу приятельської постави уряду УНР чеському Леґіону Томаш Масарик не сподівався. І саме за такий український жест в 1917/1918 роках в 1919/1920 роках, коли приходилось еліті державного проводу України податись в т. зв. "тимчасовий екзиль" на захід, перша Чехо-Словаччина відкрила свої кордони для тисячів евакуантів з України на побут, з надією скоро повернутися у вільну Україну.

(Продовження в наступному числі)

Богдан Осадчук

ЛІКУВАТИ НЕВРОЗУ!

Відразу мушу ствердити, що дуже неохоче піддаюся умовлянням редакції "Tygodnika Powszechnego", щоб дати відповідь моїм противникам. Читання листів, надрукованих у цьому часописі, наповнює мене смутком.

У зв'язку з тим, що я не спеціяліст у педагогічних переконуваннях як одного з можливих засобів на лікування ксенофобної неврози, отже, не займуся окремими атаками на мої погляди, які в кількох випадках межують з інвективами, а відповім загально. І підозрювання мене в націоналізмі, це так, як би я твердив, що польські католики в дійсності є юдейського віроісповідання, тільки вони про це не знають. Справа однак серйозніша. Мої співрозмовники називають мене "полонофілом" (деякі подібно "польським жидком з Коломиї"—а КҐБ колись видало памфлет, що це я з доручення Збігнєва Бжезінського вигадав "Солідарність" і давав інструкції не тільки Валенсі, але і кардиналові Вишинському. Насправді, то я ліберал і космополіт до самих костей. І це була основа в моїй тридцятилітній праці в чільній світовій ліберальній газеті "Neue Zuercher Zeitung", в якій, про що усі компетентні люди знають, я майже кожного дня захищав справи свободи — при цьому переважно Польщі і поляків. Мені здається, що мої противники ніколи про це не читали, що, зрештою, не є їх виною.

Незнання, однак, не тільки в приватному і професійному житті є серйозним каліцтвом, але перенесене в ділянку політики стає джерелом непорозуміння, ба! не раз причиною конфліктів. Багато тверджень авторів полеміки полягає на недостатньому знанні або на повторюванні брехні совєтської пропаґанди. Деякі арґументи були почерпнуті з памфлетів таких відомих "вчених", як Прус і Поліщук. У випадку Едварда Пруса є секретом полішинеля, що він протягом багатьох років був здалека керований резидентом КҐБ у Львові росіянином Бєляєвим і українцем Дмитруком, спеціяльним завданням якого було знищення Греко-Католицької Церкви. Щастям, що польське середовище уникає пана Пруса, а за кордоном, за винятком Москви, трактується згідно з його покликанням і завданням, тобто іґнорується або називається по імені.

При нагоді хочу сказати, що порівняно з антиукраїнськими наклепами Пруса, на Україні від моменту незалежности не появилася жодна антипольсьська пиблікація, а якщо комусь і прийшла б така думка, було б йому важко знайти видавця, коли б, однак, і знайшовся, то таке видавництво представники публіцистики поставили б біля ганебного стовпа.

Незважаючи на те, що я був і є противником доктрини Донцова, мушу наголосити, що Поліщук говорить неправду, приписуючи теоретикові українського націоналізму ширення ненависти до Польщі.

Донцов був завжди лояльним польським громадянином і — на превелике диво і злість тодішніх націоналістів — ніколи не закликав до антипольських дій. Був прихильником італійського фашизму і вихваляв так само Муссоліні, як вихваляли італійського дуче польські ендеки. Але на відміну від них, а особливо польського фашизму, який презентувало ONR, Донцов ніколи не був поборником антисемітизму. І хіба це вплинуло на ОУН, що українські націоналісти (знову на відміну від польського ONR або румунської Залізної ґвардії) не мали антисемітської програми. Зрештою про те, яке було ставлення Донцова до Польщі, свідчить факт, що перебуваючи на еміґрації в Бухаресті, пішов у польське консульство з проханням, щоб йому продовжили пашпорт. Було це в 1940 році. Хто не вірить, нехай запитає Є. Ґедройця.

А якщо йдеться про мою зневагу до пана Поліщука, то хотів би запитати в його польських прихильників, чи не назвали б ренеґатом свого земляка, який, приховуючи своє польське походження, насилу дійшов би до посади комуністичного прокурора на Совєтській Україні, потім втік до Канади, осквернив поляків, при цьому твередячи, що він польський патріот і що його батько був засланий до табору? Вороги іншого народу завжди доцінювали зрадників і це можна віднести до Поліщука. Не треба мати великої фантазії, щоб уявити собі, як українець в атмосфері акції "Вісла" міг би стати комуністичним прокурором у Польщі. Мусив би затаїти своє походження і бути на особливих послугах режиму. Поліщук ніколи не мав нічого спільного з українською громадою в Польщі, навіть з його комуністичною частиною.

Твердження, що ОУН виросла під крилом Греко-Католицької Церкви, духовний ієрархний провідник якої митрополит Шептицький таврував у пастирських листах ненависть і вбивство, є саме проявом згаданої неврози. Так само є брехнею, що нібито українці брали участь у вбивстві польських професорів у Львові. Брехнею є, що СС "Галичина", проти утворення якої я активно виступав, брала участь в антипольських діях.

Вибілювання перемиських дій мені нагадує мовчанку польських католиків у тому періоді, коли масово руйновано католицькі (хоч східного обряду) храми на території Польщі адже ж польськими, а не чужими руками. Поганим викрутом є також моральна оцінка акції "Вісла". Було це (також після війни) точним повторенням гітлерівських і сталінських депортацій чеченців чи кримських татар, тобто застосування варварської і тоталітарної збірної відповідальности і то на території Бєщад, де під час усієї війни не було польсько-українських конфліктів. Уболіваю разом з автором одного з листів, що президент Кучма не сказав, як його німецький колеґа Ґерцоґ: "Вибачаємо і просимо вибачення", що зрештою я гаряче, але безрезультатно, підтримував. Залишаюся, однак, й надалі при терміні "братовбивчі війни" і охоплюю цим поняттям цілість стосунків від різні українців на Холмщині, через різню поляків на Волині, аж по злочин акції "Вісла". Тільки на такій основі можна ліквідувати націоналістичну неврозу по обох сторонах.

(Tygodnik Powszechny, No. 32)

ГРИВНІ ВПРОВАЖДУЮТЬ! А ВОНА: "ВОДИ ВНЕСИ..."

"Внеси води та внеси води". От жінка мені допалася! Тут таке робиться: гривні впроваджують, а вона хоче, аби мене знову забрала "Швидка допомога", і аби в лікарні сказали, що раз хочете врятувати свого Пилипа, то мусите, Явдохо, шукати йому ліків. Так ці жінки до старости нічого не навчилися. Учора голосять, що чоловіки помирають, а сьогодні замордували б їх живцем. Та ж тут таке зчинилося, а вона зі своєю водою. Ти що, гориш?

Може, ви й не знаєте, що колись люди таїли свою хворобу, а тепер кожен говорить про що хоче, де хоче і скільки хоче і не лише про політику, але й про хатнє життя. То й я вам, люди добрі, хочу зізнатися щиро, як я ледь не вмер за цю Україну. За неї вмирали в горах і степах, у в'язницях і на морях, а я мав у рідній хаті вмерти на очах у моєї жінки.

Все те зачалося, як звично, з політики. Коли вона йде гладко, то в мене й серце ритмічно б'ється і голова метикує. Але де в Україні з тією політикою буде гаразд? Уже й міністри кілька разів підбільшують ціни на соціяльно-побутові умови, аби ми не думали про політику, уже й світло, газ і гарячу води вимикають, уже й декому місяцями зарплати не платять, аби ми не думали про політику, а ми думаємо. Воно само думається, та й як тут не захворіти.

Звільнив Президент Марчука — усі газети пишуть "чому". І я собі цілу ніч думаю на печі "чому". Підірвали Лазаренка — чому, і чому не знайшли того, хто це зробив? Чому не боїться Тризуба, але боїться національної ідеї? Чому комуністи й соціялісти уперлися проти Конституції і раптом за ніч змінюють свої погляди і голосують за неї? Що це за люди, що за ніч стають іншими? Чому голова Дніпропетровської держадміністрації напередодні 5-ї річниці Незалежности звертається до народу недержавною мовою? Чому 25 серпня над американським містом Колумбусом завжди майорітиме український державний прапор, а половина України

ненавидить цей прапор? Оце все мені так чомукало в голові, а до того ще перед сном як надивлюся дурних американських фільмів, то я дістав і без горілки щось полібне до білої гарячки — ночами почали з'являтися на стінах червоні моісеєнчики. Ледве мене в лікарні привели до тями. А тут — гривні, гроші, в які дехто вже перестав вірити. Нарешті! Але знаєте, що в цій реформі найдивніше? А те, що половина народу каже "гривня", а половина — "гривна". О, за це соромно. А те, що 1:100.000, то тут нічого страшного, бо ми, пенсіонери, й так не маємо що міняти й цим не журимося. І вчителі, і лікарі не журяться. Хто ж тоді журиться? Ті, що мають понад 100 мільйонів карбованців? Та ті взагалі на цьому світі не будуть ніколи журитися! Журиться, певно, одна Москва, бо ж старші брати по розуму із запровадженням гривні відійшли од них на один крок і за нашу одну гривню правитимуть 3030 російських рублів. А вони як гадали, що ми порівняємо їхні рублі до доляра? Ех, поїхати б на Красну площу та задзеленчати в кишені нашими копійками... Яка гарна назва "копійка"... Десь я її вже чув... Ага, вона ходила в царській Росії і в СРСР! Чому ж наші роздрібні монети не назвали сотиками, шагами? А-а, це, либонь, тому, що від зовнішньої і внутрішньої Росії нам треба віддалятися дуже й дуже делікатно. Для цього й у новому українському пашпорті зроблено російськомовний запис, для цього на військовій параді 24 серпня на Хрещатику грали не лише стрілецькі марші, але й "всьо више і више", для цього й по УТ-1 чеченських патріотів треба назвати сепаратистами, для цього й нову українську роздрібну монету треба називати "копійкою". Чисті українці до такого не додумалися б. Певно, це все робить хтось з Соломоновою головою. Ну й хороба його бери — все одно ми відступаємо од Росії. Хай і поволі. А ось до кого приступаємо — хіба не зрозуміло. Але треба дати спокій голові. Таки ліпше внесу води до хати. У криницях її ще не розікрали, і головне, що не треба платити за неї ані доляри, ані гривни, тьху (наслухався Ющенка), гривні...

Пилип ЗАДЮГАНИЙ,
з-під Коломиї.
("Молодь України")

Ро-Ко

Рік, що був і минув...

Про рік, що буде, говорити дуже небезпечно. Це так як малій дитині бавитися з сірниками – можна попектися. А ще відгадувати, що діятиметься в неньці Україні та в її близькому зарубіжжі. Бо хто його знає, чи Єльцин після одужання від серцевої операції буде той самий з новими вставленими жилами до його серця? А як виздоровіє, то на як довго? Чи в нових жилах тектиме стара стужавіла кров, чи, може, розм'якшена любов'ю до «менших братів»? Чи генерал Лебедь затанцює останній лебединий танець у кремлівському балеті політичних інтриг? Чи Жириновський помиє свої ноги в Індійському океані, як пророкає, хоч це небезпечна вправа, бо в цьому океані плавають акули з зубами гострішими від кігтів двоголового орла? Чи перенесе, як він мріє, столицю Росії до Києва й прилучить «матушку Расєю» до неньки Украіни, щоб народити нову «матушку всєх рускіх ґарадов»? Чи Зюґанов заведе свою паству до нового комуністичного раю, чи буде блукати, як Мойсей, по пустині?..

А як зірки моргатимуть у наших національних гороскопах, що сіяють яскравими кольорами, мов тарокові карти на столі ворожки? Чи Президент Кравчук ще раз приїде до Канади поцілувати свою приятельку від політики? Хто буде наступним прем'єр-міністром? Чи Президент Клінтон віддасть з Америки мільярди долярів з нелеґальних банкових рахунків наших партократів, що стали іноземними мільйонерами, замість давати мільйони на допомогуУкраїні?

Хто про це і все інше може пророкувати? Хіба знайдеться якийсь модерний Нострадамус або нова свята Михальда?

Тому легше й краще говорити про той рік, що минув. А був це незвичайний рік, подібного котрому в нашій історії не було від часів Ярослава Мудрого. Правда, не тому, що ми не мали мудрих державних мужів – бо навіть сьогодні маємо ММ – Мороза Мудрого, який у конституційній філософії «Правди соціялістичної» не поступається «Руській правді». І, здається, буде рядити народом не гірше, як сини Ярослава Мудрого. (Як вони «панували», загляньте до історії Грушевського). ММ і без Конституції доказав, who is who – хто є хто – у провідних колах правління України (без слова «ненька»).

Від Володимира Великого не було в нашому народі доброго хазяїна аж до минулого року, коли Президент Кучма виріс на цілий метер за

один місяць червень, і від того часу треба на нього вгору дивитися, як на десятистопового велетня. Він навіть ММ перехитрив – а може настрашив – «народним гнівом» референдуму й за одну ніч була переписана і схвалена Конституція. І Конституційний суд! Тепер маємо національний горіх до розкушення: чи Конституція є для Конституційного суду чи Конституційний суд для Конституції? Або, може, Конституція і Суд створені для ММ?

І з'явилася гривня, немовби з неба впала, як манна. З портретами князів, гетьманів, поетів – всю культуру вивчиш без вчащання до української школи. Блискучі копійки такі мелодійні, що дзеленькають, мов дзвіночки. Щоб їх тільки побільше!

І в тому році минуло 130 літ від народження великого історика Михайла Грушевського. Він доказав, що ми народ своєї власної від нікого незалежної історії. Тоді ще вірили: «Що затягнеш пером, не витягнеш волом». А «старший брат» всю «затягнену» історичну науку «витягнув» пострілом в потилицю та затягнув нам на шию, як ярмо на вола, нову історію на його лад.

Отже, маємо Президента, Конституцію, гривню, п'ять років незалежности, свою історію, армію і фльоту. (Слід підкреслити велику перемогу української дипломатії: Росія погодилася на спільну з Україною Чорноморську фльоту. Деталі не відомі, бо це справа державної безпеки – і тому секретні). І «Велику вітчизняну війну», яка ще не закінчилася. Бо ще далі видаються медалі з Москви, за котрі Україна сплачуватиме ще одну контрибуцію.

І маємо державно-офіційну – як державну і офіційну мови – Верховну Раду під знам'ям серпа і молота на фасаді будинку, червона зірка з якого просвічує мозки усім, хто з'явиться під нею.

Колись-то, 50 років тому, наші пластуни видряпалися без драбини на найвищий шпиль в Европі – Монт Блянк і – на перекір нашим воріженькам – встромили в білий сніг синьо-жовтий прапор, який, мабуть, заморожений і донині там закляк. А 50 років пізніше ніхто – навіть з лав найзавзятіших націоналістів, яких існує щось сім чи вісім партій та організацій в Україні та діяспорі сущих і несущих, живих, мертвих і ще ненароджених, – не здолає кількаметрової стіни на будинку Верховної Ради, щоб це саме зробити. Правда, стіна будинку гладка, як шкло, перпендикулярна, як геометричний кутомір, і, найгірше це те, що нема в столиці такої довгої драбини – не скочиш вище себе! І ще є один монументально-національний, «резон», – це

все історичні пам'ятки України, які треба для національної свідомости зберігати, як ока в голові. «Свого, хоч не свого не цурайтесь!»

І в тому році патріотичні невірні Томи повірили в неньку Україну, коли дочекалися ювілейної п'ятирічки незалежности. Навіть найневірніший Тома -- відомий тенісист з Києва Андрєй Медведєв, як росіянин з крови і кости, виступаючи на закордонних турнірах, вперто не вірив, що СССР зник, мов камфора. А от в ювілейному році офіційно визнав незалежність Української держави, і може навіть стане «тенісовим амбасадором» України.

В День незалежности, очевидно й слушно, відбувалися паради, марширували солдати, національні ґвардійці, стрільці січовії, козаки генерала і гетьмана в одній особі Володимира Муляви, упівці, і подекуди «нереабілітовані» дивізійники; і танцювали, доки було сили, ансамблі і грали оркестри – все під пильним оком Леніна, який дивився із своїх старих постументів та підсміхався під кам'яним вусом.

Деякі національні політоголови винують за такий «ленінозатій» страхопудливих партократів, доляролюбних номенклятурників, закостенілих комуністів, підхлібних соціялістів – усіх народних вибранців, що творять свою від нікого незалежну державу в державі.

Однак чи це дійсно справедливо накладати на вибранців народу такі фантастичні звинувачення, якщо вони хоронені належною і заслуженою депутатською недотоканістю, як папа непомильністю? Ніхто їх не торкнеться, хіба...мафії. Тому, самозрозуміло: пощо Україні судів і вироків? І криміналу? Замало мав його наш народ?

Однак туга за минулим породжує ностальгію і протистояння. І не так «тії воріженьки, як добрії люди» плекають ідолопоклонство, як колись за часів Олега і Гліба – язичество. Ось у Білгороді-Дністровському вони постановили на кошт народу збудувати новий пам'ятник ідолові-Ленінові. (Не відомо, чи його і покроплять свяченою водою чи водкою.. А як покроплять, то яким кропилом? Чи принесуть іншу жертву?) Але ж їхнє сексанство даремне. Найпатріотичніші антиідольники поставлять навпроти новоспеченого Леніна пам'ятник староспеченому Гітлерові. Хай оба ідоли себе подивляють.

Тепер уже нічого не стоїть на дорозі у певну, як орбіта комети, майбутність... Отже, після такого знаменного, блискуче яскравого, політично багатогранного ювілейного року український народ і народ України та діяспори може заслужено спочити на лаврах та спокійно чекати на другу п'ятирічку...

Веселих Свят Різдва Христового та

Щасливого Нового Року

бажає

ARKA Company

Arka Co., 26 1st Ave. (between 1st & 2nd Sts.)

(212) 473-3550, Fax (212) 473-3550, Mon.-Sun. 10-6

Embroidery threads and fabrics, blouses, egg, decorating kits, Ukrainian tapes, records, newspapers, books, scarves, ceramics, paintings, 3-D pictures.

Нитки та тканини до вишивання, блузи, писанкові прибори, українські тасьми, рекорди, газети, книжки, хустки, кераміка, малюнки, 3-вимірні картинки.

The Cloister Cafe

French/Italian Cuisine

Enjoy

Veal ● Chicken ● Pasta

(Prepared to your liking
in our special sauses)
at our Spacious 120 Seat
Outdoor Garden

Seafood ● Salads ● Desserts

(Indoors are surrounded by stained glass)

238 E. 9th Street New York
(Btwn. 2nd & 3rd Aves.)

777-9128

Людмила Яцина

СПОМИНИ ЮНАЧКИ ПРОТИЛЕТУНСЬКОЇ ОБОРОНИ

Читаючи часопис "Вісті комбатанта", я побачила звернення до братчиків-дивізійників писати спогади про ту страшну війну і свою участь у ній ("Хто має писати нашу історію?") і вирішила внести свою лепту у цю сторінку нашої історії. У спогадах дивізійників іде мова про наших хлопців – цвіт української нації, про їхню боротьбу, перемоги і поразки у битвах на шляхах війни, але ще жодного разу я не читала про участь у тій боротьбі прекрасної половини людства – нашого жіноцтва (точніше – дівчат). Саме тому мені захотілося хоч дещо написати про долю так званих Luftwaffehelferin. А я є одна з них.

А зараз дещо про себе. Народилася на Київщині у с. Янишівка, Станищенського району восени 1930 голодного року.

Ще взимку (до мого народження) ЧК забрала з дому мого батька – "крестьянина-единоличника", якого 8 квітня 1930 року "Особое совещание при коллегии ОГПУУСС", на основі статті "54-10 УК УССР", вислали в концтабір на 3 роки, звідки він уже не повернувся, лише в 1990 р. я отримала довідку про його реабілітацію.

Оскільки батька засудили за антирадянську діяльність, то моя мати Андриївська Ірина (вагітна мною) була позбавлена усіх конституційних прав (головне – право на працю) і викинена з власної хати серед зими. Вона змогла взяти з собою лише дитину – мого старшого брата. Куди йти? Що робити? Голод! Та родина і добрі люди допомагали в біді, влаштовували на роботи в інших районах і великих містах. (Мати була вчителькою). Працювала доти, доки не довідувалися органи і звільняли з роботи. Їхала далі, змінивши батькове прізвище на своє дівоче. І так безліч разів, аж до 1939 року. На цей час мати вийшла вдруге заміж і поїхала з чоловіком і дітьми в Галичину. Мені тоді виповнилося 9 років. Тут ми легше зітхнули, а коли почалася війна з Німеччиною, мати відмовилася виїздити з Радехова, де ми жили в той час. Не мала охоти їхати назад у "совецький рай". Та прийшов час, і визволителі поверталися. Мати знала, що чекає нас за "зраду", і ми усією сім'єю вирушили на Захід.

Добре пам'ятаю нашу втечу від фронту, їхали ми фірою з Радехова, на возі везли провіянт, до воза була прив'язана корова, бо нас була добра сімейка – аж четверо дітей. Дорогою до Яремча (Карпати) ми йшли пішки, вилазили на придорожні черешні і рвали солодкі ягоди. Коли приїхали в Яремче, то довго довелося чекати поїзда, який би забрав увесь люд, що зібрався тут з усіх куточків України, а народу була маса.

Коли підійшли вагони, то ми побачили, з яким комфортом прийдеться їхати – то були відкриті плятформи з низенькими бортами, але усі були щасливі і захоплювали собі місця, бо вже десь під містом гриміли бої, чулася канонада, і совети мали увійти в Яремче.

Христос Родився! **Славіть Його!**

Із світлим празником

Різдва Христового і Нового Року,

вітаємо Головну Управу, Крайові Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Станиця Лігайтон, Па.

Найщиріші побажання

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

українському Вояцтву, їхнім Родинам та Побратимам нашої Станиці

пересилає

Управа станиці БРАТСТВА кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в Чікаґо, ЗСА

Мій вітчим – Клименко Андрій – віддав воза з кіньми якомусь господареві, а корову – невідомій жінці, що була тим дуже втішена. Ми ж раділи тим, що поїзд рушив і везе нас у невідоме, подалі від "більшовицького раю". Як потім говорили люди, то був останній потяг з України. З нами у вагоні їхав із Радехова д-р Ваврик, з яким ми потрапили в один табір для втікачів – це Штрасгоф біля Відня.

Табір майже під відкритим небом. Коли починала ревіти сирена, сповіщаючи про наліт американських бомбовиків, ми всі бігли ховатися по ровах. І ось тут, у Штрасгофі, а це було влітку 1944 року, до нас, українських еміґрантів-утікачів, звертаються представники німецького вермахту разом з українськими політичними діячами, щоб ми, українські хлопці та дівчата, вступали до війська і йшли боротися проти ворогів українського народу – совєтів. Українські жіночки у військовій формі обіцяли нам, що ми, крім того, будемо вчитися.

І я разом зі своєю зведеною сестрою Клименко К. записуємося, додавши собі по 2 роки, у Deutsche Luftwaffehelferin. Мене моя мати записала на своє дівоче прізвище – Андриївська Людмила.

Найважче було прощатися з рідними, адже ми – діти (по 14 років), але ми мужньо пішли від батьків, бо в нас була мета – допомагати боротися з більшовизмом, хоч ми ще дуже слабо розбиралися в політиці. Та Україна була у нас у серці, а перед нами виступали свої люди, українці, і обіцяли нами заопікуватися.

Настав день від'їзду з Штрасгофа, мати при прощанні плаче, я ж стараюсь бути спокійною, думаю про те, що тепер у мене є ще одна мати – Україна, за яку я йду боротися з її ворогами. Хоч насправді погано уявляла, якою буде та боротьба і що нас жде у майбутньому.

Нас зібрали на пляцу коло якогось адміністративного барака. Тут було багато хлопців і дівчат – українців з цілого краю, нас розділили окремо (окремо хлопців і окремо дівчат) і відразу повезли на вишкіл.

Вишкіл я проходила на Помор'ю, але назви табору не пригадую.

Коли ж мені довелося читати книгу проф. З. Зеленого "Українське юнацтво в вирі другої світової війни", то там, на моє велике здивування, побачила світлину – юначки їдуть на роботу до бауера, на якій є і я разом із своєю двоюрідною сестрою.

А те, що ми їздили до бауера, я дуже добре пам'ятаю. Отож із прочитаного з книжки проф. Зеленого роблю висновок, що то був вишкільний табір у Пютніцу на Помор'ю.

Пригадую, як ми жили в таборі у бараках, як вперше побачила двоповерхові ліжка. Дисципліна була військова. Усе нам подобалось. Із наших командирів, на жаль, не пам'ятаю нічиїх імен, крім одного імені пані Стефи, яку ми усі любили, бо вона нам – дітям була як мати.

А що запам'яталося з вишколу? В першу чергу – то новенька військова форма, усе з доброго сукна дуже гарного кольору, як носили німецькі летуни, а через плече – шкіряна торбинка для різних особистих паперів та інших речей.

Оскільки я приїхала з Радехова Львівської области, то це і була моя домашня адреса, а раз я з Галичини, то отримала таку відзнаку: синьо-жовтий ромбик на шапці і золотий левик на голубому фоні на рукаві.

У вишкільному таборі дівчата з Галичини трималися разом, а з східної України – окремо від нас. Тут нас учили маршувати, робити різні повороти стоячи і на ходу, співати маршові пісні (переважно німецькі), а про навчання ніхто й не згадував. Та ми і не дуже рвалися до науки – звісно, діти. Як довго проходив вишкіл, не пам'ятаю, знаю, що в той час і їздили ми до бауера на роботу – копати брукву.

Через певний час нас забрали звідси і відвезли до Дюсельдорфу. Нас поділили на групи і розкидали по Німеччині. Одні потрапили до протилетунських гармат, інші – до прожекторів, а ми – до Nebelgeraette.

Біля Дюсельдорфу був невеликий лісок, у якому розкидані на певній відстані бараки. Наш барак був на краю лісу, недалеко від німецьких будинків. Біля нас в окремому бараці жив наш "учитель" – старенький німецький солдат, якого ми звали Vater. (батько).

Нас було четверо: Андриївська Людмила, Клименко Клара, Сидорчук Ася, Стефа (прізвище вже забулося). Доля звела нас чотирьох, і ми були разом аж до кінця війни, разом і вернули додому. І аж тут, у Львові, ми дізналися, що Стефа й Ася були єврейками, що жили під українськими прізвищами, і що наші українці віддали їм свої документи, з якими вони виїхали до Німеччини, а щоб там їх не впізнали, вони записалися до вермахту. Та дуже скоро вони обидві виїхали до Ізраїлю, і наш зв'язок перервався, а дороги розійшлися назавжди.

Та знову вертаюся до Дюсельдорфу. Неподалік від нашого лісочка був невеликий завод – Duesseldorfworke, а що там виробляли нам ніхто не говорив, а нас то не цікавило. Навколо заводу були розміщені Nebelgeraette, (апаратура для димових завіс) які ми повинні були обслуговувати під час повітряних рейдів американських літаків. Наш Vater навчив нас за один день вводити в дію оті апарати, щоб задимлювати завод.

І ось реве сирена, ми всі четверо натягаємо величезні ґумові фартухи і рукавиці і біжимо до своїх апаратів, а скільки їх припадало на одного, вже не пригадую, знаю, що багатенько, бо кожна з нас несла з собою цілу в'язку "дюз" (Duze) (насадка ґвинтиками, з маленькою дірочкою посередині). Ці "дюзи" ми вкручували на кінець трубки, а над нею трималася невелика металева (мідна) "тарілка". Трубка була вмонтована в бочку з кислотою, до якої приєднувався балон з газом. Коли відкручуєш балон, газ іде в бочку і виштовхує кислоту в трубку, а на кінці трубки "дюза" розсіює кислоту, утворюючи туман.

І так над нашими головами ревуть літаки, гуде сирена, падають бомби, а ми – діти – летимо від одного пристрою до другого, третього, а коли в першому забилась "дюза", вертаємо назад і міняємо іншу начищену до блиску, і знову біжимо далі й далі. Оце таке наше життя. Хтось під час алярму біжить у бомбосховище, а ми – під бомби.

Правда, було іноді й без бомб – пролетять літаки над головою і понесуть свій смертоносний вантаж на чиїсь інші голови. А тоді, коли

літаки вже обминуть нас, закінчується алярм, ми вимикаємо всю апаратуру, великим ключем викручуємо обережно "дюзи" (щоб не обпектися кислотою), ґумовими рукавицями кидаємо "дюзи" у відро з водою і несемо в барак, де знову начищаємо їх до блиску. Потім чекаємо наступного "Bombenangriff" (бомбардування). А було так по кілька разів денно, було й вночі. Але ми не жалілися, бо, фактично, не мали кому та й знали свій військовий обов'язок. Із українського командування нікого не бачили, та й хто міг нас знайти в тому Богом забутому лісі.

А ще хочеться згадати про харчування. Добре пам'ятаю чорну ячмінну каву, яку нам звідкись приносили щоранку, а ще трошки хліба, маленький кусник марґарини (рідко – масломед) чи мармоляди. На обід була ріденька зупа, дві бульбини в лушпині і з мику якась підлива. На вечерю знову кава і ще, мабуть, щось, чого не запам'ятала дитяча голова. Іноді німці, місцеві жителі, запрошували нас в гості і частували яблуками.

Але якось пізно восени забирають нас усіх, завантажують у вагони, і ми їдемо, а куди – невідомо. І знову сирени, поїзд зупиняється, а ми врозтіч, падаємо, тиснемося до землі, щоб вона, матінка, нас заховала від смерти. І все це в 14 років. Аж ось пізно вночі ґоворять нам, що приїхали в Коблєнц. Людей багато, але ми четверо тримаємось вкупці. Оселили нас майже над берегом ріки Рейн, за якою видно Францію. Місто гарне, але зруйноване. А що ми тут будемо робити? Роботи немає, все розбомблено. Мешкаємо в школі, разів 5-6 за ніч біжимо у бомбосховище, вдень – те ж саме. Стомлені, невиспані. Так було кілька днів. Та однієї ночі ми не захотіли бігти у бомбосховище. І раптом полетіли на місто бомби, ми кинулися з верхніх поверхів вниз, а далі земля гуде, гойдається під ногами. Хтось один побіг у сховище, але не добіг, упав мертвим (так нам сказали). Усі попадали на підлогу чи цемент, стали молитися. Зрештою, молились не всі, хто й плакав, а хто й лаявся. Раптом будинок захитався, і одне "крило" обвалилося – туди впала бомба. То було пекло. Після того ще кілька днів ми справно бігали до сховища.

Оскільки для нас у Кобленці уже не було що задимлювати, нас знову кудись везуть. На місці виявилось, що це Тюринґія. Нашу нерозлучну четвірку оселили знову разом в одному бараці над самим берегом водосховища (чи озера) на річці Заалє, де була збудована електростанція, яку ми повинні задимлювати. Тут уже ні разу не падали бомби нам на голови, літаки несли свій смертеносний вантаж над нашими головами кудись далі. Але ми справно затуманювали нашу електростанцію (Saalletahlspare) аж до приходу американських військ.

Та їх прихід був громом з ясного неба, наш командир-німець сказав: рятуйтесь, як хто може, а сам щез. Була весна, тепло, ми поскидали свій одяг (шинелі, кашкети, торбинки), самі побігли в село, де ми бували не раз, і нас німці вже знакли. Жителі с. Ремптендорф переодягли нас у цивільний одяг і порозбирали по своїх домівках. Так я опинилась у сім'ї пекаря п. Ніцше, у якого пробула до самого від'їзду додому. Цій сім'ї допомагала, як могла, і в пекарні, і бавити маленьку внучку пана пекаря.

Через якийсь час хтось нам сказав, що американці дозволяють українцям із Галичини (хто хоче) їхати додому – і ми всі четверо знову разом пішли записуватися на виїзд. Нас ніхто нічого не запитував, не записував, посадили нас на авта і відвезли у якесь містечко, а звідти відразу повезли в зону совєтів – Марієнберґ. Тут був збірний табір, зібралась маса народу, усі хочуть додому, а ми хочемо до своїх батьків.

Але яке було велике розчарування, коли з величезними труднощами я добралася додому, до Радехова, а батьків немає. Вони, маючи добру "совєтську" школу, не повернулись в Союз, а кинулись шукати нас у Тюринґії, та не знайшовши, жили в таборі для еміґрантів, а згодом виїхала в США. Про це я вже дізналася випадково аж у 1958 році.

Коли ж я приїхала в Радехів, мене взяла до себе моя братова Стефа Лотоцька (дівоче прізвище), брат мій Анатолій у той час був у совєтській армії, його забрали росіяни до війська, як захопили Радехів. Тут довелося мені шукати роботу, бо хто у такий важкий повоєнний час буде мною опікуватися. Не пам'ятаю, як мене приписували в Радехові, знаю одне, що ще в Марієнберзі (Німеччина) змінила прізвище матері на прізвище свого батька, добре, що ніхто не питав про документи. Я казала, що працювала в пекарні. Ніхто не видав, ніхто не продав, а коли мій брат звільнився з війська, то послав мене в школу вчитися. І, дякуючи йому з дружиною, я закінчила школу, а згодом інститут. Усе життя пропрацювала вчителькою української мови та літератури (більше 30 років). За той час вийшла заміж, виховала двох дітей, маю двох онуків. Живемо з чоловіком за пенсію, допомагаємо чим можемо дітям, онукам.

Хочу вернутися трохи назад, до розповіді про своїх батьків. Вони оселилися в США в Рочестері, мати там працювала вчителькою в суботній українській школі, куди її порекомендував один знайомий дивізійник з с. Тетевчиці Радехівського повіту, де колись під час німецької окупації мати вчила дітей. Після Рочестера вона переїхала на Флориду, де прожила зі своїм другим чоловіком аж до смерти. Там вони обоє і поховані.

А ще хочу додатиу до всього описаного про своє життя "в підпіллі". Ніхто, крім брата і братової, не знав про моє перебування в організації українського юнацтва, і моя сім'я була дуже здивована, коли я їм розповіла про своє життя. А це сталось аж тепер, коли Україна сталаа самостійною державою.

І, нарешті, мені хочеться звернутися через Ваш часопис до представників української діяспори, можливо, хтось знає ще живих жіночок – колишніх юначок, що були десь зі мною на вишколі (у Пютніцу), може, хтось пам'ятає і нас, наймолодших, що готові були боронити Україну далеко за її межами. Мені дуже хочеться навести контакти з подругами по службі, може б ми і впізнали одні одних. Будучи дійсно ветераном другої світової війни, я навіть не маю документів, підтверджень, хоча й писала навіть в Німеччину, в архів-розшук, але відповіді так і не отримала. Дуже прошу Вас, юначки, відгукніться на таку адресу:

Львів, 290005, вул. Ів. Франка, 11, кв. 8

Яцині Людмилі (Андриївській)

Ярослав Валюх

КОРОТКИЙ СПОМИН

Ярослав Валюх

Закінчивши фахову школу у Львові 10 березня 1944 р., нас розвезли криті машини по різних підприємствах. Я попав у автомайстерні підбитої на фронті техніки (сьогодні танковий з-д у Львові). Там отримав виклик до Дивізії і 15. 03. 44 р. Пробувши кілька днів в Гайделяґрі, нас доставили до Нойгамеру. Від ОУН-УПА я мав відповідальне доручення – за всяку ціну дістати зброю, і тому я сказав, що був шофером. Мене опридiлили до відділу зв'язку 31-го полку і післали в дивізійні майстерні.

Через деякий час нас післали в Краків на курси шоферів, які я закінчив при кінці червня. Повернувшись в Нойгамер, отримав телефонно-телеграфну пересувну станцію (таких в дивізії було дві). Я був дублером, а основний шофер був Михасько (прізвище забув).

Адаптувавшись до машини перед відправою на фронт, до мене підійшли три хлопці і сказали, що треба буде завантажитися зброєю, яку ми повинні передати у Львові людям, що нас будуть зустрічати на головному вокзалі. Так ми зробили.

Прибувши до Львова, нас ніхто не зустрів, а ці ж хлопці сказали, що будуть зустрічати нас на Підзамчу. Там теж ніхто нас не зустрів. Тоді вони закричали по плятформах що зрада. Я не розумів хто кого зрадив. Поїзд рушив і нас розвантажили в Ожидові, а звідтіля своїм ходом на Олесько, а далі поїхали на Білу гору.

Я цілий час возився з цією зброєю і ніхто до мене не підійшов, щоби її забрати.

Мій польовий маршрут був позначений на стрільці 1-а. Командир машини Ганс часто посилав мене на фронт за пораненими і я боявся, щоби він не замітив цю зброю.

Коли ранком о 4-ій годині приїхав Ганс і сказав виїхати з укриття у с. Теребежка 19-го липня 1944 р., ми поїхали в напрямку Золочева, забуксували в болоті, виїхали, але розвідка завернула нас, сказавши, що кільце щойно закрилось. Була команда повернути назад на Білий Камінь, там Ганс, після розмови з командиром Вутіка, вигнав мене з машини, кинувши ґранату і машина загорілася. Він не знав, що там була зброя, і "фавспатрони" і ґранати. Стався вибух одночасно з налетом більшовицьких літаків, які били по нас з кулеметів. Там, мабуть, загинув мій командир Ганс.

Дальше з іншими стрільцями я добрався до села Бонишин і на цвинтарі села Княже, де 22 липня 44 р. був останній прорив з кільця, поруч нашого меморіяльного цвинтаря в с. Червоне. Там я пройшов пекло і виніс одну кулю, яка ще досі сидить у моїй нозі. Залізничний насип і ця долина смерти є постійно в моїй пам'яті. Я вийшов тоді з оточення, але попав уже на більшовицьку територію.

13-та СОТНЯ "ІҐ"

Підстаршинська школа – Другий вишкіл
(Доповнення)

Перебуваючи при кінці серпня ц. р. у Львові, я одержав від Богдана Кузика - кол. стрільця 13-ої сотні "ІҐ" 29-го полку цікаве доповнення до статтей про 13-ту сотню "ІҐ", що появилася у "Вістях Комбатанта" чч. 2/94 і 3/94.

Евген Шипайло

Різдв'язні Свята 1945 р. ми відсвяткували на Словаччині. 29-ий полк і наша 13-та сотня квартирували в містечку Кисутске Нове Місто, моїм чотовим був хор. Евген Михайлів. При кінці січня 1945 р. з трьох полків: 29-го, 30-го і 31-го вибрано по 15 стрільців і відправлено на підстаршинську школу "ІҐ" до Бресляв-Лісса. Вишкіл, який провадив хор. Богдан Берегуляк, не закінчено, бо на початку лютого більшовики дійшли до річки Одри, а 14 лютого околиці Бресляв були окружені. Нам прийшлось зайняти відтинок передової позиції фронту як піхотинці. Важкі бої не буду описувати, наша чота зменшувалася з кожним днем. На прорив на місто Ґльоґау командування не рішилось, бо ждало на нову, атомну зброю, якої не діждались. Берлін капітулював 4 травня, а Бресляв 6 травня. Командування визвало нашого Богдана і дали йому можливість вибору – йти з ними в полон, як ні, вони знищуть всі наші документи. Ми вибрали другу можливість, здорові переодягнулися і розійшлись хто куда, по два, по три, і по одному. Хто був поранений в шпиталі, того забрали з ліжка. Коли прощались з друзями, нас було 14 чоловік: з Бережанщини, Рогатинщини, Стрийщини і зі Львова, які судьби їх – не знаю. Я з другом нелеґально повернувся в Галичину, були в підпіллю, а потім засуджені за ОУН-УПА. Після тюрми зустрівся я з друзями, які були в 13-ій сотні і на вишколі, і на фронті. Хочу ще сказати, що протягом тих місяців фронту нас усіх було представлено до нагороди залізними хрестами, а також нам присвоєно звання старших стрільців. Наказ був прочитаний в нашій чоті.

Кузик Б. і Козак Я. є членами Братства у Львові, Кузик "залишив" ногу в Бресляв. Гладун Ярослав живе в Дніпропетровській области, він інвалід І групи. Соляр Павло теж повернувся з фронту, з ним нема зв'язку. З текстом цього короткого змісту ознайомлені: Кузик Богдан, Козак Ярослав, Гусак Филимон і Стецишин Лев.

Христос Раждається!

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА

ДИВІЗІЙНИКІВ В НІМЕЧЧИНІ

бажає побратимам в Україні й на Чужині

радісних Свят Різдва Христового

і щасливого Нового Року.

Веселих Свят Різдва Христового

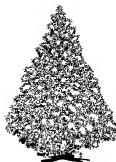
та щасливого Нового Року

бажає

ДРУЗЯМ ПО ЗБРОЇ, РІДНИМ,

ПРИЯТЕЛЯМ

та ЗНАЙОМИМ

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА

КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в АРҐЕНТИНІ

Веселих Свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

бажає

ДРУЗЯМ ПО ЗБРОЇ, РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ

та ЗНАЙОМИМ

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ

1-ої УД УНА в АВСТРАЛІЇ

Іван Драч

ЛЮДИНА ДЕРЖАВНОГО МИСЛЕННЯ

Мирослав Малецький — чоловік у діяспорі унікальний. І його книга — теж унікальна.

Гадаю, з цим беззастережно погодяться читачі відомого часопису "Вісті комбатанта", що його впродовж стількох років редагує Мирослав Малецький.

Щономера у "Вістях комбатанта" публікуються коментарі з-під пера Малецького. І кожен із тих коментарів — незалежно від того, коли він написаний: двадцять років тому чи вчора — виказує в особі автора людину державного мислення. Редактор часопису належить до того рідкісного в діяспорі типу діячів, яких не вразила недуга партійного егоїзму. Хоч би про що писав Мирослав Малецький, в усьому він виходить передовсім із загальноукраїнських інтересів, постійно і повсюдно тримає в полі зору все те, що є складниками української ідеї.

Таким був цей автор двадцять років тому, коли ми не мали незалежної України, коли тюрма на родів, офіційно звана Радянським Союзом, стояла проти вільного світу, наїжена жерлами гармат, і ми бачили, що шлях до нашої свободи не близький. Малецький у своїх тодішніх коментарях не зрозпачений, не похмуро-песимістичний, а спокійно-діловитий, зосереджений на важливих питаннях політичного й духовного життя української еміграції. Ясне бачення перспективи, твереза аналіза реальности, поможена на добре знання закономірностей та парадоксів історії, — такого автора справді цікаво читати допитливому читачеві, який хоче дорозумітися: чого чекати українцям під небом двадцятого сторіччя, яка наша історична доля поміж доль інших народів? Енергійність, образна сила й гранична чіткість вислову — питомі ознаки цієї розумної публіцистики. Їх відзначив ще незабутній Іван Кедрин, який тривалий час ділив з Мирославом Малецьким редакторські обов'язки.

Іван Драч (зліва) і автор "Пріоритетів" під час презентації книги в Києві

Оцей, сказати б, вищий пілотаж авторської думки редактор "Вістей комбатанта" де-

монструє майже в усіх своїх коментарях, відкидаючи трафарети й банальності. Звичайно ж, я не думаю, що Мирослав Малецький має якісь свідомі стильові установки. Певен, що особливості його письма подиктовані передовсім особливістю мислення та загальної культури.

Редактор "Вістей комбатанта" пройшов непростий життєвий шлях. ґімназію він закінчив у Перемишлі. Замолоду став членом ОУН. Війна зруйнувала пляни про університет. Разом з іншими двадцятирічними ідеалістами й мрійниками (ґімназисти, студенти — цвіт нації!) пішов до Української дивізії, щоб вибороти Україну.

Поля війни — поля смерти прощання з юними друзями, яким куля поставила дочасну крапку в житті, трагедія під Бродами, полон дивізійників, намагалися зробити ґітлерівськими коляборантами, але авторитетні юридичні експерти відмели ті звинувачення. Дивізійники дістали змогу оселитися в країнах західного світу.

Малецький тривалий час жив в Арґентині. Потім Малецькі переїхали до Канади, де живе чимало ветеранів дивізії "Галичина". Пана Мирослава обрали головою Братства колишніх вояків 1-ї УД УНА — справді міцної ветеранської організації. Посивілі солдати виявилися послідовними державниками — повсюдно дбають про благо нашої держави, подають приклад віри в будівничий потенціял нашого народу. Саме Братство дивізійників — кількісно зовсім невелике — вражає масштабами пожертв на українські цілі в еміґрації і допомогою в Україну. Виходить так, мовби дивізійники взяли на себе зобов'язання сплачувати національний податок.

Я радий, що в Україні з'явилася ця розумна, важлива й, безперечно, потрібна нам книга, яка збагачує читача розумінням різних граней українського життя в еміґрації та української ідеї в світі.

ПРИРЕЧЕНА СТАТИ ПОПУЛЯРНОЮ

"Пріоритети" — так називається ця книжка. Назва її дуже точна — нею окреслено головне як у творчості відомого політолога й публіциста Мирослава Малецького, так і в українському житті на еміґрації. Вона ж концентрує в собі все те, що є пріоритетами для української ідеї та української справи взагалі.

Мирослав Малецький — проблеміст. Пишучи кожну статтю, він виходить на проблему. В нього немає так званих ювілейних, популяризаторських чи інших — не дуже обов'язкових — статтей. Він уникає такої писанини. Малецький — аналітик. Він береться за перо, щоб сказати, наприклад, що нам заважає чи допомагає досягти мети, що треба зробити, аби вийти зі скрутного становища, як вести політику, щоб піднести економіку і т. ін.

П'ятнадцять років тому в Торонто було видано його політичні коментарі під назвою "Без ілюзій". Назва, мені здається, дуже промовиста. Нею Малецький підкреслював: він прагне бачити події і речі без ідеологічного "підсвічення", тобто — і без ілюзій. В усьому, про що пише автор, виразно відчутно, як послідовно тримається він

берега емпірики, щораз потребуючи прикладів із реальної дійсности й воліючи не вибудовувати пропаґандивних схем, як це часто було і з тутешніми, і з тамтешніми авторами такого характеру. Це загалом можна зрозуміти — був час непримиренного протистояння, що неодмінно супроводжується пропаґандивною війною.

М. Малецького відзначає висока культура мислення, ощадність у висловленні думки й рідкісна ерудиція. Читаючи цього автора,

Автографи під час презентації книги в Києві. Зліва: К. Малецька — дружина автора, А. Малецький — син, д-р М. Малецький

погоджуєшся з визначенням: публіцистика — це мистецтво думки.

Я певен, що книга "Пріоритети" просто приречена стати популярною поміж тих, кого цікавлять політика й наша національна ментальність. ❑

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ПРОХАННЯ

Прохання до Побратимів Дивізії, які у місяці лютому 1944 р. квартирували в селі Струтин, що біля Золочева.

У мене є намір написати спогад про цю частину Дивізії і окруження села Тростянець Золочівського повіту, у якому був зупинився на нічліг великий обоз УПА. За це буду дуже Вам вдячний. Інформації прошу слати на мою адресу:

Michael Berezowsky
330 Woodbridge Lane
Ortonville, MI 48462, USA.
Telephone: 1-810-627-3947

ЗВІДКИ МИ ВЗЯЛИСЯ?

Автор книжки переказів, фейлетонів та гуморесок "Від Адама до Леоніда II" (К., "Рада", 1996) Роман Колісник відповідає на це серйозне запитання за останнім словом вітчизняної науки: з Трипілля. Але він не історик, а письменник, тож його "примружене" око звертає увагу, зокрема, й на такі деталі. Наші пращури, котрі зо п'ять тисяч років тому переважно займалися хліборобством та ліпили й випалювали горщики, навіть мали своє письмо, яке "сьогодні науковці не вміють прочитати — а це щось каже про Трипільську культуру, або про сьогоднішніх науковців!" А ще він вважає, що оскільки споконвічних жителів на праукраїнських землях різні давні історики нарікали по-різному, то й маємо нині різні назви нашого народу: русини, українці, малороси, малополяки, хохли, бандерівці, мельниківці, партократи, номенклятурники і т. ін. Цікава ґрадаційна "вервечка", чи не так?

Але український гумор, виявляється, з'явився ще раніше за самих українців. І авторська версія трактування цього феномена, хоч і намалювалася уві сні, досить переконлива. Він пов'язує виникнення українського (русинського) гумору з ... лопухами, якими прикривалися Адам і Єва, коли Вселенський Творець видворив їх із Едемського саду, колись розташованого на Чорнобильській землі. "Українці, — пише Р. Колісник, — навіть на парляментському рівні політичних дебат хваляться, що "лопухи в нас найбільші, бува, двох метрів сягають". Так говорив голова Верховної Ради, історичний уже Іван Плющ, на врочистому засіданні з нагоди 2-ї річниці проголошення найновішої незалежности неньки України".

А от американці на відміну від українців, котрим відчуття гумору допомагає переживати найбільші лихоліття, свій гумор не лопухом, а доляром міряють. За доляр американець буде не лише сміятися, а й в долоні плескати й будь-які інші дії виконувати.

Отож від Адама і Єви до багатьох яскраво виражених реалій (в тім числі й дражливих) нашого сьогодення сягає думка автора цього своєрідного, освяченого сміхом, історико-соціяльного дослідження явища українства (з гумористичними прикметами "чухраїнства"). Причому одразу впадає в око те, що Р. Колісник, який хоч і проживає нині з веління долі за горами, за морями, відчуває себе щирим українцем, і в його дошкульному, а часом сумовито-іронічному письмі немає ані тіні зверхности, повчальности, сарказму. Адже і болі, і радощі неньки-Вітчизни — завжди у серці істинного (не "ковбасного", даруйте)

ДИРЕКЦІЯ
Українського Народного Дому в Нью-Йорку

усім Уділовцям, Установам і Організаціям, які мають у УНДомі свої постійні домівки, всім, що користуються із заль УНДому і всій Українській Громаді Нью-Йорку

бажає

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО І ВСЬОГО ДОБРОГО В НОВОМУ РОЦІ.

140-142 Second Avenue, New York, N.Y.

(212) 529-6287

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

вітаємо щиро
всіх наших Членів
та Прихильників

бажаємо їм

Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року!

та дякуємо їм за кожночасову підтримку.

Президія
Української Американської Координаційної Ради

патріота. А істинний патріот ніколи не втрачає віри у свій народ і в його майбутнє. Чи ж дивно, що ще у жовтні 1980 року, в політичному трактаті "Чи... українці... державний... народ" Р. Колісник віщував Україні, що вона раніше або пізніше вибухне подібно до вулькану на горі св. Олени, без жодного попередження!

А 1994-го, вже з висоти літ нашої вибореної державної незалежности спостережлива вдача письменника дає йому змогу дійти узагальнення щодо п'ятьох заповідей (чого б ви думали?) того ж таки "чухраїнського" гумору, універсальність яких легко можна продемонструвати навіть у застосуванні до самого Леоніда Кравчука — живого доказу, на думку автора, відчуття українського гумору: "Бо ***"якби знаття"***, був би не резигнував з посади президента. Бо ***"забув"***, що будуть вибори, й ***"спізнився"*** з реформами. ***"Так і знав"***, як програв. ***"Якось воно буде", — сказав і виграв вибори на депутата"***. Такий жартівливий портрет Леоніда I. А яким є з погляду сатирика Леонід II, переможець на останніх президентських виборах? Практичніший. "Він казав: "Скажіть, то зробимо". Що він тому винен, що ніхто йому не казав?" ... Новий Президент покаже сам, чи він буде Леонідом Даниловичем з короною, чи стане Льонькою... Король умер — хай живе король!"

Характеризуючи загалом творчість канадійського українського письменника з Торонто Р. Колісника, автор передмови до книжки "Від Адама до Леоніда II" М. Слабошпицький слушно назвав його сатириком-оркестром, маючи на увазі значну кількість літературних масок сміхотворця, а також багатий жанровий арсенал, яким він послуговується. Що ж до останньої книжки сатирика, про яку мова, то тут він виступає, я б сказала, в ролі ***людини-оркестру***. Адже пробує і розібратися у політичній ситуації в Україні як політолог, і оцінити стан культурних зв'язків між Україною та діяспорою як культуролог, і "розв'язати" деякі проблеми жіноцтва й людей похилого віку як соціолог, і дослідити те, що "Було колись в Україні..." як історик, і розмірковувати про національні інтереси Канади як міжнародник, і навіть уявляє себе володарем мільярда як звичайний обиватель. А втім, не зовсім як обиватель. Адже в пунктах майбутніх його фінансових дій є, зокрема, й такі патріотично-благодійні: "Закуплю тризубці для Збройних Сил України", "В Донбасі заложу найбільший на світі ковбасний завод, щоб шахтарі не стояли в черзі по цей Божий дар, який машинально вже став мірилом патріотизму", "Поета й народного депутата Бориса Олійника викуплю з комуністичної неволі" тощо.

Наша держава така, якою ми її творимо. Цю головну думку, схоже, і запрограмував письменник-сатирик у своїй новій книжці, поставивши перед собою конкретну мету: "Якщо читач бодай усміхнеться — матиму чисту совість. Якщо скривиться — це тільки половина моєї вини, бо до любови чи сварки треба двоє Людей. Це стосується й гумору". І цієї мети він досяг, розкриваючи перед читачем багату й завжди свіжу "сміховинну" палітру. ❑

Олена ЛОГВИНЕНКО
("Літературна Україна")

ІСТОРИК ВАСИЛЬ ВЕРИГА ОБҐУНТОВУЄ ІСТОРИЧНУ ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Глибше пізнати свій родовід, своє коріння допоможе українському читачеві нова книга Василя Вериги "Нариси з історії України (кінець XVII — початок XX ст.), яка вийшла у Львівському державному спеціялізованому видавництві "Світ". Автор книги, уродженець Тернопільщини, належить до тих представників української інтеліґенції, які змушені були шукати притулку за океаном, але усе свідоме життя присвятили служінню рідному народові. Відомий громадський діяч і вчений, автор багатьох статтей і розвідок, опублікованих в канадській пресі, Василь Верига узагальнив свої багатолітні дослідження у новому виданні, присвяченому історії нашого національного відродження.

— Автор вирішив створити концепцію історії українського відродження, хронологічно датуючи його кінцем XVIII — початком XX століть й успішно розв'язав цю проблему, — розповідає Ігор Скочиляс. — Завдяки запропонованій методології дослідження, а також добору багатого фактологічного матеріялу, історія України XIX століття подається як історія окремих реґіонів, що цілком себе виправдовує, оскільки протягом багатьох століть українські землі перебували у складі різних держав і, як наслідок, мали свої специфічні шляхи розвитку.

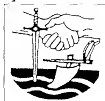
Разом з тим автор науково обґрунтовує історичну єдність українських земель, зумовлену спільним минулим і однорідністю національного складу населення. Цікавою є порівняльна аналіза рівня національної свідомости у різних частинах українських земель, а також процесів культурно-національного відродження пригноблених націй Европи й українців. Вчений констатує, що історична доля українського народу не була винятком у світовій історії, більше того, національне відродження недержавних народів Східньої Европи й України мало багато спільних рис.

Висвітлюючи події початку XX століття, автор вирізняє такі основні теми, як створення мережі українських політичних партій, парляментська боротьба за права українського населення, справа українського університету, поділ Галичини на дві частини.

Позитивним моментом нової книги є те, що автор простежує появу української самостійницької ідеї та її генезу, детально з'ясовує її вплив на формування політичної організації українського суспільства. У цьому контексті науковець робить порівняльну аналізу програм російських, польських та жидівських партій, що діяли на території України і доходить висновку, що вони були чужородним елементом в Україні, а їх ряди поповнювалися переважно неукраїнцями.

Нове видання читається легко і розраховане на широкий загал читачів, які змогли отримувати його завдяки фінансовій допомозі Об'єднання українських педагогів Канади, станиці Братства колишніх вояків української дивізії "Галичина" в Торонті і Наукового товариства ім. Шевченка в Канаді, а також сприянню Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Видавництво "Світ" при Львівському Державному Університеті ім. Івана Франка

УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВЕТЕРАНІВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (УОВДСВ)

ПРИВІТАННЯ З НАГОДИ 5-ї РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Президія Українського Об'єднання ветеранів Другої світової війни бажає Вам, усім б. воякам українцям 1-ї УД УНА, ОУН-УПА та всім українцям діяспори міцного здоров'я на довгі роки, бадьорого настрою, родинного благополуччя, щастя, добра, наснаги у праці на благо нашого народу, держави, яка носить назву Україна.

Особисто Вам, та видавцям Вашого журналу бажаємо плідної роботи, нових патріотичних статей, активної і високорезультативної політичної діяльности впродовж довгих літ заради України, процвітання її народу. Своєю натхненною працею, яскравим талантом Ви збагачуєте духовність нашого народу, примножуєте вікові здобутки української культури, сприяєте єдності, утвердженню Української держави та її авторитету у світі.

Бажаємо усім Вам такого здоров'я, якому би позавидували столітні карпатські дуби.

Слава Україні! Героям слава!

К.т.н. П. Вівчар
Перший заступник Об'єднання

УСТАНОВЧИЙ З'ЇЗД ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

В Києві, 13-14 жовтня 1996 року успішно відбувся Установчий з'їзд ветеранів для створення Всеукраїнського об'єднання ветеранів з участю 415 делеґатів і гостей. Делеґати одно-голосно схвалили створення ВОВ, а на голову вибрали академіка Ігоря Юхновського. Першим заступником голови обрано П. Вівчара.

Президент України Леонід Кучма прислав Звернення:

"Шановні делеґати та гості з'їзду!

Сьогодні Україна переживає складний період економічного і політичного реформування. І всім нам, як ніколи, зараз потрібна єдність та згуртованість в ім'я державного становлення України, створення гідних умов життя нинішньому й прийдешнім поколінням.

Сподіваючись, що ваша громадська діяльність сприятиме цьому, бажаю усім вам міцного здоров'я і щастя у ваших родинах".

Л. КУЧМА

В наступному числі нашого журналу помістимо докладніші інформації.

Олександер Харченко

СВІТОВИЙ З'ЇЗД У ХУСТІ

Давно відійшли у забуття бої 1939 р. Карпатських Січовиків із фашистськими загарбниками. Перед тими боями у Карпатській Україні було справжнє велике свято. Бо ж тоді Срібна Земля стояла вільною. Смереки, буки і клени гуділи: "Воля! Воля! Воля!" Воля невеликій частині українського народу, який споконвіку заселяв Срібну Землю. А потім події... березня 1939 р.

Тепер — 1996 рік. 17-18 серпня проходив З'їзд Світового Братства "Карпатська Січ" у колишній столиці Карпатської України Хусті, з'їзд був присвячений 5-ій річниці незалежности України і тим подіям, що відбувалися на Закарпатті 1938-39 років.

Збіг обставин: історичну дату мали намір відзначити і сусіди-мадяри 15 і 16 серпня (1100 років від переселення угрів з Азії, і те відзначення мало б називатися "1100 років віднайдення батьківщини", але та подія мала відбуватися не на своїй території у Мадярщині, а в Україні, на Закарпатті, на Верещанському перевалі, на старому кордоні Угорського королівства, де "гості" хотіли встановити викарбуваний напис, який у перекладі означав: — "Мадяре! Зупинися! Це твоя земля!" Тому що ті святкування "сусідів" мали відбуватися на тому місці, де були поховані Карпатські Січовики, замордовані угорськими фашистами 1939 року, українська громадськість обурилася, пішли протести до державних установ і мадярське святкування не відбулося.

Якщо в діяспорі до Братства "Карпатська Січ" належать особи, в основному, пенсійного віку, тобто учасники подій 1938-39 років, то в Україні до цього Братства належать і учасники тих буремних подій, і молодь. Наприклад, Управу Братства "Карпатська Січ" в Україні очолює Михайло Джанда, молодий адвокат, який був головою З'їзду.

Розпочався З`їзд відспіванням українського національного славня та вшануванням пам'яті покійних членів Братства "Карпатська Січ", зокрема: президента Карпатської України отця д-ра Августина Волошина, д-ра Августина Штефана, д-ра Юліяна Ревая, д-р Степана Росохи, полковника Михайла Колодзінського та багатьох-багатьох інших борців за незалежність України. Сьогодні члени Братства захищають єдність українських земель, виступають за розбудову Української держави та виховують молодь в українському патріотичному дусі.

Привіти учасникам З'їзду склали представники українських політичних партій, організацій та закарпатських владних структур. Заступник голови Закарпатської обласної держадміністрації Володимир Приходько, склавши привіт учасникам з'їзду, заявив, що велич постатей Карпатських Січовиків полягає в тому, що вони, не дивлячись на переважаючі сили противника, не дивлячись на несприятливу міжна-

родню обстановку (фашистська Німеччина благословила наїзд угорських фашистів), першими вступили в нерівний бій проти сил фашизму і тоталітаризму. І не тоді, коли без бою стала жертвою фашизму Чехо-Словаччина.

Події 15 березня 1939 року, без сумніву заслуговують на найвищу оцінку як в Україні, так і з боку світового товариства, і мали би вважатися початком Другої світової війни, — сказав Володимир Приходько.

Далі він заявив, що Закарпатська обласна держадміністрація вирішила поступово давати матеріяльну допомогу ветеранам Карпатської Січі та вдовам загиблих січовиків. До 15 березня 1997 р., до наступного "Дня Карпатської України", на Красному Полі буде поставлено каплицю у пам'ять героїв.

З'їзд ухвалив надати почесне членство голові Світового Братства "КС" Михайлові Папу, який на з'їзд з причини хвороби не міг прибути, заступникам голови Юрію Гвоздуличу і Теодорові Сидору, Олександрові Палаташу та голові Торонтського Куреня Братства "Карпатська Січ" Петрові Баєру.

З'їзд звернувся до уряду Угорської Республіки, як правонаступника — осудити вторгнення угорської окупаційної армії в Карпатську Україну, нести відповідальність за наслідки аґресії, за терор і розстріли, сприяти розслідуванню злочинів і вибачитись за них та відповідно компенсувати за нанесені кривди українському населенню. Подібні звернення з'їзд ухвалив направити правонаступникам колишньої Чехо-Словаччини, Росії, Польщі.

Найбільше запалу на з'їзді надала ухвала про ліквідацію пам'ятників Леніну на Закарпатті, якою учасники домагаються очистити Закарпаття від комуністичного ідола.

З'їзд нагородив Карпатських Січовиків, учасників подій 1939 року та інших заслужених осіб, спеціяльними відзнаками: проф. М. Папа, інж. Олександра Палаташа, Петра Баєра, Михайла Теслевича — з Торонта та Михайла Шіпоша із Садбури.

Хвилюючою хвилиною на з'їзді була передача бойового прапора Карпатських Січовиків, що його на з'їзд привіз Петро Баєр з Канади, де його зберігав д-р С. Росоха. Після 57 років скитальства на чужині цей прапор повернувся на Батьківщину. Петро Баєр, учасник подій 1938-39 років, Олександер Палаташ, Михайло Теслевич та Осип Торицак (із Садбури) — передали прапор в руки голові "БКС" Михайлові Джанді, під гучні оплески зворушених до сліз учасників з'їзду.

Коротку історію бойового прапора зачитав Павло Дорожинський, а потім члени Братства "Карпатська Січ" прийняли присягу, доторкнувшись до священного прапора: "Я, член Братства "Карпатська Січ", вступаючи в ряди Братства, урочисто присягаю бути вірним, українському народові, служити самостійній українській соборній державі та плекати і продовжувати традиції Братства "Карпатська Січ".

("Новий шлях" — скорочено)

Україна

ДИВІЗІЙНИКИ БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

На Тернопільщині у с. Поручин Бережанського району, старанням Тернопільської станиці Братства кол. вояків 1-ї УД УНА, при співучасті місцевого населення, збудовано пам'ятник "Борцям за волю України". На пірамідному постаменті з червоного пісковика стоїть стрілецької форми хрест з чорного полірованого лабрадориту, в центрі якого висічено тризуб. На підставці з того ж меморіялу напис "Борцям за волю України", а нижче таблиця.

Стоїть пам'ятник у центрі цвинтаря села Поручин, де похований сотник д-р Яромир Олесницький* та інші вояки УПА. Був він пластуном куреня "Лісові Чорти", а під час війни служив як хірург у дивізії "Галичина" і, ранений у боях під Бродами, перейшов до Української Повстанської Армії, у лавах якої впав на полі слави, скошений кулею московсько-більшовицьких окупантів.

Тернопільські ветерани 1-ої УД УНА і УПА з пластунами біля пам'ятника "Борцям за волю України" у селі Поручин на Бережанщині (Другий справа Д. Стасів).

Завдяки братській фінансовій допомозі Крайової Управи Братства кол. вояків 1-ї УД УНА в Австралії та родини сл. п. сотника д-ра Я. Олесницького будову пам'ятника вдалось завершити у серпні 1996 року. Ширина пам'ятника в його основі 3,7 м., а висота майже 4 м., в тому числі хрест 1 х 1 м. Проєкт склав Богдан Стасів у співпраці з архітектором Василем Зориком.

Урочисте відкриття пам'ятника відбулось 18 серпня 1996 р., напередодні річниці незалежности України. Почалось воно Панахидою, яку відправили спільно п'ять священиків УГКЦ і УПЦ (КП). Вони і посвятили пам'ятник та виголосили проповіді від обох конфесій. Відділ вояків Збройних Сил України віддав салют в честь полеглих борців за волю України.

Промову біля пам'ятника виголосив голова Тернопільської станиці Братства кол. вояків 1-ї УД УНА підхор. Богдан Стасів, що очолював Комітет будови. Голова сільради Біще-Поручин п. Марія Ліщишин зачитала слово від Крайової Управи Братства Дивізійників в Австралії. Від імені Братства ОУН-УПА Подільського краю "Лисоня" виступив його голова п. Петро Касінчук та голова Бережанської станиці того ж Братства п. Орест Гуменюк. Від Пласту промовляв пластун-сеньйор Богдан Олексій, від Тернопільської спілки політв'язнів і репресованих п. Григорій Друль. Виступали представники адміністрації, організацій. В урочистостях посвячення пам'ятника взяли участь десятки кол. вояків дивізії "Галичина" і УПА, пластуни, що прибули автобусами з Тернополя і сотні громадян сіл Поручин, Біще, всієї Бережанщини.

Пізніше у місцевому Будинку Культури відбувся концерт з участю артистів Тернополя.

М. Тарас,
за Комітет будови пам'ятника

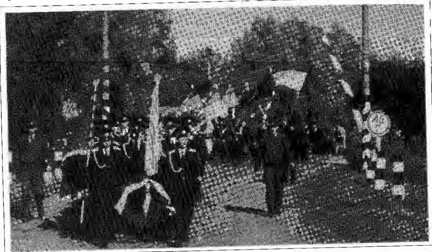
В. Василина,
секретар Тернопільської станиці Братства 1 УД УНА

**Докладніше про д-ра Я. Олесницького, див. "ВК", ч.3, 1994 р.*

В ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЯМ КРУТ

Крайова Управа Галицького Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, за ініціятивою членів і голови Дрогобицької Станиці М. Мацюпи, звернулася весною 1996 року до Братства "Броди-Лев" в Нью-Йорку з пропозицією фінансувати спорудження могили-кургану в пам'ять героїв Крут на полі слави, де в січні 1918 року віддали своє молоде життя за волю України триста юнаків в бою з московською ордою. Братство "Броди-Лев" виділило на цю ціль суму 4000 ам. дол., і передало Крайовій Управі ГВ у Львові. Після цього було складено договір в місті Борзна,

на території якої находиться с. Крути, з будівельною організацією, яку очолює Микола Бакун, та полагоджено з головою Борзненської адміністрації М. Лозою виділення земельної ділянки під будову кургану. Дату закінчення робіт у будові зазначено на 30 вересня 1996 року. Будівельники приступили до роботи і вже в липні був насипаний курган, однак суха погода не сприяла скорому закінченню роботи. Потрібний був дощ, а на Чернігівщині його не було в липні і в серпні. Будівельникам прийшлось поливати свіжу землю з пожежної машини,

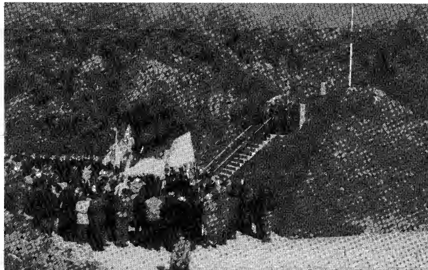

щоби земля сіла і не зсувалась. За цей час виготовлено хрест з металевої труби та заготовлено бетонні плити, якими виложено доріжки кругом кургану. Я часто дзвонив, як проходять роботи, і переживав, що в назначений термін не зможемо поїхати і посвятити пам'ятника.

Вкінці назначено день 29 вересня на урочистість посвячення, і подано в пресу оголошення про виїзд автобусами до Крутянського переїзду, де знаходиться могила. На жаль, масового виїзду не відбулося, але наше Братство організувало один автобус, і 42 членів Братства день скоріше виїхали до Крут. Рівнож з ліцею ім. Крут у Львові виїхав малий автобус з тридцятьма студентами, а з Дрогобицької станиці автобусом приїхало 40 чоловік.

На місце святкування всі ми приїхали 29. IX. в 6-ій годині ранку. Урочистість почалася в 11-ій годині. Ми переживали, чи прийдуть мешканці з навколишніх сіл, з району і області. Одним з перших прибув Чернігівський і Ніжинський владика Варлаам, тут же вони з нашим Дрогобицьким священиком о. Романом Гринашем домовились про порядок відправлення панахиди. Приїхали з Борзненської адміністрації: голова М. Лоза, його заступник та архітект С. Батрак, який разом з будівельником М. Бакуном мали нагляд над будовою, церковний хор з Ніжина, та багато людей з Києва, Чернігова і ближніх

сіл. Було приємно, що з Печівської школи приїхали автобусом школярі з квітами та вінками. Нарешті всі в зборі. На могилі уставилась почесна варта з прапорами — це молоді хлопці з товариства "Тризуб" з Дрогобича. Ми, дивізійники, вишикувались біля могили. Зліва зайняли

місце студенти ліцею ім. Крут, молоді хлопці в гарних одностроях, а ми дивізійники зайняли лінію перед могилою із правої сторони. Решта людей стояла за нами і на дорозі, яка проходить коло могили. Школярі уставились біля священиків і хору. На імпровізованому престолі запалено свічки і преосвященний владика Варлаам почав правити панахиду. Після панахиди і молебня виступив з короткою і змістовною промовою владика Варлаам, як представник УПЦ КП. Відтак говорив голова адміністрації М. Лоза, далі виступили представники від КУН, Чернігівського обласного РУХ-у та ліцею ім. Крут. Від УПА промовляв Б. Пришлякевич. Хор ліцеїстів виконав декілька пісень про Крути. На закінчення я, в імені Крайової Управи Галицького Братства, як замовника свята, та в імені Братства "Броди-Лев", як фундатора, подякував усім, хто допомагав нам у будівництві, та тим, хто приїхав здалека і зблизька, щоб відсвяткувати посвячення пам'ятника. Ведучий програмою голова Печівської сільради І. Безпалий закінчив урочисте віче гімном "Ще не вмерла Україна" — голос якого лунав понад полями, де 78 років тому пройшов нерівний бій за волю України. На пропам'ятній таблиці видніє напис:

"Тут береже Україна вічний сон молодих своїх синів, що полягли за її волю в бою під Крутами в січні 1918 року".

Слава Героям Крут! Слава Україні!

М. Бендина
голова Львівської Станиці ГБ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ СТАНИЦІ

Загальні звітні збори Тернопільської станиці Галицького Братства кол. вояків 1 УД УНА відбулись 14 вересня 1996 р. у домівці Пласту. У зборах взяло участь 72 члени. Відкрив збори голова станиці Богдан Стасів, присутні відспівали молитву "Боже вислухай благання". Вели збори Б. Стасів, Михайло Тарас і Зенон Аксенчук. Про працю Управи станиці звітували Б. Стасів (голова) і М. Тарас (заст. голови і організаційний референт).

Зупинившись коротко на політичній ситуації в Україні, голова станиці закликав усіх членів бути чесними і примірними громадянинами Української держави і своєю працею та діяльністю укріплювати її, щоб вона стала такою, про яку ми мріяли колись, за яку йшли в бій.

Дальше зупинились Б. Стасів на найважливіших подіях у житті станиці. Одною з таких було проведення зусиллями станиці у Тернополі Урочистих зборів присвячених 51-й річниці утворення Української Національної Армії. Було дві доповіді, концерт, вперше присутні слухали у магнітофоннім записі "Марш ветеранів 1 УД УНА", який створили тернопільці, поет Зенон Сердюк та композитор Роман Луговий. Висвітлювало коротко ці урочистості обласне телебачення, відгукнулась і преса, в тому числі й українська в діяспорі.

Літом члени станиці їздили замовленим автобусом на Львівщину на відзначення річниці боїв під Бродами, а у тернопільскім соборі УГКЦ була відправлена Заупокійна Служба Божа і Панахида по вояках 1 УД УНА, що загинули в боях або померли.

Найбільшим досягненням станиці за звітний час було спорудження пам'ятника "Борцям за волю України" на цвинтарі села Поручин (Бережанщина), де похований сотник д-р Яромир Олесницький, лікар дивізії "Галичина", а потім УПА. Посвячення того пам'ятника висвітлювалось Тернопільським телебаченням, були повідомлення у пресі, в тому числі Львова і Києва, та, мабуть, і в діяспорі, але вона до нас майже не доходить. Хоч зі значним запізненням але систематично отримуємо лише "Вісті Комбатанта", за що щиро вдячні редакції.

Представники станиці беруть участь в Координаційній Раді політичних партій і громадських організацій. Співпрацюємо з Пластом, школами і т. п. На Тернопільщині при нашій співучасті є постійні експозиції про 1-шу УД УНА в Тернопільському Краєзнавчому музеї, у його філіялі в селі Денисові, у музеї Заліщик. На жаль, у тій справі не допомагає нам ніхто з діяспори. На Тернопільщині ще ніхто і не бачив деяких відзнак і медалей встановлених українськими установами за кордоном.

Допомагаємо установам і патріотичним організаціям літературою про 1-шу УД УНА та взагалі книжками патріотичного змісту, якщо такі до нас доходять. Цього року отримали книжки лише від станиці Братства у Рочестері, Н. Й. (голова В. Білан). Дали ми їх двом музеям, Союзові Українок, церковній бібліотеці, Тернопільській організації КУН, комплектуємо збірку для школи.

На 10 вересня 1996 р. маємо 109 дійсних членів і 1-го почесного. Середній вік 72 і пів року. Всі отримують допомогу. На жаль, минулого

року (1995) ніхто не дав допомоги нашим інвалідам, але цього року поступила деяка допомога для них. Помагаємо і вдовам по дивізійниках, але цей фонд просто мізерний. Фінансовий стан станиці визнано задовільним, що дозволяє вести скромну діяльність.

У дискусії над доповідями Б. Стасіва і М. Тараса взяло участь кількох членів станиці. Іван Труш висловивсь схвально про цю роботу Управи та звернувсь з пропозицією конче видавати хоч один раз в рік бюлетень станиці, бо відчувається великий брак друкованого слова, особливо інформації. В Україні після війни виросло вже два покоління українців, що дотепер нічого не чули про Українську Національну Армію і друковані матеріяли на ту тему дуже потрібні.

Виступав член нашої станиці Мирослав Баландюк, що пішов колись до дивізії "Галичина" з Чорткова, а нині живе у Вінниці, де очолює Спілку політв'язнів і репресованих. Він підкреслив потребу ширшої пропаґанди державницьких ідей, передовсім за Збручем, потребу праці для підняття національної свідомости широких мас. Роботу Управи станиці вважає задовільною.

Денис Плецан вважає, що треба давати рішучу відсіч таким українцям, що висловлюються некоректно про дивізію "Галичина". Хоч у Тернополі є тільки один такий "суперпатріот", але ця робота є на шкоду єдности українського суспільства, що так потрібна нині. Промовець висловивсь похвально про роботу Управи станиці.

З гостей виступив п. Володимир Собків, голова Тернопільського Об'єднання ветеранів другої світової війни. Він привітав Тернопільську станицю дивізійників, подякував за дотеперішню співпрацю, зауваживши, що трьох членів станиці входять в керівні органи Об'єднання ветеранів на Тернопільщині. Висловив також надію на дальшу тісну співпрацю наших організацій.

Збори визнали роботу Управи станиці задовільною і закінчили відспіванням гімну "Ще не вмерла Україна".

Р. Василина

Радісних Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Всеукраїнському Об'єднанню Ветеранів, Українському Об'єднанню Ветеранів Другої Світової Війни, Спілці Офіцерів України, Головній, Крайовим і Станичним Управам та членам Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА

бажає

КРАЙОВА УПРАВА ГАЛИЦЬКОГО БРАТСТВА кол. Вояків 1-ої УД УНА

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Гартфорд, Конн., США

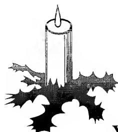
Веселих Свят

Різдва Христового

та щасливого Нового Року

бажають

друзям по зброї,
приятелям та
знайомим

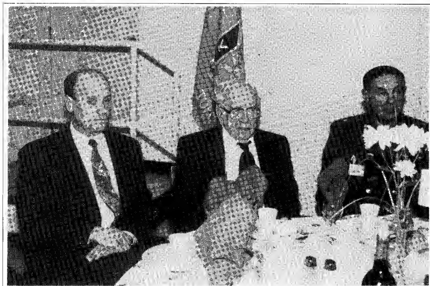
Управа і члени станиці

БРАТСТВА кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

У ВІННІПЕҐУ

24-ий КРАЙОВИЙ З'ЇЗД

Братство кол. вояків 1-ої УД УНА в Канаді відбуло свій 24-ий Крайовий делеґатський з'їзд в суботу 24 жовтня 1996 року в Інституті св. Володимира в Торонті. Присутніх було 35 делеґатів з Едмонтону, Тандер Бей, Монтреалю, Оттави, Гамільтону, Ст. Катаринс, Торонта. Стан Братства: приблизно 400 членів, охоплених у 10 станицях. Цей

Зліва: Михайло Слабошпицький, д-р Мирослав Малецький — голова Головної Управи Б-ва, ген. Анатолій Огарок (світлив Е. Логаза).

гурт вже не молодих людей виявляє неспівмірну велику живучість. З їх лав видно людей на керівних постах майже всіх організацій — громадських, політичних, релігійних, професійних, наукових. Братство співпрацює з українськими організаціями, особливо надбудовами — Конґресом Українців Канади, Світовим Конґресом Українців, Суспільною Службою Українців. Імпрези Братства — це загально-громадські, тому дуже успішні були відзначення 50-ліття створення Української Національної Армії, існування хору "Бурлака", 50-ліття спортового життя в Ріміні. Вони втішалися численною фреквенцією. Були присутні владики обох церков, представники верховних організацій — СКУ, КУК — громадських і ветеранських організацій.

Братство провадить як допомогову працю для потребуючих побратимів-дивізійників, передусім в Україні, так кольпортує дивізійні видання, допомагає у виданні наукових праць. Післало комп'ютери для Повітряних військ і Історичного музею в Україні, дало дотацію на український ліцей в Казахстані. За два роки видано 22 тис. дол. допомог.

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового
і щасливого Нового Року

всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Нюгейвен, Конн., США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Гамільтоні, Канада

Радісних Свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

Членам Головної, Крайових і Станичних Управ Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА всій дивізійній братії та їх родинам, комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД
в Торонті, Канада

Голова Крайової Управи Братства Лев Бабій, з офіцерами Українських Збройних Сил — генералом-майором Анатолієм Огарком (справа) і полковником Юрієм Радковцем.

Крайова управа брала участь у 23 імпрезах, зорганізувала 8 зустрічей з визначними особами-гостями, чи то з рядів дивізійних чи інших, між ними з гостями з України.

Кореспонденційний секретар К. Когутяк працює над зібранням і виданням документів з станиць. Управа збирає і пересилає архівні матеріяли до музеїв у Львові, Бродах, Яремчу. Богдан Маців комплектує збірку світлин з УД.

Після вислухання звітів голови Лева Бабія і всіх референтів, З'їзд одноголосно схвалив пропозицію голови Контрольної комісії Романа Чолкана надати абсолюторію уступаючій управі з признанням.

На пропозицію голови Номінаційної комісії Петра Дем'янюка перевибрано всіх членів дотеперішньої управи.

Кожний делегат отримав педантно опрацьовану книжку звітів станиць і членів управи.

Увечорі відбулася дуже мила зустріч-бенкет з присутністю 190 осіб, між ними церковні й громадські достойники, представники організацій, була теж голова Суспільної Служби в Україні пані Надія Самуляк і група 11 офіцерів Збройних сил України, з генерал-майором Анатолієм Огарком, які перебувають на військовому полігоні Канадської армії на курсах англійської мови. Їх дуже щиро вітали присутні. Не менше захоплено вітали головного промовця — Михайла Слабошпицького, голову Секретаріяту Української Всесвітньої Координаційної Ради з Києва. У своїй промові він змалював стан справ в Україні, без прикрас, не у рожевих кольорах, що заставило слухачів застановитися і усвідомити собі скільки труду й праці ще потрібно, щоб стан державности вивести на гладку дорогу.

Бандуристки Ярослава Стасів і Леся Піяста порадували кількома чудово виконаними піснями. Побратим Евген Костюк з великим чуттям віддеклямував свій власний вірш "Осінній лист", в якому неначе передає естафету визвольної боротьби новим молодим воякам. Дуже щиро розвеселив гостей Роман Колісник своїм гарним і влучним фейлетоном.

Іван Падик

Веселих Свят Різдва Христового
і щасливого Нового Року!
Українському вояцтву, їх Родинам,
усій Українській спільноті та
побратимам нашої Станиці
пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Ст. Кетеринс, Канада

Христос Родився!

З нагоди Різдва Христового і Нового 1997 Року

найщиріші побажання українському народові в Україні і поза нею, українським церковним Ієрархам, проводам українських організацій, а зокрема проводам комбатанських організацій та всьому братському членству

бажає

КРАЙОВА УПРАВА
БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в КАНАДІ

Веселих Свят Різдва Христового і щасливого Нового Року!
Українському вояцтву, їх Родинам, усій Українській спільноті та побратимам нашої Станиці
пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ
1-ої УД УНА
в Калґари, Канада

ЗУСТРІЧ З ДЕПУТАТОМ ВРУ

На святкування 5-ти літнього ювілею Незалежности України Торонтонський Відділ КУК запросив депутата Верховної Ради України Миколу Поровського. Крайова Управа Братства використала цю оказію для зустрічі членів Братства з М. Поровським, що відбулась 29 серпня 1996 р. М. Поровський вже є ознайомлений зі справами Дивізії. Він був учасником нашого вечора з нагоди XXIII-го Делеґатського З'їзду. Тому щиро і з повним довір'ям поділився з присутніми своїми думками і відомостями про стан Збройних Сил України та її оборонних потреб.

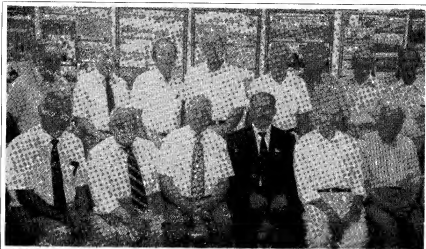
У спадку по совєтській імперії в Україні залишилась 700-тисячна армія. Для України, без'ядерної держави, вистачає 350 до 400-тисячна армія. В армії була значна скільність неукраїнського елементу, який відмовився зложити присягу на вірність Україні. Ядерна зброя була під наглядом Росії, тому вона забрала свою зброю до Росії. Зупинити їх Україна не мала змоги.

Стратегічна авіяція мала ракети з ядерними головками, які не попадають до намічених цілей точно. Для продукції ядерних головок потрібно збагаченого плютонію. Спорядження для цього є в Чорнобильській АС. Тому Захід так домагається її закриття.

Україна потребує оборонного характеру армію. Армія сильна передовсім можливістю і здібністю поповнень резервами. Тому задержано в Україні загальну військову повинність.

Створено Національну Ґвардію, яка є надійною обороною держави. Її полки розміщені на східних теренах. Ними керує склад надійних офіцерів.

Тепер проводиться реорганізація окружної системи, яка була потрібна попередньому режимові на корпусну, що більше відповідає

М. Поровський (третій справа) між дивізійниками

Христос Родився! **Славіть Його!**

Із світлим празником Різдва Христового та Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Дітройт, Міш., США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці
бажає
УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Рочестері, Н.Й., США

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Клівленд, США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці
бажає
СТАНИЦЯ КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Тандер Бей, Канада

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам, Українській спільноті пересилають
ДРУЗІ ДИВІЗІЙНИКИ
зі Саскатуну, Канада

потребам оборонної системи України. Оперативні управління задержані. Залишається 4.100 танків, 6.500 бронетранспортерів, ударні частини гелікоптерів.

Україні потрібні сторожові, оборонні і супровідні кораблі. М. Поровський є членом Партії "Крим з Україною", якій посвячує багато сил і часу, бо "хто володіє Кримом, той володіє Чорним морем".

В цілій Україні, а в Криму зокрема, працює російська секретна служба й слідкує за провідними чиновниками. Напруження в Криму — це переважно робота цієї служби, що працює в уніформах Чорноморської Фльоти і ін.

Перспективи тяжкі. До того бюджет дуже скорочений. У 1992 році армія одержала 50% від своїх потреб. Тепер одержує 17% від запотребувань. Все-таки в таких невідрадних обставинах промисел працює і у двох роках збудовано модерну нову гармату до танка, на яку нормально треба 4 роки.

Про Дивізію з'являються публікації в періодичній пресі і появляються книжки, що впливає на зрозуміння справи Дивізії. Був би кращий успіх, коли б ще появлявся і журнал з насвітленням справ Дивізії, УПА і ветеранських організацій.

І. П.

ВІДМІТИЛИ 52-гу РІЧНИЦЮ БРОДІВ У ЛІГАЙТОНІ

Уже протягом 25 років Станиці Братства 1-ої УД у Філядельфії і Лігайтоні обходять спільно річницю битви під Бродами. Цього року, 21-го липня, відбулася зустріч комбатантів Дивізії із молоддю і громадянством на оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні. Зустріч почалася рано поминальною Службою Божою в польовій каплиці оселі. Відслужили її о. митрат д-р Іван Біланич і капелян Дивізії о. Богдан Левицький. Крім виструнчених в лавах дивізійників, участь взяли гурток молодечого табору Золотого Хреста, який відбувався тут протягом 4-ох тижнів та родини дивізійників і громадянство.

В полудневих годинах громада зустрілася при обіді в залі оселі. Проводив зустріччю Володимир Зуляк. Після молитви присутні хвилиною мовчанки вшанували вояків Дивізії полеглих в битві під Бродами. Доповідь про битву, яку написав Богдан Артимишин, відчитав Евген Михайлів. Присутні почули перебіг подій найбільшої битви 1-ої УД УНА, яка боронила наступ більшовицької армії на Галичину і Львів.

Ведучий представив осіб при головному столі: о. митрат д-р Іван Біланич, приятель дивізійників ще з Італії; капелян о. Богдан Левицький, опікунка таборів Золотого Хреста пані Володимира Кавка, голова оселі О. Процюк, голови станиць Братства Філядельфії — Богдан Арти-

Просимо вирівняти всі залеглости. Починаючи від першого числа В.К. за 1997 рік висилати будемо тільки дійсним передплатникам!

мишин і Лігайтону — Евген Михайлів. Дальшу програму виповнили деклямації, рецитації та пісні. Підготовила їх комендантка табору київлянка Оксана Смалинець.

Заля рясними оплесками привітала присутніх учасників битви під Бродами та присутніх вдів по колишніх дивізійниках.

Великим позитивом цих кожнорічних святкувань треба уважати те, що в них бере участь і виповнює програму молодь, а в останній час також молодь з України.

Іван Скіра

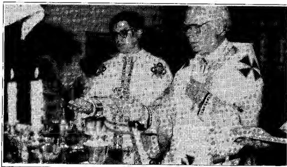
ЛИСТ З БРАЗИЛІЇ

Станиця Братства в Торонті дістала листа від о. В. Францішка Крокоша — одного зі студентів, яким наша Станиця допомагає фінансово.

Прудентополіс, 28 серпня 1996 року

Вельмишановні Добродії!

Повідомляю, що отримав Ваші побажання з нагоди моїх ієрейських свячень. Дуже дякую. Вже відправив за Вас кілька Служб Божих і коли буде нагода, далі буду за Вас молитися.

Дуже гарно відбулися церемонії ієрейських свячень. Коло 2 тисячі осіб брали участь. Автобусів було понад 30. Висвятив мене Кир Єфрем Василь Кривий.

Я відправив мою першу Св. Літургію дня 30 червня в тім самім місті Іваї, де був висвячений. Це маленьке містечко знаходиться в центрі Штату Парана і межує з містом Прудентополіс.

В день моеї промоції я вичислив публічно імена всіх осіб, які мене підтримали фінансово чи духовно. Також спеціяльним способом я згадав Вас і просив, щоб люди за Вас молилися.

Маю запрошення від нашого Протоархимандрита — о. Діонізія Ляховича, ЧСВВ, — щоб поїхати до Німеччини або до Італії, щоб там побирати деякі курси і також працювати. Ще йому не відповів! До кінця року працюватиму тут у Прудентополіс.

Нехай добрий Бог вас благословить і дасть сили до дальшого життя.

Висилаю Вам на пам'ятку знімки з мого свячення.

Ваш прибраний син.

о. В. Францішко Крокош, ЧСВВ

49th CONVENTION
by Stephen M. Wichar, Sr.

With a clarion call for a "50th Anniversary Convention at Soyuzivka in 1997", Ukrainian American Veterans who served in World War II, Korea, Viet Nam and Persian Gulf gathered in the City of Brotherly Love, Philadelphia, Pennsylvania on September 20-22, to conduct their 49th year of existence. Under the able leadership of Chairmen Edward Zetick and Lubomyr Tryciecky, assisted by Walter Senyshyn, the three-day agenda was efficiently orchestrated and productive.

With military standarts raised UAV began their 49th Convention after registering all delegates on Friday morning. Probably the most dissapointing aspect of this conclave was the ever declining attendance of delegates from key states, both eastern and midwest. Representatives voiced their concerns and expactations about veteran problems, a greater commitment to American-Ukrainian Communities, and seeking means to foster a growth in membership. After the general business was completed (minutes, credentials, reports by retiring officers, and the like), delegates were assigned to the following designated committees: Auditing, Constitution and By-Laws, Research and Documentation, Future Convention Sites, Ways and Means, Membership, Welfare, Resolutions, Rites and Rituals, and the Nominations Committee, National Commander Bodnarchuk then suspended the afternoon general assembly so that committees could meet in conference and prepare reports for the following business day.

On Friday evening, a traditional Hospitality Nite was held for all delegates and guests, courtesy of the Philadelphia Convention Committee. Along with a excellent choice of buffet, the refreshment bar was always abundant. The party was anhanced by a volunteer "chorus" who sang and sang. It was a memorable evening.

On Saturday morning, the Convention Committee Chairmen presented their findings and recommendations. After lengthy deliberations, the Nominations Committee presented a list of candidates for the 1996-97 administrative tenure of offices. The following were named and elected: National Commander Dmytro Bodnarczuk (New City, NY), Sr. Vice-commander Steven Szewczuk (King's Park, NY), Financial Officer Michael Wengryn (Clifton NJ), Judge Advocate Mathew Koziak (Highland Park, NJ), Adjutant and Historian Vasyl Luchkiv (New City, NY), Quartermaster Roman Didycki (Grosse Pointe Woods, MI), Chaplain and Service Officer Myroslaw Pryjma (Warren, MI), Welfare Officer Bohdan Samokyszyn (Parma, OH), Scholarship Officer Michael Demchuk (Seven Hills, OH), Publications and Public Relations Officer George Miziuk (Windsor, NJ).

Simultaneously with UAV delibrations, the National Ladies Auxiliary conducted their own business sessions. A Nominating Committee named

the ladies to the Auxiliary Executive Board: President Rosalie Polche (Sunnyside, NY), Sr. Vice-president Irene Pryjma (Warren, MI), Jr. Vice-president Ann Bezkorowajny (Monroe, NY), Secretary Olga Wengryn (Passaic, NJ), Treasurer Harriet Dusanenko (New City, NY), Ass't Treasurer Amelia Berezowsky (Philadelphia, PA), Judge Advocate Pauline Pender (Farmington, CT), Chaplain Pauline Pender (Plainville, CT), Historian Jean Elnick (Warren, MI), Service Officer Alberta Baitinger (Warren, MI), Sgt.-at-Arms Nadia Wichar (Clinton Township, MI) and Welfare Officer Helen Drabyk (West Palm Beach, FL).

A large number of delegates and guests attended the 49th Annual Convention Banquet at the Ukrainian American Cultural Center. A presentation of colors was executed by the United States Navy Color Guard. Both American and Ukrainian National Anthems were sung by the audience, but led by members of Michigan's Zoloti Dzvony. Edward Zetick, PNC, provided the welcoming remarks. After thanking the audience for a successful turnout, Mr. Zetick declared that Philadelphia was proud to host the 49th Convention as preparatory to the forthcoming 50th UAV birthday in 1997. He then introduced Vasyl Luchkiw, PNC, as the Master of Ceremonies.

After briefing the audience with issues and conditions in Ukraine, Mr. Luchkiw called on Eugene Sagacz, PNC, to act as the evening's Installation Officer with Atanas Kobryn, PNC, assisting as the Aide-de-Camp. Both the newly elected officers in UAV and Ladies Auxiliary were summarily installed during a formal military ritual. Acceptance speeches for both units were delivered by Commander-elect Dmytro Bodnarchuk and

49th Convention Banquet

President elect Rosalie Polche, respectively.

The first speech for the evening was given by Ted Zenuk. He enumerated the beginnings of UAV when Philadelphia veterans established Post No. 4 in 1946. The speaker proceeded with historical highlights which defined this unit for the next half-century. Mr. Zenuk concluded his talk by affirming, "I was very proud to have served in the United States Armed Forces during World War II. I am also proud of my Ukrainian heritage. I feel these are strong bonds which hold veterans together."

The keynote speaker for the 49th Convention was Anna Krawczuk, formerly with the United States Medical Corps, and currently serving a second term as the president of the Ukrainian National Womens League of America. Her address entitled "The Role of Ukrainian Women in the Military" was compelling, delivered with precision and excellence. As she developed her thematic material, the audience was enraptured with Ms. Krawczuk's grasp of facts which related to women in war, beginning with the first Millennium (Knyahynia Olha). "Will we ever know," she added, "how many Ukrainians fought and died during the turmoils of the 20th Century, under so many flags in as many different countries. How often - unknowingly brother against brother... we shall never know the exact number of fallen heroes, men and women of Ukrainian heritage who gave their lives so that we and the world can live in freedom, democracy and peace." Anna Krawczuk concluded her address by declaring that "from the time I served in the U.S. Army, the role of the women in the military shifted from support services to that of equality of men, including combat." It was a standing ovation.

The third speaker was Robert Gulay, the prime mover of the UAV Adopt-a-Hospital program in Ukraine. He enlarged on the potential avenues of charity that could evolve from this kind project. He underscored the New Jersey veterans who have been able to deliver more than eleven million dollars in medical aid in two and one-half years. "I strongly urge," Golay concluded, "that all veterans group in America take part in this humanitarian project."

After the Invocational Prayer, dinner was served. At the close of the banquet, Emcee Luchkiw introduced dignitaries and announced greetings from organizations. The most affable and notable personality for the evening was the Mayor of Philadelphia Edward Rendell, who emphasized how ethnic group have made a difference in American politics. Lubomyr Tryciecky used several minutes to thank all delegates, quests, and especially the Convention Committee for making the 49th Convention a success. A Benedictional Prayer was observed. This was followed by ballroom dancing. The Ukrainian orchestra Vodohray provided dance music.

On Sunday morning as delegates and guests departed for home and churches, the new UAV Board conducted a transition meeting where they laid plans for the immediate future.

"Brody-Lew" Inc., Brotherhood

БРАТСТВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ

Христос Родився!

В день світлого празника Різдва Христового Ієрархам наших церков, нашим Членам, науковцям, громадським і політичним організаціям та всій українській громаді

всього найкращого бажає

УПРАВА БРАТСТВА ОХОРОНИ ВОЯЦЬКИХ МОГИЛ "БРОДИ-ЛЕВ"

ЗЕЛЕНО-СВЯТОЧНА ЗБІРКА 1996

Норт-Порт, Фльорида

$20.00: Мандрусяк Надя, Остапчук Петро й Ірина, д-р Стецьків Євген і Ніля; **$12.00:** Петрик Богдан і Ірена; **$10.00:** д-р Бунецький Володимир, Василик Евстахій, о. Волощук Володимир, Гелембин В., Кобрин Атанас і Катруся, Коверко Теодозія і А., Королишин Григорій і Марія, Лисак Михайло і Флоренс, Мацьків Василь і Ніна, Мерещак Володимир і Анастазія, д-р Мотика Володимир, Олійник Іван, Павлічко Михайло і Стефанія, Пантелюк Йосиф і Олена, Пилипець Дмитро і Михайлина, Прибильський М. і М., Рожицький (?) Микола, Спас Степан, Тарапацький Михайло і Оксана, Яворська Віра, Яремко Михайло й Іванна; **$9.00**: Пришляк Павло; **$5.00**: Білас Мирон і Орися, Барксевич Софія, Башуцький Петро, Бедран М., Береза М., Бойчук Петро і Марія, Букачевські Ярослав і Яросл., Гарбар (?) Г., Гомик Анна, Граб Омелян і Марія, Дикий Остап, Іваницький Роман, Іванчук Надія, Качмарський Степан і Катерина, Кіцак Євген, Костишин Ярослав і Іванка, Коцелко Софія, Кучкуда Соня, Лєхман Володимир і Неоніля, Лобів Іван, Мацьків Денис і Ольга, Наваринський Мирон і Марія, Питлярі О. і Д., Радзикевич Мирон і Ірина, Рогач Микола, Романишин Роман і Леся, Савойка-Мізь Оксана, Свистун Роман, Служаль (?) Андрій, Тимяк Сидір і Марія, д-р Турула Павло і Олена, Чорній Семен і Марія, Яськів Александра, Микетчак Микола, Гой Ангелина, Камад М. і А., Корда М., Костишин Юлія, Макарик М., Н. Н., Черкас Павлина, Яців Тарас, Індіяно Галина, Матвієнко Є., Н. Н., Серна Осип, Юрків.

Разом $485.00

Збірщики: Богдан Висоцький і Атанас Кобрин

Станиця Клівленд, Ог.

$20.00: Байко Петро, Базарко Володимир, Гіцинський Володимир, Кассараба Роман і Марта, Ліщинецький Василь, Ліщинецький Орест, Пігань Іван, Раковський Ярсма. **$7.00:** Грабець Роман і Мира; **$5.00**: Антонів Степан, Постолюк Степан, Васлядинська Володимира, Войтина Юлія, Возняк В., Волошин Богдан, Василик Теодор, Гірняк М., Гаркач Петро, Говикович Ярослав і Дарія, Горбань Михайло, Голинський Роман і Анна, д-р Дубас Богдан, Добрянський Мирон, Дудич Михайло, Добрянський Карл, Завадівський Григорій, Зінко М., Завадівський Танасіян, Задорецький П., Корлятович Володимир і Дада, Корлятович Микола, Клюфас Орися, Корлятович Марко і Евгенія, Королик Іван, Кравчук Ярослав, Лукас Катерина, Лисик Теодозій, Мураль В., Мураль Роберт і Христя, Моцьо Михайло, Мельник Кузьма, д-р Малиновський Василь, Калушка А., д-р Клос Александер, Кравс Оксана, Пенгрин Петро, Полянська Володимира, Проник Володимир, Підгірний Іван, Піхурко М., Руденський Ігор, Смігуровський Володимир, Смальстоцька Віра, Сліпець Іван, Світлик М., Слободян Анна, Тарчанин Ольга, Фур Іван, д-р Фаріон Дмитро, Федорів Дарія, Хімка Петро, д-р Цибик Роман, Цьобан Ярослав, Шибин І., Юрків Іван, Ясевич І.

Збірщики: Руденський Ігор, Трач Михайло, Василишин Михайло

Пожертви на потреби Братства "Броди-Лев" під час похорону сл. п. Анни Клос:

$250.00: Українська Федеральна Кооператива "Самопоміч".
$50.00: В. Ліщинецький, М. Трешневський, д-р І. Заплатинський, д-р Й. Комаринський. **$10.00:** В. Дем'янчук

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 16 вересня до 25 листопада 1996 р. наспіли ось такі вплати на пресовий фонд журналу "Вісті Комбатанта"

Д-р Володимир і Галина Корол-і — Фльорида, із збірки в пам'ять Романа Яськіва, помер 15 вересня 1996 р.	300.00
Станиця Братства 1 УД УНА — Ст. Кетеринс із збірки в пам'ять св. п. Михайла Лисюка, помер 10 вересня 1996 р	160.00
Станиця Братства 1 УД УНА в Чікаґо із збірки в пам'ять св. п. Івана Печенюка, помер 31 липня 1996 р	150.00
Станиця Братства 1 УД УНА в Гамільтоні в пам'ять померлого 30 вересня 1996 р. св. п. Володимира Беднарського (нар. 1.1.1927)	100.00
Ярослав Яблонський — Монтреаль, в пам'ять померлого 4 червня 1996 р. брата св. п. Михайла	100.00
Іванна Мазурок — Філядельфія в 16-ту річницю смерти мужа св. п. Степана Мазурка, відійшов у вічність 7 грудня 1980 р.	100.00
Зенон Кобилянський — Гамільтон в пам'ять св. п. Володимира Беднарського, помер 30 вересня 1996 р.	50.00
Богдан Баб'як — Монтреаль в пам'ять приятеля та шкільного товариша св. п. Володимира Беднарського	25.00
Ярослав Кульчицький — Гамільтон в пам'ять побратима св. п. Володимира Беднарського	20.00
<u>**По дол. 25.00:**</u> в пам'ять св. п. Антона Біскупа, Ірена Біскуп (дружина) — Вільмінгтон та Катерина і Анатас Кобрини — Фльорида Разом	50.00
о. митрат д-р Ярослав Гайманович — Монтреаль	160.00
Галя і Богдан Кандюк-и — Ґлен Спей з нагоди їх "Золотого ювілею"	100.00
Мирон Келеман — Бельґія	100.00
д-р Мирослав М. Небелюк — Торонто	70.00
Василь Керелюк — Міссіссаґа	56.00
Андрій Гавірко — Англія	50.00
Валя Цурковська — Торонто	50.00
Осип Гвоздецький — Вінсор	42.00
<u>**По дол. 20.00**</u>: Михайло Ціховлас — Келовна, Богдан Артимишин — Філядельфія, Іван Ляш — Дітройт, Михайло Бойчук — Саскатун, Михайло Савчук — Тандер Бей Разом	100.00
<u>**По дол. 10.00**</u>: Добромир Казанівський — Ніяґара Фалс, Павло Кралька — Вінніпеґ, Іван Олійник — Фльорида і Степан Венґльовський — Ст. Кетеринс Разом	40.00
д-р Мирослав Варениця — Едмонтон	14.00
<u>**По дол. 6.00**</u>: Наталія Чабавка — Торонто і Степан Магмет — Ст. Орандж Разом	12.00
<u>**По дол. 5.00**</u>: Олександер Кобаса — Віліямстовн, Андрій Роґальський — Ірвінґтон Разом	10.00

Наше щире співчуття родинам і знайомим св. п. Романа Яськіва, Михайла Лисюка, Івана Печенюка, Михайла Яблонського, Володимира Беднарського, Степана Мазурка і Антона Біскупа.

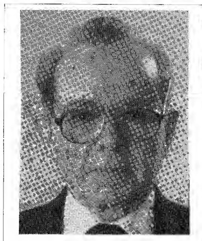
Дякуємо всім жертводавцям та ініціяторам і збірщикам. Просимо завжди пам'ятати про наші потреби.

Адміністрація журналу "Вісті Комбатанта"

Ті, що відійшли

ІВАН ПЕЧЕНЮК
***26. III. 1922-+31. VII. 1996**

У Чікаґо несподівано помер Іван Печенюк, довголітній член Управи Станиці Братства кол. вояків 1 УД УНА в Чікаґо та член багатьох громадських організацій.

Поминальні відправи відправляли о. крилошанин Іван Кротець, настоятель парафії свв. Володимира і Ольги, о. Мирон Панчук та о. Василь Петрів — гість із України. Співав хор "Сурма" під дириґентурою проф. Романа Андрушка, а Покійного попрощали: Микола Ящко від ОДВУ та Видавничої Спілки журналу "Самостійна Україна", інж. Степан Голяш від Братства Андрія Первозванного при соборі свв. Володимира і Ольги, від банку "Самопоміч", в якім Покійний був довгі роки членом управи — директор Богдан Ватраль, та підписаний від Братства Дивізійників, у якім покійний був касиром та від Спортового Т-ва "Леви", в якім Покійний був адміністратором дому, від парафії — о. Іван Кротець під час поминального Богослуження.

Народився Іван Печенюк в селі Стецева біля Снятина, де закінчив народню школу, а торговельну — у Снятині. Пізніше працював у "Народній Торгівлі" у Коломиї.

У 1943 р. один із перших зголосився до дивізії. Пройшов вишкіл біля Ґдині 5-го полку і згодом стаціонував на Холмщині. Був у селі Воля Огруська, де польські партизани забили українських священика і учителя. Тут багато вояків полку перебігли до УПА. За те німці розброїли полк і у заґратованих вагонах перевезли до Кіршбавму у Німеччині, а згодом до Нойгамеру. Був на Словаччині і в Юґославії. Кінець війни застає Покійного на фронті під Фельдбахом. Перевозять Його до перехідного табору в Травштайні у Німеччині. Звідтам переїхав до Австрії, де зчасом опинився у переселенчім таборі в Ляндеку, звідки в 1951 р. виїхав до ЗСА, до Чікаґо.

В Чікаґо сл. п. Іван Печенюк відразу включується до українського громадського життя: є членом-засновником Станиці Братства 1-ої УД УНА, членом УАСТ "Леви", де кіль-

ка літ був головою, членом Управи банку "Самопоміч", ОДВУ та Видавничої Спілки "Самостійна Україна", Братства Андрія Первозванного при парафії свв. Володимира і Ольги та Українсько-Американського Т-ва, де кілька літ був головою.

По приїзді до ЗСА Покійний належав 4 роки до Air Force, отримав почесне звільнення із ранґою підстаршини.

Залишив Покійний у глибокім смутку у Канаді племінницю Нусю Пенсак із родиною, а вріднім селі Стецева сестру Калину Веригу із двома дочками, сестру Марію Печенюк, брата Омеляна з двома синами.

Дивізійники попрощали свого Друга почесною стійкою з прапором. У пам'ять Покійного пожертви на фундацію ім. Ольжича у Києві зложили: Кредитова Каса "Самопоміч" — 500 дол. Братство Дивізійників — 100 дол., Спортове Т-во "Леви" — 100 дол. До того три вище згадані установи зложили по 50 дол. на видавничий фонд "Вістей Комбатанта".

мґр. Роман Б. Припхан

АНТІН БІСКУП
***23. IV.-+5. VII. 1996**

Після короткотривалої хвороби і кількох операцій пішов туди "звідки відійшов біль, печаль і зітхання" бувший підстаршина 1-ої УД УНА Антін Біскуп. Залишив у глибокому смутку дружину Ірину, доньок Варвару й Марту з родинами, і братів Анатолія з родиною в Україні і Володимира в Німеччині.

Народився покійний Антін в м. Криниці, Лемківщина, про що він часто з великим пієтизмом згадував, хоч був переконаним і практикуючим соборником. Вчився в Українській ґімназії в Перемишлі. Дуже любив розказувати про різні воєнні пригоди. Пригадую його оповідання про батька б. посадника м. Ленінграду, (тепер вже Ст. Петербурґ), Собчака, з яким покійний Антін служив в одній частині, але ніколи не любив розказувати про себе, мовляв: "Я не герой і не маю чим хвалитися!"

Після війни жив в м. Зальцбурґ, Австрія, де й одружився. Через Бразилію дістався до ЗСА і осів в Нью-Йорку. Працював в готелевій індустрії, в якій зайняв дуже скоро становище менаджера і на тому становищі допоміг багатьом українцям, в тому числі б. дивізійникам, влаштуватися на працю. Довгі роки жив з родиною на острові Стетен Айленд.

Був активним членом громади і Української Католицької Церкви Пресвятої Трійці в Стетен Айленд. Разом з дружиною брав дуже активну участь у всіх суспільно-громадських імпрезах і щедро жертвував на різні українські потреби. Останніх кілька літ, у зв'язку з недугою, був менше активний, але не переставав цікавитися подіями в громаді і у вільній Україні, незалежністю якої він дуже радів і старався якнайбільше допомогти Україні "стати на ноги".

Коли хвороба його зовсім зламала, покійний Антін з дружиною переїхав тоді до м. Вільмінґтон, стейту Делавер, щоб бути близько доньки дентистки Марти і внуків Ніни, Роберта, Вікторії й Олексія, яких він дуже любив. Там він помер, серед рідних, але далеко від друзів і приятелів, які його любили і шанували.

Опечаленій дружині Ірині і всім рідним покійного Антона складаю від себе і від моєї дружини Катрусі найщиріші вислови співчуття, а замість квітів на свіжу могилу нашого приятеля Антося складаємо 25 долярів на пресовий фонд "Вістей Комбатанта"

Спи спокійно, дорогий Антосю, нехай Тобі вічно сниться Твоя улюблена зелена Лемківщина і синьо-жовті прапори по всій вільній і незалежній Україні.

Атанас Т. Кобрин

МИХАЙЛО ПЕТРИШИН

***1. VIII. 1923-+10. X. 1996**

Михайло Петришин народився в селі Дзвинячка Борщівського р-ну Тернопільської обл. в побожній та патріотичній родині. Він був найстаршим сином (він мав молодшого брата Василя і сестру Олю), був здібний та вже змалку виступав на сцені підчас різних свят з деклямаціями, брав участь в драматичному гуртку та взагалі в усьому громадському житті свого села при читальні "Просвіти". Закінчив середню освіту та педагогічні курси; учителював у рідному селі. Як член Юнацтва ОУН був у його проводі, але воєнна хуртовина перекреслила всі пляни. Михайло зголосився до тоді вже створеної Дивізії "Галичина", молодшого брата більшовики запроторили на Сибір з родиною, де він згинув у тундрах, його родина ще й досі там залишилася.

Михайлові вдалося обминути кільце Бродів, бо в той час його вислали до підстаршинської школи. Пройшов бої на Словаччині, Югославії та на фронті під Фельдбахом в Австрії, де й захопила капітуляція.

Опісля полон в Італії та Англії. Звільнення із полону і цивільне життя в Англії, де крім праці, включився в сусп.-гром. життя СУМу та Союзу Українців у В. Британії, учителював у Рідній Школі.

В 1952 році виїхав до Канади, до Вінніпегу, де працював у фірмі "Цемент-Канада" 33 роки. Тут одружився з Катериною Свинарськ в 1955 році. Їх одна доня Нуся виховалася в Рідній Школі та Пласті. Вони були парафіянами Церкви "Христа-Царя" згодом Церкви Св. Йосифа. Михайло включився в церковне життя і навіть допомагав приготовляти проповіді Отцям Редемптористам.

Родина Петришинів була членами Інституту "Просвіта", де Михайло був членом драмгуртка, хору "Думка" при Спілці Української

Молоді, був головою того хору через довгі роки. Став членом Управи Інституту "Просвіта" та Управи Ліґи Українців Канади як культосвітній референт. Як промовець-декламатор виступав на на імпрезах. Підготовляв молодих декляматорів.

Виконував свої обов'язки чесно та солідно, був людиною добрих християнських чеснот, веселої вдачі та скромний, за що його всі любили.

Складаю щирі співчуття дружині, дочці Нусі, сестрі і родині в Україні, ближчій і дальшій родині від членства Організацій Державницького Фронту та побратимів Дивізії УНА.

Нехай Канадська земля буде тобі за рідну Батьківщину!

Т. Гуменюк

МИХАЙЛО ЛИСЮК
***19. XI. 1925-+10. IX. 1996**

Після довгої і важкої недуґи відійшов у вічність зразковий член української громади міста Ст. Кетеринс. Прийшов він на світ в селі Недашки Базарського району Житомирської области. Село це положене недалеко від знаного для історії Українських Визвольних Змагань міста Базар, де вояки Зимового Походу вибрали радше смерть, ніж службу ворогові. На переказах людьми цієї події і кристалізувався світогляд молодого Михайла.

В 1942 році був забраний на роботу в Німеччині де жив в ОСТ - лаґері і працював на фабриці. Аж при кінці 1944 року змінено ганебну назву ОСТ і замінено відзнаку тризубом. В тому ж році зголосився до дивізії "Галичина", але тому, що працював у фабриці прецизійних хірургічних приладів, відпущено його аж 1945 року. Військову службу ніс в Запасному Полку аж до закінчення війни. З вояками Дивізії перейшов табори полонених в Белярії, Ріміні і Англії. Після звільнення з полону в Англії переїхав в 1951 році до Канади і поселився в Ст. Кетеринс. Тут в 1953 році одружився з Ольгою Долинською, донькою офіцера військ УНР. До відходу на пенсію в 1990 році працював в "Авондейл Дейрі". Свою тяжку хворобу переносив мужньо, зі стоїцизмом закінчив життя.

Покійний Михайло був надзвичайно тактовний в поведінці, скромний і працьовитий, лагідної вдачі, завжди готовий допомогти і ділом і порадою. Відданий муж, батько і дідусь. Мріяв поїхати з сином в Україну, але злослива хвороба на це не дозволила.

Покійний брав активну участь в житті Української Православної Парафії св. Юрія Переможця, був членом товариства сеньйорів "Єдність" при Українському Чорноморському Домі і карним, відданим членом Станиці Братства Колишніх Вояків 1-ої УД УНА. Обрано його в

1986 році наступником голови станиці і на тому становищі був аж до смерти. За його вдачу люди його любили, а в активності був душею всієї діяльности Станиці. Маємо одначе надію, що праця буде продовжуватися, бо головою згодився бути Василь Михаськів, який на протязі 22 років головства корпорації УЧДому розбудував, позбувся довгів ще й придбав фондів. За це і на Загальних Зборах корпорації признано йому звання почесного голови.

В похоронному заведенні "Джордж Дарте" домовина була вкрита станичним прапором, а члени Станиці в уніформах віддали покійному останній салют і зложили співчуття родині. Зворушливим був момент, коли внук покійного, Йосип, вдягнув дідусеву комбатантську шапку і разом з побратимами віддав покійному салют. Також тримав почесну стійку. Похорон в церкві відслужив о. Юрій Галиця, який в своюму слові вказав на життя покійного, як приклад людини і громадянина, підкресливши відданість його і побратимів, що життя не пожалували для України. Д. Казанівський віддав шапку покійного і військові відзнаки заслуги синові для передачі внукові, і тоді закрито домовину.

Жалібний почот удався на дивізійну секцію цвинтаря св. Володимира і там спочило тіло пок. Михайла. Труну несли побр. В. Михаськів, В. Рекуляк, В. Деркач, В. Катериняк, В. Ґураль і Г. Ткачишин.

В часі тризни від Головної і Крайової управ прощав покійного Добромир Казанівський, від Станиці — Василь Михаськів. Зворушливо поділилася спомином донька Ольга, а син Роман подякував о. Юрієві, дякові Андрієві Буракові, жалібній громаді і побратимам за гарне і зворушливе прощання батька. За згодою родини В. Михаськів і В. Рекуляк перевели збірку на нев'янучий вінець, з якого призначено $100 на "Гомін України" і $160 на "Вісті Комбатанта".

Покійний Михайло залишив в смутку дружину Ольгу з матірю, сина д-ра Романа з дружиною Орисею і дітьми Андреєм і Льорен, доньку Ольгу з мужом Робертом і дітьми Йосипом і Дезіре, брата і сестру в Україні, ближчу і дальшу родину, побратимів в Англії і Канаді.

Опечаленій родині, побратимам і друзям складаємо щире співчуття.

Д. Казанівський

РОМАН ЯСЬКІВ
***3. V. 1925-+15. IX. 1996**

Покійний Роман народився в селі Петрилові над Дністром, де батько Його був директором місцевої школи. Вже молодим юнаком залюбки грав на скрипці та гітарі. Часто ходив купатися в Дністрі та любив риболовство.

Як тільки прийшла вістка, що створюється Дивізія "Галичина", він

ще дуже молодим юнаком зголошується в її ряди, де перебуває аж до закінчення війни. Свою еміграцію почав у Зальцбурґу, Австрія, де здав матуру. Вкоротці одружився з Александрою Харкавців, дочкою інж. І. Харкавціва, власника гарбарні. Згодом переїжджає до Америки та поселюється в Елізабет, Нью Джерзі. Зараз включається у громадську працю, був ініціятором та основником футбольної дружини "Чорноморська Січ", був одним із засновників Пластприяту та брав участь в усіх імпрезах для придбання фінансів.

В 60-их роках заснувався квартет "Каравана", де Роман своїм голосом-басом був окрасою квартету. По переході на емеритуру переїхав на Фльориду та поселився біля славної "калабані". Помер після важкої недуги.

В. Г. Король

ОСИП ШВАЙЛИК
***18. VI .1917-+15. V. 1996**

Українська спільнота Мельборну (Австралія) відпровадила на місце вічного спочинку одного з нечисленних уже піонерів організованого життя у стейті Вікторія.

Покійний народився на Лемківщині. Був членом ОУН та Української дивізії "Галичина". Після війни попав у табір в Ріміні, в Італії, а звідти поселився в таборі переселенців у Австрії, де знайшов свою подругу Катрусю.

Приїхавши до Австралії, став організатором громадського життя в Гейфілді, Вікторія, а по переїзді до Мельборну активно включився в життя спільноти, стаючи членом управ Української Громади Вікторії впродовж багатьох років. Був членом управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА й співав у хорі Станиці.

Покійний "Юзьо", як його називали приятелі, був веселої вдачі, любив товариство, яке гостив і розважав споминами про минуле або про веселі моменти свого життя.

6 літ тому померла його дружина. Він був сердечним батьком своїм дітям – Орисі та Любомирові — жив їхніми успіхами й турботами, помагав розв'язувати їхні проблеми. Найбільше любив своїх онучат сина Любомира й невістки Стефці — Христину і Ліяну.

Відійшов від нас вірний син України, добрий муж, батько й дідусь, про котрого згадували владика Петро і протоєрей П. Ґай під час відправ у церкві й на кладовищі та владика-емерит Іван Прашко, з яким родина Швайликів дружила й тісно співпрацювала.

У похоронних відправах взяло участь велике число приятелів та друзів по зброї.

Спи, друже Осипе, хай легкою буде Тобі гостинна земля Австралії.

Твої друзі з Америки й Канади

РЕЄСТР

членів Тернопільської станції Галицького Братства кол. вояків 1УД УНА, що померли від квітня 1992 р. до 31 серпня 1996 р.

Прізвище, ім'я і по батькові	Дата народ.	Дата смерти	Місце народження / Місце поховання
1. Шпак Василь Сафатович	26.12. 1923	13.05. 1992	с. Озеряни, Бучацького району
2. Клим Степан Олександрович	30.10. 1925	6.11. 1992	м. Чортків / м. Чортків
3. Савка Семен Петрович	7.05. 1926	8.01. 1993	с. Зелена, Бучацького району
4. Богданович Богдан Іванович	31.01. 1926	24.04. 1993	xxx / м. Тернопіль
5. Заклинський Тадей Васильович	19.08. 1923	28.04. 1993	м. Чортків / м. Чортків
6. Турецький Михайло Танасійович	25.03. 1913	1.03. 1994	с. Торське, Заліщицького району
7. Поцтивий Ярослав Кирилович	10.03. 1924	6.04. 1994	с.Свірж, Перемишлянського р-ну / с. Дарахів, Теребовлянського р-ну
8. Кузьменко Михайло Григорович	2.11. 1921	2.09. 1994	смт. Вел. Березовиця, Тернопільського району
9. Ткачук Степан Іванович	10.12. 1927	1.12. 1994	м. Козова / м. Козова
10. Білоус Борис Іванович	27.01. 1921	29.12. 1994	смт. Вел. Березовиця, Тернопільського району
11. Опацький Омелян Михайлович	5.04. 1923	7.03. 1995	с. Сенькова, Чортківського р-ну / м. Чортків
12. Винник Григорій Іванович	4.02. 1924	9.06. 1995	с. Жизномир, Бучацького району
13. Муха Павло Михайлович	15.09. 1925	18.06. 1995	с. Старі Петликівці, Бучацького району
14. Партута Андрій Миколайович	14.07. 1926	2.08. 1995	с. Щепанів, Козівського району
15. Лаврушко Григорій Миколайович	27.09. 1920	11.09. 1995	м. Копичинці, Тернопільської области
16. Брославський Михайло Васильович	16.02. 1927	1.07. 1996	м. Бережани / м. Бережани
17. Калуський Ярослав Васильович	12.03. 1922	9.07. 1996	м. Чортків / м. Чортків

Тернопіль, 3.09.1996 р. ***Б. Стасів***

Із листів до редакції

Вельмишановні Побратими!

Від імені Президії Головної Управи Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії і від усіх членів нашої ветеранської організації вітаємо Вас сердечно й поздоровляємо з тридцятьп'ятою річницею безперервного видавання журналу "Вісті Комбатанта", який втішається широкою популярністю і почитністю у наше сьогодення не тільки в діяспорі, але вже й в нашій вільній батьківщині.

Вітаючи Вас Вельмишановні Побратими з випуском двохсотного номера "Вістей Комбатанта" бажаємо Вам і Вашим співробітникам доброго здоров'я, сил і витривалости у Вашій відповідальній праці, щоб Ви й надалі трудились у видаванні "Вістей Комбатанта" та продовжували далі видавати цей журнал.

Об'єднання Бувших Вояків Українців у Великій Британії
За Президію Головної Управи

Майор
д-р Святомир М. Фостун
голова

Хорунжий
Маркіян Шептицький
генеральний секретар

Вельмишановні й Дорогі Побратими!

Дозвольте сердечно Вас привітати з випуском 200-го номера "Вістей комбатанта", журналу, який протягом багатьох років служив нашому кол. вояцтву, був його вірним супутником на життєвому шляху — невтомної праці для української національної справи й визвольної боротьби українського народу.

Бажаю Вам Вельмишановні Побратими доброго здоров'я, сил і наснаги та витривалости у дальшій Вашій невтомній і відповідальній праці — продовжувати видавання популярного і почитного журналу "Вістей Комбатанта".

Щасти Вам Боже!

З правдивою військовою і побратимською пошаною до Вас,

Майор д-р Святомир М. Фостун
Головний редактор журналу "Сурмач"
у Великій Британії.

До хвальної Редакції!

На віднову передплати журналу "Вісті Комбатанта" на рік 1997 висилаю 30 дол. І на нову книжку "Шибки у вікні" 14 дол.

Ви маєте світлини Дивізії "Галичина". Добре було б, поки людина

ще жива, побачити альбом Дивізії "Галичина". Піддаю Вам таку гадку, може того ще доконаєте?

Дякую за Ваш труд. Бажаю Вам успіхів у Вашій праці

Ваш побратим

о. Й. Кончак, ЧСВВ, Мондер, Альберта

Дорогі Побратими!

Приємною несподіванкою для нас був привіт-побажання з нагоди нашого Золотого Ювілею, підписаний численими нашими друзями-побратимами. Ми сердечно вдячні Вам за такі гарні побажання і за Вашу пам'ять про нас.

Хоча 50 літ це поважний шматок часу, для нас вони минали скоро. І хоча в тому часі приходилося переживати різні життєві випробування, сьогодні ми вдячні Всевишньому, що дозволив нам дочекатися цього ювілею. Згадуємо з приємністю Ріміні/Річчіонс, бо власне там ми повінчалися, а Господь допоміг нам в дальшій 50-літній мандрівці життя.

Ювіляри з внуками

Ласкаво просимо передати від нас сердечний привіт усім побратимам підписаних під побажаннями. Бажаємо Вам усім Божих ласк, здоров'я і сил до дальшої праці у Ваших громадах та завершення Ваших задумів.

З нагоди нашого Золотого Ювілею складаємо на Пресовий Фонд "Вістей Комбатанта" суму 100 дол.

Наш щирий дружній привіт!

Галя і Богдан Кандюки

РОЗШУК

Хочу довідатись про долю дивізійника **Романа Височанського.** Він походив з Товмача, Станіславівської области. В часі німецької окупації вчителював. В дивізію "Галичина" пішов в 1943 р. Був на вишколі в Гайделяґрі, і в Радольфцелі. Останній раз його бачили в Словаччині в 1945 р. Якщо хтось має інформації, то прошу повідомити на адресу:

E. Shypailo
204 Hollister Ave.
Rutherford, NJ 07070, U.S.A

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 1996 РІК

ЗМІСТ

(Закінчення із стор. 2)

СПОМИНИ

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

З ДІЯЛЬНОСТИ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ:

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

Ціна: $7.00